

Наше Лемко

РІК V.

Львівська національна наукова
бібліотека України
імені В. Стефаника

Ч. 7 (103)

Львів, 1 квітня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

П р и с и л а й т е п е р е д п л а т у !

Кружок „Союзу Українок“ у Селиськах.

З сенату.

ДИСКУСІЯ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ.

В суботу, 12-го березня ц. р. сенат радив над бюджетом міністерства освіти. У дискусії над цим бюджетом промовляв один з перших сен. о. Р. Лободич.

„Національна свідомість — говорив сен. о. Лободич — українського громадянства — повна. Нікому не можна її порушувати і нічого не можна добути тим, що українську людину позбавиться вселюдних та середніх шкіл у рідній мові та обмежить їм доступ до української книжки. Дуже легко розбудити в українському народі позитивне громадянське відношення до польської держави. Польська держава нічого не втратить на тому, коли українська дитина довідається про польську державність у рідній мові, коли у своїй мові пізнає історію і культуру

Польщі, коли від польської держави дістане змогу добувати знання та вишколювати характер у рідній мові. До громадянського та морального виховання причинюється наука релігії. Тому число годин релігії треба конче збільшити. Тому сам учитель повинен бути релігійний, плекати засади, що їх діти виносять з дому.

Не промовляю, щоб скаржитися чи жалуватися. Як громадянин держави звертаю увагу на моменти, що причиняються до її скріплення. Доля українського народу і його державності над Дніпром звязана з долею польської держави. Відповідне відношення влади до українського народу викличе відгомін поза межами Польщі“.

—o—

Присилайте дописи!

ОГОЛОШЕННЯ.

Отсим повідомляється, що дня 17. квітня 1938 року відбудуться в домівці Українського Народного Дому в Красній повіту Коросно на Лемківщині, в годині 1-ій по полудні Звичайні Загальні Збори Товариства Український Народний Дім у Красній зі слідуєчим порядком дня:

1. Відкриття Загальних Зборів.
2. Відчитання протоколу посліdnіх Загальних Зборів.
3. Звіт про діяльність Виділу.
4. Звіт Ревізійної Комісії й уділення абсолюторії уступаючому Виділові.
5. Вибори членів Виділу, Ревізійної Комісії та Мирowego Суду.
6. Внески й запити.
7. Закриття Загальних Зборів.

Наколиб у назначеній годині не явилась 1/4 часть всіх членів Товариства, в годині 2-ій по полудні відбудуться ті збори при участі бодай 1/10 части всіх членів (§. 12 статута).

Красна, дня 20. березня 1938 р.

Др. Юліан Налисник вр., голова,
Лесняк вр., писар.

Легко можна навчитися ошаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладку від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

Потреба дитячих садків.

Чому закладаємо дитячі садки на Лемківщині?

Ціль закладання дитячих садків на Лемківщині є подвійна. Вона обіймає: громадянсько-національне виховання дітей, опіку й нагляд над дітьми.

Громадянсько-національне виховання дітей.

Часто буває, що підростаючі діти в дошкільному віці є під оглядом національно-громадського, а навіть і релігійно-морального виховання дуже занедбані й опущені. Матір, прикована численними працями до свого щоденного робітничого варстату в домашньому господарстві, не може або не має часу, або й не вміє зайнятися своїми підростаючими дітьми. А наслідок буває такий, що вона — поза приладженням і поданням своїм дітям кончеї страв, та якої-такої мізерної одяжки — майже про них не знає. Це відноситься тим більше до батька родини, що то, затоплений в господарських справах, не звертає належної, або таки ніякої уваги на діти.

Звідси то діти, не маючи опіки родичів, „виховуються“ самі, а радше „виховує“ їх зле товариство й вулиця. Вони присвоюють собі лихі обичаї, привикають до злих слів, вчать ріжних прот, збитків, крадіжей і т. д. Тих злих навичок і налогів не потрапить з них опісля використати й школа...

Усім тим недомаганням дитячого виховання мають на цілі, хоч у часті, зарадити дитячі садки. Вправді вони не функціонують через цілий рік, тільки у вакаційнім часі, серед літа, однак свої чинності виконують вони якраз тоді, коли дитяча молодь вживає та потребує якнайбільше розривок, руханки й життя. Відповідно до цього й програма дитячих садків обіймає численні, позитивні чинності й заняття. З їх примінення, практичного переведення й виконання розвине дитина не тільки позитивно гімнастикою тіло, але навчиться теж і таких духово-моральних цінностей, як: молитви, послуш, пошанування старших, чемних форм поведіння, та розбудити у собі нахил до організованого життя й праці. Зокрема навчиться вона там, хто вона є, до якого народу належить, як має цей народ любити, та як для нього працювати. Словом, вона стане гід-

ною, повною добрих прикмет і чеснот свого віку, та свідомою національно, українською дитиною.

Опіка та нагляд над дітьми.

Кожна дитина потребує над собою безнастанної опіки старших, а зокрема родичів. Дитина без догляду старших не тільки звироднюється під морально-суспільним оглядом і дичіє, але є ще понадто наражена на ріжні нещасливі випадки й несподівані небезпеки, які загрожують її фізичному життю й здоров'ю. Щоденна хроніка такого дитячого „виховання“, а радше недбальства й недогляду над дітьми, натує таких випадків дуже багато...

І не тільки самим собі на життю, або на здоров'ю шкодять опущені, без належної домашньої опіки діти. Вони шкодять теж не менше другим — і то так на здоров'ю, як і на майні. Нераз надмірна пустота одних дітей завдає другим дітям тяжке, а деколи невилічимо каліцтво, прим. позбавлення зору... Нераз теж пустота або необережність дітей, полишених на самоті, без опіки родичів і старших, пускає цілі домівства та численний добуток і майно з димом. Діється це особливо в часі, коли родичів та інших опікунів нема вдома, бо вони заняті ріжними роботами в полі.

Отже дитячі садки, закладані й уряджувані якраз на час найгарячіших господарських робіт в полі мають власне за ціль зарадити всім тим недомаганням дитячого виховання, запобігти всім нещасливим випадкам, які з такого стану повстали би. Дитячі садки дають і забезпечують дітям кончеї опіку й догляд. Дитина, записана до дитячого садка, віддана під чужнє окс провідниці, є старанно і солідно бережена перед усякими прикрими несподіванками, та нещасливими випадками. Тоді родичі можуть бути спокійні про неї, не мусять журитися тим, куда їх дитина буває в часі їхньої неприсутності в хаті.

Тому наглядною виховною повинністю родичів малих українських дітей, на Лемківщині є старатися, щоб кожного року уряджено в їхнім селі дитячий садок, та щоб їх діти з такого садка як слід користали.

Юстин Школярський.

—o—

ХТО ПРОВОКУЄ?..

До чого доводить самоволя та перших керівників шкіл, свідчить найновіший факт в Красній пов. Косово на Лемківщині. Керівник в зажерті ненависти до священника мститься в той спосіб, що позабирає шкільним дітям біблію укладу о. Гірняка, апробовані трьома нашими Преосв. Ординарями. Дітям велів впомянутися о зворот грошей у священника. Чи не провокація це? От яка цвітка вироста на полі п. Войцеховського. Протектор „почцівих русинів“ — І. К. Ц. нехай вишле свого делегата в терен від села до села, а переконається, хто наших священників провокує. Цей факт певно лише освідомить населення Красної, що п. „керівник“ задумує та ще більше приваже до своєї Церкви та її слуг священників.

(„У. Б.“ ч. 10). Громадянин.

—o—

УКРАЇНЦІ В ШАНГАЮ

мають свою організацію „Українська Громада“, яка веде живу працю серед наших земляків. Всенні події на китайсько-японському фронті першкодили Громаді вшанувати роковини гетьмана Мазепи; зате коли фронт посунувся поза Шангай, українці уладили академію в честь поляглих під Базарем. — В серпні японці окупували північну частину міста. На домагання великодержав вони згодились на вивіз товарів з міжнародної ділянки. При тім мали бути заняті тільки європейці. Тому емігранти, а між ними й усі українці дістали працю. Вони тримались гідно, були здисципліновані й говорили рідною мовою. Через те зеднали собі в усіх загальну пошану і поважання.

—o—

Аматорські Гуртки!

„АЛЬОЕ“ українська хем. косм. фабрика у Львові, вул. Генінга ч. 16

виробляє

ТЕАТРАЛЬНІ ШМІНКИ „АЛЬОЕ“

4 головні прикмети: 1. Не вищить лица, бо роблені на кремні „АЛЬОЕ“. — 2. Дешеві бо економічні в ужиттю — 3. Великий вибір красок, дібраних спеціально до ефектів у вечірному освітленні. — 4. Більша величина, ліпша як сть і світ. Тому від нині тільки театральні шмінки „АЛЬОЕ“. Жадайте у всіх крамницях.

—o—

Косить смерть.

о. МАЛИНЯК АДРІАН ПОМЕР.

Дня 13. березня ц. р. страшна й ненадійна вістка пройшла крізь Лемківщину — що саме помер молодий її син о. Адріян.

Покійний родився в селі Снітниці коло Грибова. До гімназії ходив чотири перші роки в Новім Санчі й виховувався там в українській бурсі. В 1927 році перейшов до п'ятої класи української гімназії в Перемишлі й тут в 1931 р. зложив іспит зрілості. Відтак по однорічній перерві вступив на теологію в Перемишлі та 1937 р. на весну о. держав єрєйські свячення. Перші обов'язки духовника сповняв у Комарні як сотрудник при старенькому о. парохіві Клішеві.

Син бідного лемківського села, в якому до цього панувало духовне роздвоєння — спричинене православному батюшками — мусів Покійний це відчувати продовж своїх студій. Родичі його перейшли теж на православ'я й через те часто Покійний переживав прикрі хвилини. З трудом отже мусів проходити крізь студії — зароблюючи собі сам на удержання. А тому, що була це людина хрустального характеру — то ці невігоди гартували його тільки. Гартували його волю, однак організм терпів на цьому.

Будучи дуже пильним товаришом, а при цьому дуже свідомим українцем здобув собі симпатію товаришів і професорів.

Комарно не можна зачислити до легких парохій. Погодити інтереси міщанства, інтелігенції, селян та ще запалити їх до спільної праці — це була штука, якої в Комарні ніхто з попередників о. Адріяна так вдало не опанував, як він.

Всюди — на проповідництві, в домівках місцевих товариств, до яких він належав, а в Кружку „Рідної Школи“ і Брацтві Св. Николая був головою — лунали його палкі слова любові своєї Церкви й Народу. „Його прекрасних проповідей можна було слухати годинами“ — оповідали парохіяни. Розуміючи правильно завдання українського священника вмів погодити обов'язки духовника з обов'язками доброго громадянина. Зовсім слушно говорив він, — що будучи добрим священником мусить через те бути добрим громадянином. Та щоб ще краще могли сповняти ролю духовника студіював ще право.

І не диво, що так скоро здобув собі гарячі симпатії комарнянців і

то всіх, старших як знаменитий проповідник, а молодих своєю суспільною працею. Всюди де був о. Адріян, там були й маси вірних. Та маючи такі дані — міг теж багато зробити. Мрією його було працювати — для Лемківщини — він вірив, що як в Комарні — так теж на Лемківщині пірве за собою на рід та виведе з того розгартяну релігійного, який там панує. Ще тому три тижні їздив о. Адріян в свої родинні сторони, обіцявав, що скоро верне там як священник — попрощаєся з ріднею, але це вже було прашання на віки. В останнє оглядав о. Адріян цю „прекрасну країну моху, ялівцю і сірого вівса“ — як каже поет.

Бо 13. березня — ревно плакали Комарнянці — а телеграфи розносили сумну вістку всім його кривим і знайомим, що о. Адріян вже не живе. А в середу 16. березня в Комарні жалоба — на всіх установах чорні прапори, — місцеві українські склепи замкнені. За це в церкві нечисленні маси народу. 17 священників відправляє Службу Божу за Покійним. Коло домовини станули брати Покійного, товариші зі шкільної лавки та близькі знайомі, які колись вказували правильний шлях молодому Адріанові. О. Бубняк, родом теж з Лемківщини, виголосив прегарну проповідь прашаючи Покійника від Комарнянщини, як рівнож від дорогої Покійникові — Лемківської Землі. —

Це був пастир, який душу свою віддав за вівці свої — говорив проповідник. В час, коли інтелігентні сини Лемківщини зачинають щойно підростати, відходять найкращий зпоміж них.

Шляхотні Комарнянці показали в останнє Покійному своє добре серце. Похорони, які вони уладили Покійному були дійсно величезною маніфестацією — єдності духової Лемківщини з цілим Українським Народом.

Понад 20 вінців від товариств, 18 священників та тисячні маси народу — гарно порядковані місцевими соколами надавали походові маєстатичности.

Пращальні промови виголосили ще п. Калимон Андрій від парохіян Комарна, о. Пришлякевич від товаришів з теології, меценас Утриско від місцевих культ-освітних товариств та п. Скідко Іван від товаришів з перемиської гімназії. Могутнє „Видиш, брате мій“, яке відіграла орхестра — закінчило похоронні обряди. Сонце ховалося вже за обрії — кінчився день — а сум стелився по горах лемківського Бескиду, несучи з вітром тихий плач матері — по втраті великого й доброго сина..

Спи спокійно, Друже, мрія, якої Тобі не вдалося здійснити, вже частинно здійснилася на Твоєму похороні. Зі всіх сторін нашої Батьківщини від Попраду ген далеко — зіхалися задокументувати всім і вся, що ми є всі одно — діти одної матері.

Хай земля буде Тобі пером!

О. Ф.

З українського життя у Кракові.

В неділю 27. лютого ц. р. в 7-ій год. вечором, відбулася в салі чит. „Просвіта“ Святочна Академія з нагоди 10-ліття відродженецького руху в Кракові. Вступний реферат виголосив голова філії „Відродження“ Захаркевич Василь, який подав коротко мету й завдання „Відродження“ взагалі та на терені Кракова зокрема. Крім того на програму зложилися: терцет „Ночувала хмара“, реферат: Історія відродженецького руху в Кракові, скрипкове сольо в супроводі фортепіану у виконанні пань: Шумовської та Трибалівної, декламація Арядни Шумовської „Лебідь“ О. Леся, сольо на бандурі та рецитація „Лесевої фамілії“ Стефаніка. Численно зібрані гості вислухали академії у святочному й поважному настрою.

В дні 5. ц. м. уладила У. С. Г.: репрезентаційні вечерниці в салі П. У. М. при алеях Красінського. На вечерниці прибули також і деякі чужі гості. Слід відмітити, що вечерниці відбулися без тютюну й алькоголю.

В дні 6. ц. м. вечором уладила Краєзнавчо-Туристична Секція т. зв. „Бойківський вечір“. До численно зібраної молоді виголосив реферат д-р Кубійович, який при помочі світлин та проекційного апарату познайомив присутніх ближче з життям та буттям Бойківщини. Опісля др. І. Зілинський обговорив бойківський діалект і м-р Березовський виголосив рецитацію „Тремтіння душі“. З уваги на пізну пору дальшу частину перервали, відкладаючи її докінчення до чергових сходин К. Г. Секції.

Новітнє кріпацтво.

„На наших очах на землях пребагатої та дорогої кожному з нас Великої України, йде найстрашніший бій за остаточну форму й вигляд большевицького ладу. Підставою цього ладу має бути цілковите позбавлення громадян усякого права до приватної власности“. Оце початкові речення незвичайно корисної нової книжечки, яку на днях видав генеральний Інститут Католицької Акції у Львові, п. н. „Новітнє кріпацтво“. Земельна справа на Радянській

антихристи з своїми Файгами, Сурами почали вкратитися в лемківські хати й „дарунки“ наношували. Хібаж не пригадуєте собі, як десь у 1929—30 рр. поначіпали по всіх хатах большевицькі летючки, а на придорожніх вербах червоні „прапори“?

Ці жиди доводили своєю агітацією, хитро продуманою до того, що в неодному селі на Лемківщині „пішла спати“ читальня, кооператива й взагалі перестало існувати культурно-освітнє життя. А

Такими горами звозили на кладовище обдерті до нага трупи українських селян, що погинули з голоду...

Україні, Львів, 1938, стор. 1—56, фор. 16×22 см. (ціна 30 грошів).

Але відбіжик на хвилину від теми та пригадаймо собі деякі сумні моменти з нашого життя на Лемківщині. Мабуть всі сьогодні знаєте, що в тому чи іншому селі находилися деколи такі нерозважні молодики, що свій засіб енергії виявляли в горланні большевицьких безбожницьких пісень; залюбки припинали до своїх „карваток“ червоні шмати, або що найсумніше бойкотували недільні й святочні богослуження та свої старенькій матері — на злість — ходжали в неділю до ліса на роботу, здирали з хатніх стін святі образи та висмівали тих, що йшли до церкви. А був і такий навіжений в одному селі (назвиська не подаємо, може його нещасного Бог спам'ятає), що в часі Великодніх Свят на християнське поздоровлення „Христос Воскрес“ — цей юда відповідав поганськими словами. А різні ряшівські, сяницькі й з інших малих містечок у Лемківщині жидівські

скільки збаламучених жидівською брехнею господарських синів манджало до тюрми, пскутувати не з свої „прогрішення“...

Пейсаті „апостоли“ оповідали про рівність, братерство, любов... Безчисленні комуністичні процеси у висліді та щораз гірший занепад християнсько-морального життя по селах.

— А не було такого в селі, щоб узяв у руки добру грабову кривулю та прочухав так оцих смаркатих „бесідників“, аби миля село минав!

Книжка п. н. „Новітнє кріпацтво“ повинна знаходитися в кожній українській хаті на Лемківщині. До того ця книжка, видала дбайливо на гарному папері, читкими черенками надрукована й прикрашена знімками, що вказують на великі страхиття селянського життя під червоною владою; — оповідає про засоби й ключі комуністичної агітації, земельну справу на Великій Україні, комуністичні комгоспи — колгоспи — колхози, організацію колгоспів та як большевики вдержують при життю своїх рабів.

По прочитанні цієї книжки не один зрозуміє, який він був „бортак“, якщо слухав підшептів слинавого Мошка або іншого платного большевицького агента... Лемківщина так довго тверда, як довго душею, й тілом держиться своєї Церкви! Пам'ятайте!

Зі змісту книжечки довідаємося та зрозуміємо, чому жидо-большевики, заводячи колективізацію (про їхню руйницьку роботу писали ми окремо на сторінках „Н. Л.“) так масово розстрілювали „кулаків“ та чому вони вивозили міліони нещасних на примусові пекольні муки при каторжних працях на жахливих Соловках і лісах північного Сибіру. Вони боялися, що по переведенні повної колективізації мали б на „фабриках хліба“ великий надмір робучих рук, надмір „їдоків“, як пишуть вони у своїх писаннях. Вони, ці жиди заздалегідь усували надмір сільських рук з України, щоб визискати робучу силу тих нещасних селян в іншому місці совітського пекла, на Соловках та в лісах Сибіру. Усуваючи з українського села половину населення, большевики, ослаблювали українську расу, українську живу силу й так забезпечувалися проти сподіваного опору українського селянства (стор. 24).

Хай не буде ні одної хати на Лемківщині, де не було б цієї освідомляючої книжки. Ют.

—o—

Коломия, 2. III. 38. П. Т. Пром-банк. Львів. Прошу й на цей рік дописати мені дивиденду від сплачених уїдлів — на рахунок нового. Минулого року мав я від моїх 8 уїдлів зл. 10 а цього року вже зл. 14.— За два роки придбав я з дивиденди новий уїд і крім свідомости, що підписуючи уїд Пром-банку, спвідлаю теж при розбудові рідного ремесла, торговлі й промислу, маю ще й певність, що уїд Пром-банку це найкраща льоката капіталу.— З поважанням. — Іванюх.

Вступайте в члени

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гролзіцьких 1, 1 п.

тел. 292-15, 200-15

Що чувати в світі.

ЗЛУКА АВСТРІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Перед двома тижнями сталася подія, що сколихнула цілою Європою: стара й колись сильна Австрія перестала існувати як окрема держава, по просто зникла одного дня з карти Європи, ввійшовши в склад Німеччини. Цього важного бо історичного політичного посунення доконав провідник німецької нації Гітлер у той спосіб, що вислав до Австрії 12 березня свої війська, які продовж одного дня заняли цілу австрійську територію. Часописи цілого світу ще й досі є переповнені описами приходу німецьких військ до Австрії та одушевленого його привітання цілим австрійським населенням. В два дні опісля прибув до Відня й сам Гітлер. Ще як Відень — Віднем не було там таких величавих і таких підйомних маніфестацій як саме в день прибуття сюди Гітлера. Майже все населення двохмільйонного міста вилягло на прибрані святочно площі й вулиці, щоб привітати великого провідника зєдиненої Німеччини. Радість і патріотичне зворушення мільйонних мас народу переходили прямо межі уяви.

Наслідком прилучення Австрії Німеччина зросла у велику силу й це занепокоїло передусім її сусідів. Здавалося навіть, що ця подія може спричинити воєнну загрозу. Але скінчилось на тім, що найбільші вороги Німеччини, як наприклад Франція, побурмотіли трохи й затихли.

Найбільше занепокоєна є Чехословачина, яка під військовим зглядом опинилася тепер як би в німецьких кліщах. В Чехословачині живе збитою масою три і пів мільйона тзв. судетських німців й чехи числяться з тим, що одного дня німецькі дивізії можуть вибратися до них з прогулькою, щоб прилучити судетських німців до свого матірнього пня.

Останніми днями постійні непорозуміння між Литвою й Польщею досягли були свого вершка. Причиною було те, що литовська погранична сторожа застрілила польського жовніра. Наслідком того по цілому краю почали відбуватися демонстрації під кличами: „Війна Литві! Покарати вбивників! Прилучити Литву до Польщі!“ і т. д. Здавалося, що війна між Польщею і Литвою вже неминуха. Польський уряд післав до литовського уряду гострий ультимат (домогання) і рівночасно вислав

був уже й війська на литовську границю. Та Литва згодилася на всі домогання Польщі й тимсамим ціле непорозуміння зліквідовано.

У Франції провалився уряд радикала Шотана, бо парламент не хотів ухвалити йому повновастей, зокрема в заграничній політиці. На його місце прийшов новий людово-фронтівський (комунізуючий) уряд на чолі з жидом Блюмом. Але й цей уряд має вже почислені дні. Предвиджують, що вкортці до влади придуть французькі національні партії.

В Еспанії війна між націоналістами й більшовикнами добігає вже свого кінця. Генерал Франко розгромив останніми днями червоні банди так далеко, що вони в переполосі втікають і ставлять дуже малий спротив побідному походові національних військ. Це дає підставу твердити, що закінчення війни в Еспанії з блискою побідою націоналістів є вже питанням найближчих тижнів.

КОЛИ НЕ БУДЕ БЕЗРОБІТНИХ СЕЛЯН?

Кажуть, що безробітні є головною по містах. Та воно не так. Є вони і по селах. Таж усі безземельні і малоземельні це люди на більшу частину року безробітні. І живуть ще гірше, як міські безробітні, бо безробітний селянин не zorganizований, ніде не дістане помічі. Сільські бідні безробітні люди це тягар для громади, вони зубожують село, отже через них — хоч не з їх вини — убожіє і засібніший господар. Як зарадити цьому лихові? Могаб тому в великій мірі зарадити масова ошадність селян. За ошадности, складені роками в українським банку, селянин може прикупити землі, або вивчити свої діти на ремісників, а ремісник у селі чи в місті не буде безробітний. Так то постійною ошадністю докажемо того, що передусім наші діти не будуть уже безробітні, бо або матимуть більше землі, або матимуть іншу працю. Та завдяки ошадностям засібніших дістануть працю і найбідніші. Бо на прикупленій землі і при нових варстатах праці, які повстануть завдяки ошадним людям і завдяки рідним банкам, де будемо складати ошадности, зможуть стати до праці і ті безробітні, що таки не можуть нічого і ніяк щадити, бо нічого не мають. Нехай цю високу мету ошадности зрозуміє кожна свідомо людина і скаже про неї менше свідомим. Тоді піднісється наше село матеріально, піднесеться його добробут на користь

і добро всього українського селянства. Але при тому треба тямити, що коли та ошадність має сповнитися те корисне завдання, то мусить бути спрямована тільки до рідних банків.

ДВА КОМУНІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ.

В Самборі скінчився минулої п'ятниці великий процес проти 12-тьох підсудних за комуністичну діяльність у нафтовому басейні за судом 5-ох підсудних за приналежність до КЛЗУ. Суд засудив П. Койфмана на 9 років, Л. Гендля на 3 роки, А. Свірчика на 5 років, Д. Гавзера на 6 років і А. Друкера на 8 років безоглядної в'язниці. — В Золочеві відбувся процес проти д-ра В. Крілика, лікаря з Глинян, якого трибунал засудив на основі вердикту присяглих суддів на один рік в'язниці за приналежність до КПЗУ.

ЩЕ ПРО ВИЌЗД ДО НІМЕЧЧИНИ НА РОБОТИ.

Не зважаючи на остороги в українській пресі, не зважаючи на остороги, що їх вислали староства до всіх громад, у цілому краю поширюються даліше вістки, про можливості виїзду на сезонні роботи до Німеччини. Наслідком цього до Львова безперервно прибувають зацікавлені у виїздах, шукають за якимись реєстраційними бюроми, агентами, що буцімто мають записувати до виїзду і з недовірям відносяться до тих, що кажуть їм правду.

Найбільше непорозуміння викликають недочуті або зле вислухані радієві комунікати про реєстрацію чи виїзд малих партій сезонних робітників з Познанщини та сумезних воевідств. Цей факт загал бере як початок рекрутації по всіх воевідствах і кожний чимскоріше вибирається до Львова, щоби бути першим.

Ще раз стверджуємо, що на терені наших повітів нема ніякої рекрутації сезонних робітників на виїзд до Німеччини. Всі вістки — це або наслідок непорозуміння або поширюють їх дурисвіти, щоби у мутній воді ловити рибу для себе. Остерігаємо перед цим наших селян і радимо не вірити злим дорадникам та не приїздити до Львова.

Якби мали початися виїзди до Німеччини, що мало правдоподібно, то рекрутацію переводилиб по громадах староства на підставі попереднього повідомлення про це. Доки таке повідомлення зі староства не прийде до громади, нема ніякої надії на виїзд.

Польський редактор перепрошує

В познанськiм щоденнику „Орендовник“ (ч. 259 з 10. листопада 1937. р.) появилася напастлива стаття п. н. „Під нашим дахом — під плащиком віри“, звернена проти сяницького пароха о. кан. О. Константиновича та о. катехита Венгриновича. „Орендовник“ накинувся на обох священиків за те, що в сяницькій церкві співають нібито „український гумн“ та що о. Константинович видавав нібито в руки австрійських жандармів москвофілів і складав проти них фальшиві зізнання.

Справа опинилася в суді. О. кан. О. Константинович вніс акт обвинувачення проти відповідального редактора „Орендовника“ Анджеев Трелі за зневагу й образу зі ст. 255 і 256 к. к. На розправі дня 10. ц. м. у суді в Сяноці відповідальний редактор тої газети перепросив пошкодованого о. кан. Константиновича і зобов'язався між іншим заплатити найдалі до 1. квітня ц. р. 100 зол. на український тиждень „Народня Лічниця“ у

Львові та оголосити між іншим теж у „Ділі“ відповідну декларацію з перепросинами о. кан. О.

Константиновича за заподіяну йому зневагу. О. кан. Константиновича заступав адв. д-р В. Блавацький зі Сянока.

*

При цій нагоді варто звернути увагу, що всі українські священики, громадські діячі, установи та організації, яких зневажає безпідставно україножерна польська преса з ославленим краківським „І. К. Ц.“ на чолі, поміщуючи послідовно неправдиві наклепи й доноси за їх корисну національну діяльність, повинні притягати до судової відповідальності всякі „Кур'єрки“, „Орендовники“, „Ілюстровані Експреси“, „Глос Народови“, „Мали Дзеннік“ та інші газети. Крайня пора, щоб нарешті бодай суди приборкали рознуздану нагірку польської преси на українців, яка не знає ніяких гамульців у своїй сліпій ненависті до нашого народу та його діячів.

З одної купелі...

На днях появилася в українському щоденнику „Діло“ знаменита стаття редактора Івана Кедри на п. н. „Банкrottство фікцій“.

Між іншими там кається: „У Польщі маємо все ще моду на фікції. У Галичині маємо старих і новонароджених „спеців“ від національної проблеми, які борються з вітряком „української небезпеки“, самі своїм криком (підчеркнення наші) створюючи щойно на правду небезпеку таку, яка завжди грозить, коли непритомна заїлість, ненависть і демагогія (фікція це латинське слово, що означає: витвір уяви, видумку, або „грушки на вербі“) викликає реакцію — у формі такої самої заїлості“. — „Маса енергії іде на пропаганду фікцій окремих і немов від себе взаємно незалежних „народів“ — гуцулів, бойків, лемків, волиняків, поліщуків, холмщаків, но й галичан...“

Тут аж проситься додати, що й Лемківщина вдостоїлася таких грушок на вербі. Саме пишуть нам, що в такій самій „фікційній“ купелі „виплаваний“ добродій Драган з Крампної, який не проспить спокійно ані одної „рожевої“ нічки, щоб своєю „боротьбою з вітря-

ком“ не сіяти заїлості та ненависті в крампнянській околиці. Ми цьому невинні, що він терпить на безсонність і тому в невинному баранчику скрізь бачить велику небезпеку. Купив би наш газда книжку, або читав би часопис, як упрочім лицю кожній культурній людині, добродій з Крампної владає в шевську пасію та видає такі розпорядки, що... краще про це не писати. Не маємо наміру переконувати пана Д., бо його власні вчинки переконують його; однак хотіли б люди знати в тамошній околиці, чи такі панове є наставлені в прикордонній смузі на те, щоб берегти чи жидки з другої сторони не пачкують крапки, грозна, деколи малих телят — чи на те, щоб сіяти густіші хмари? І то такими словами: „Ми вас здусіми“ і т. д.

Несолтис.

Повідомляємо П. Т. Громадян Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і колірних верхніх шкір і сильних шкір на споди. — Ціни конкурентні.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

З попереднім числом вислали ми всім Читачам розрах. перекази. Хто ще не вислав передплати, хай це негайно зробиць. Нечесно даром читати часопис.

Книжку п. н. „Історичні пам'ятки в західних Карпатах“ сконфіскувало львівське старство й поліція забрала наклад. Однак тому, що це був переклад з „Нашого Лемка“, наш правний заступник вніс спротив до Суду у Львові. Прохачемо покищо не реклямувати цієї книжки. Про рішення повідомимо наших Читачів.

Розв'язали Читальню „Просвіти“ ім. св. Ольги у Нижньому Вислоці дня 15. березня ц. р. на основі письма старства в Сяноці.

Жиди в Польщі. Статистика вказує, що в Польщі живе 3 мільйони й 300 тисяч жидів. З торгівлі живе в Польщі 1 мільйон і 150 тисяч жидів, з промислу та ремесла 1 мільйон і 300 тисяч, а решта живе з вільних фахів. Жидів зарібників, таких, що тяжко працюють за хліб, є в Польщі тільки неповних 200 тисяч.

Померли за морем: Василь Юрчак, 75 літ, родом з Одрехової коло Сянока, помер 15. II. ц. р. в Ельміра Г. Н. Дж., Сильвестер Святківський з Бортного коло Горлиць, 59 літ, помер 6. II. ц. р. в Асторії, Злуч. Держ. Ам Вічна Ім Пам'ять!

Щира поляка за переведення збірки на хрестинах у М. Вайцовича в Межиброді в квоті 1,20 зл. на потреби Кружка Р. Ш. в Сяноці.

Позір Динівщина! Від січня ц. р. відчинив адвокатську канцелярію в Динові перший український адвокат мр. Василь Хробак. Усі звертайтеся до нього в судових справах — це наш національний обов'язок. Всі до свого адвоката, а не до жида! Так українська честь приказує!

Культурний звичай. Дня 19. II. ц. р. відбулося весілля Василя Д. з Анною Зубенківною в Загутині, на яким весільні гості добровільно зложили на Українських Інвалідів 3 зл. Гроші переслано до каси У. Т. Д. І. у Львові. Цей шляхотний примір повинні всі громадяни Лемківщини при кожній нагоді наслідувати.

ЯКИЙ УРЯД НАЙКРАЩИЙ.

Перед кількома днями підчас дискусії у французькому парламенті один із бесідників згадав улюблену китайську приповідку Бр'яна: „По чім пізнати, в якій державі найкращий уряд?“

„Коли шаблі ржавіють а плуги нагострені, коли в'язниці порожні, але шпихлірі повні, коли сходи церков покриті слідами нїг а подвіря судового будинку заросле травою, коли лікарі ходять пішки а пекарі їздять повозами, коли на вулиці зустрічаєте стільки старців що дітей тоді не сумнівайтесь: в цій державі добрий уряд“.

ЧУДО В ХАТІ БІДНОГО СЕЛЯНИНА.

До Чайкович, пов. Рудки прийхав о. проф. др. Г. Костельник зі Львова з доручення духовної влади, щоби провирити поголоски про появу образу Божої Матері на шибі в хаті бідного селянина Якова Городиського. О. проф. др. Костельник доконав кілька рисунків цієї шибі, а окремий фотограф відфотографував її кількакратно. Масі вірних о. Костельник заявив, що доручить перенести шибу з образом Божої Матері до церкви, а на місці чудесного обявлення образу Божої Матері повинна станути каплиця. Парох Чайкович о. Юрій Квіт повідомляє, що вночі з 1. на 2. березня ц. р. були два чуда в Чайковичах. І так прозріла одна стара жінка, яка 9 років була сліпа на одне око і заговорив 70-літній старець, який довший час був німий, втративши мову по якійсь недузї. Обое старушки прибули до Чайкович з прочанами, які масово йдуть туди з найдальших околиць.

СТЯГАЮТЬСЯ КАРИ.

Рішенням з дня 4 березня 1938 К. 2741/37/37 — покарало повітове короснянське староство Івана Худобу з Красної (Коростенки) на заплату 50 зол. гривни за те, що дня 20 грудня 1937 року скликав до свого мешкання около 100 осіб, не маючи на то дозволу староства. Цим донустився провини б статті закону про збори. Дійсно того дня зійшлося кільканадцять людей в домі Івана Худоби, щоби нарадитися в справі шкільного плебісциту. Дозволу на повище зібрання Іван Худоба не потребував, та не був обовязаний навіть оголошувати повищого зібрання до староства, бо таке зібрання не мало публичного характеру, відбулося воно у замкненому льокалі, а всіх

присутних на тім зібранню Іван Худоба знав особисто.

Від повищого рішення внесено відклик та розправа відбудеться перед Окружним Судом у Яслі.

Окружний суд у Львові звільнив бувшого відповідального редактора „Нашого Лемка“ п. Михайла Таранька від вини й кари. Це справа поміщення в „Нашім Лемку“ статті п. н. „Гідна постава в обороні релігійно-національної традиції. — До відома Української Парляментарної Репрезентації“ („Наш Лемко“ ч. 29, з 15. X. 1936), про заборону поздоровлення словами „Слава Ісусу Христу“ в школі в Явірках, повіт Новий Торг. На основі донесення шкільного інспектора з Нового Торгу зглядно учителів з Явірок, видав городський суд у Львові в березні 1937 р. карний наказ проти ред. М. Таранька, яким засуджено відповідального редактора „Нашого Лемка“ на кару гривни в квоті 60 зл. і 6 зл. коштів за те, що поміщена стаття подає неправдиві вісти, які могли б викликати неспокій. Проти цього наказу внесено спротив і суд на новій розправі засудив п. М. Таранька на кару гривни 90 зл. і 9 зл. коштів. Від цього вироку внесено апеляцію до Окружного Суду у Львові, який увільнив бувшого відповідального редактора п. М. Таранька від вини й кари, з тим, що в статті нема знамен провини з арт. 170 карн. код. Оборону перевів др. Кость Паньківський, адвокат у Львові, Чарнецького 26.

Приїжджаєте до Динова, то не забувайте, що найсмачнішу вудженину і дешево набудете в **Прокопа на Ринку**. А треба кооперативам, приватникам і другим покупцям мішаних товарів — купите їх добре й дешево в крамниці **Осипа Туцького й Теофіля Бака** при вул. Косцюшка 1. — Свій до свого! При цьому памятайте всі, що відсотки з вашого торгу йдуть на освітньо-культурні цілі, а жид усе ховає до своєї шкатули!

ДОСТАВА БЛЯХИ.

Доставляємо через Кооперативні Союзи оциновану бляху марки „Лявра“ до криття дахів. У минулому році цією бляхою ми вже опанували частинно наш ринок. „Центросоюз“ обяв доставу цієї бляхи лише тому, бо бляха ця є якостево найкраща зі всіх блях, які є на нашому ринку. Активні кооператори повинні рішучо освідомити нашого консумента щоби на

покриття даху вживав лише бляхи „Лявра“ й слідкували за тим, де наш покупець закуповує цей будівельний матеріал, бо чейже обовязком доброго й дбайливого громадянина є покривати свое за потребування у своїй кооперативі, зглядно Кооперативнім Союзі.

Наводимо повище лише тому, бо в останніх часах чуже приватне купецтво всіма силами хоче недопустити до цього, щоби наша кооперативна організація захопила у свої руки збут цього артикулу.

ДОСТАВА ШКИРИ НА ВЗУТТЯ.

Достава шкіри на взуття для нашого скооперованого населення по наших кооперативах недомагає. Вона мусить бути в найближчому часі наладна. Центросоюз доставляє через Кооперативні Союзи шкіри з першорядного сирівцю, але за це вимагає зорганізованого закупу зі сторони кооператив. В разі потреби, звернеться Ц. С. до РСУК з проханням провирити всі закупи поза Кооперативними Союзами. Щоби влегчити кооперативам збут шкіри на взуття, Ц. С. звертається до нашого громадянства зі зазивом в пресі, щоби закуповули шкіру лише в своїх кооперативах.

Вдячні ученики. З нагоди імянин свого бувшого директора школи в Незнайовій коло Горлиць, добродія Кондрата Тхіра, його бувші ученики зібтали добровільно на Рідну колу 3 зл., які вислали чеком до каси Р. Ш. у Львові. Вп. К. Тхір директор школи живе тепер у Либхорі коло Тухлі, але ціла Незнайова дуже мило його згадує; навіть ті, що через свою необачність або підшепти злих людей шкодили п. Директорові, прохають сьогодні п. Професора Кондрата Тхіра забути їм їх провини. Вони кажуть: Сьвятий хлібец аж товди любиться, кой го нестает.

Нипає кацапня. До села Синєва, коло Риманова приїхали сяніцькі мамути, які на спілку з одним місцевим бувшим розсівачем комунізму хотіли в селі зібрати членів до засновання читальні Качковського. Може б так свідомі Синівчани післали цим „гражданінам“ зо два кошелі запортків...? Га? За їх ідею!

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Не бийте дітей!

Батьки! Бережіться бити своїх дітей, бо побої приносять лише сумнівну користь у хвилині роздразнення чи пересердя, але певну шкоду дитині.

Розуміємо добре, чому перетомлена від перепрацювання мати бачить у пруті останній засіб, щоб дати собі лад із своїми 4 чи 5 дітьми. Та й іншої поведінки вона не знає, бо часто й саму її виховували тільки прутом та ремінем.

Та прут чи ремінь не виховують дитини! Вони її тільки примушують й вкоріняють у неї слабкість, бо дитина завжди прагне свободи рухів, забави. Мусимо вважати, щоби ці цінні людські почування не нищити, а лише їх направляти. Розуміється це цілком не значить, що дитині треба дозволити все те, що вона захоче. Дитина мусить ще змалку навчитися щадити й поважати устійнений в інтересі цілої родини порядок. Але не побоями привичимо дитину шанувати загаль-

не добро. Є інші засоби для цього, що дають тривкіші наслідки та не мають такого лихого впливу на душу й здоровля дитини, як „бук“.

Бючи дітей, виховуємо в дітей „рабство“. Дитина, що звикла лякатися лише прута, коли й виросте буде лякатися та поважати лише насильство, лише зверхність фізично сильнішого. Такий громадянин буде слугою у всіх тих, що не мають почуття гідності, бо у самого його таке почуваття убито ще в дитинстві прутом чи ремінем. Не таких громадян потребує суспільство! Нам треба людей з самостійним, щирим характером, сильною волею, людей готових до посвяти для добра нації. Хочемо людей, які не боялись би нікого за своє праве діло й боролися б до краю за свою людську гідність.

Крім каліцтва душі биття може довести до каліцтва фізичного. Лікарям дуже часто доводиться спостерігати умово упосліджених, хво-

рих на падачку, глухонімих і т. п., що свою недугу завдячують побо-ям, коли вони ще були малі. Особливо небезпечно бити по голові! У дитини кости черепа ще або м'яккі або ще не зрослися, як у дорослого, а мозок дуже ніжний та вражливий. Отож часто вистарчає один раз дитину вдарити добре по голові, щоб вона на все життя залишилася калікою — глухою, сліпою або ідіотом. Хіба ж кожний з нас не здибав таких калік, що стали ними лише через те, що як були маленькі мати, сестра чи нянька випустила їх на землю, або колиска відірвалася, вдарилися головою й на ціле життя стали каліками.

Отож не биймо дітей, бо це ганебний і шкідливий виховний спосіб!

(„Н З.“ ч. 3) Др. К.

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

На весіллі Івана Щурка з Марусяю Харидчаківною зложили гості добровільно 1.30 на Р. Ш. Окремо на весіллі Павла Кліма з Емілією Ковальською зібрано на цілі Р. Ш. 3 зл. Щастя бажаємо Молодим

ЮЛІАН ТАРНОВИЧ

Не забудемо...

ПРИСВЯЧУЮ ТІНЯМ
бл. п. ВАСИЛЯ ЛЕВЧИКА.

— Не буду, няню, орати складців під Шахтами; най їх вовк пазорьом засклит. Задумав ем в далекий сьвіт. Ваньо буде газдом, а я му раду дам. Лем ня не сперайте.

— Ідут людски діти, то виберся и ти. Закладав ем си тебе на газдівку, а Ваня на одставку. Кой ти ся любить, не буду ти одгваряти. Ід з Богом, лем не забуд Бога в чужистих краях, між кальвіном. Най Пречиста благословит і ми з матірю од серця тебе благословимо. За воду...

* * *

Земленька свята дудовіла, як дужий Василь з веселою усмішою і щастям у серці біжав до Сянока на вербунок і по пас на корабель.

— Не плакали домашні ані наємська челядь.

— Чого? Чи Василь перший? Ще й газдівку оставив молодшому братові. Й серце крас...

— Лем старенька мати, що не один місяченько відмолила, коли Василь у хлопячих своїх руках зі смертю мощався — й сонного ока не заплющила, втуливши хвору голівку хлопяти на своїх грудях — рясними сльозами тепер умивалася. — Начь я тебе, сигелику, од вітру й соненька закривала, што ня

тепер на старости охабити мусиш? Я ти верхівком оченята промивала, а ти такий? За мою материнську любіст... Ід, сьвятим Божистим хрестом тебе на дорогу благословлю...

— Лем ся рідної матері не одреч!...

* * *

Час стрілою мчав, а Василь в Америці між крайнами не вередив. Ні! Він верховодив, від першого разу За свою честь, за рідну матір, за долю братів. За мрії зеленого Бескиду й вільну пісню. Кожним навсротом він листи писав і на хліб, посилав до хижі, на набожне аж до старенького Вітця Духовного на молитвання нести офіру велив, до Тернавки на Хвалу Богу за здоровля й всякое прошення.

— Лем банування ни на крок за рідним селечком нираз го не понехало... Йаж серце кирью набігало... За марницю таку — реч — бо лем душу народу. Одне слівце: за душу...

* * *

На збіччях Шахтів повільним кроком ступали в ярмі круглобоки роли. Лем заніски ялівцеві вивікували, кой борожній напер на підручного, або при вертанні. Залізний, не деревляний, плужок краєв землю в довгі ломання, а тепла скиба прогортала в свої родючі груди зерно. Старечим кроком ходжав няньо Левчик серединою розсраного загона й метав хліб землі... Хліб

за хліб і прибуток. А безумя, Ваньовой хлопя за воронами стрибало по вертанях... Тоди, як весна настала; така інша, довго ждана велика Весна! Што оген запалила — ярый втішний полумінь... за свого Бога!

* * *

Біля Ньюорку білий дімок з великими вікнами. У Василеві хаті непроглядна тьма голов. Падуть короткі, бривані слова: Валиться тюрма народів! Конає московський царат! Над псевселеними народами Янгол Воли слова свободи вогняним мечем виписав. — Наші галичани в Києві! — Брати! Бог свободу народам дарує! Поможім рідним братам плести бінок слави...

* * *

Так, Друже Василю — Твоя нянька не даром неодну нічку церемслила перед іконою Пречистої. Бо Ти, Сину бескидської землі, ні разу не виркався свого українського імени. Гордо Ти ніс прапор української слави як предсідник Українського Народнього Союзу, як довголітній його касієр та як Голова Обеднаєня всіх Синів Лемківщини за Океаном.

* * *

Ці скромні слова прийшли від нас як від рідних братів у дарунку від дорогої Твому серцю Лемківщини. — Хай чужа, але вільна земля пером Тобі буде. Ми ще зійдемся! Прощай Брате Василю. Ми Тебе не забудемо!

ВІРХОМЛЯ ВЕЛИКА, КОЛО ПІВНІЧНОЇ.

Дорогі Читачі! Хочу дещо й про наше село Вам оповісти. В нас люди живуть, якби ніколи світа не бачили. До того вони вірять кожному, що до них хочби найбільшу глупоту говорить. Але люди хотіли й собі з часом глянути на ширший світ. Найгірше було з тим, що деякі місцеві прихильники старих поглядів брали на свої послуги не своїх людей, ворожо дивилися на тих, що хотіли їм добра та на таких найбільше спалося екарг і джорів. На добавок невелика партія таких „русначків“ ходила по селі та намовляла газдів, щоб вони підписувалися на машини до молочення, коси, машинки до стриження, багато людей з доброю вірою підписалося на такі замовлення. Однак пізніше й показалося, що підписи збирали проти священика й дяка. А це все діється тому, що несвідомі люди в селі бояться освіти й воліють по-тапати в палюнци й чортові записувати свою чорну душу. А посторонні в кулак з них сміються.

Свідомий.

ДОШНО БІЛЯ РИМАНОВА.

Наше село положене над рікою Табор: його мешканці живуть з рільництва. В селі нема ані одного ремісника, хоч більша частина газдів не може разом зі своєю ріднею вижити на своїм клаптику рілі. Наші газди не зайдуть до своєї голови по розум, щоб дати своїм дітям якесь ремесло в руки, щоб вони могли собі свobodно працювати на своїм варстаті. Чи нема в нас місця для порядного коваля, колодія, столяра, кравця, шевця? А є в нашій селі злібні хлопці, що з охотою пішли б до міста навчитися ремесла, щоб наш тяжко запрацьований гріш не йшов на віки в чужі руки. Дальше вже найвищий час подумати про поліпшення нашої господарки, закладання садів, огородів, пасік — направл. гріш за кожний клаптик невикористаного поля — а риманівський

ВАШІ ДІТИ

МОЖУТЬ ПІТИ ДО МІСТА
як купці або ремісники, коли
даєте їм фахову освіту за
ощадности в

Земельнім Банку Гіпотечнім

У ЛЬВОВІ, вул. Словацького 14.

Инстр. трикотарський курс у Сяночі 1937.
Пров. п. Мричко, гол. Кружка др.
Ваньчицький.

живець під носом! Грошики й грошики аж самі просять за сядовину, мід, ярину. Так браття й панове! Але грошики самі не прийдуть у руки, лем треба наперед книжку взяти в жменю й газету, замість проводити довгі вечори на пустих балачках.

Чого даєте себе вшукувати різним спекулянтам, ганделесам, жидівлі, яка користає з нашої незгоди, розбиття?! До добробуту можемо дійти тільки через освіту, єдність і науку. І то без огляду — старші газди та молоді юнаки! Будіться зі сну, м'яньте бистро на ясний світ, уже найвищий час! Нищить темноту без милосердя, щоб пізно не було. Мусимо стати всі разом, узятися за науку та пізнати культуру, щоб і чужі нас шанували. Не буде в нас краще, доки в нашу кров не закориниться тверда як сталь постанова: Один за всіх, а всі за одного! А дотепер ми ховалися в мишачі діри, як треба було постояти за нашим братом, а там де треба було заявити сильну поставу — ми горлали: Згода! І тому наша легковірність завжди нас карає. Якщо наше життя має перемінитися в повне рвуче русло гірської ріки, що не узнає ніяких перешкод — у нас раз на все пропасти мусить той панцизняний страх битого раба! Отже пониження й страх мусимо замінити на культуру, тоді будемо мати правдиві почування гордих синів зеленого Бескиду.

Молодий Українець.

ПАНТНА КОЛО ГОРЛИЦЬ.

Дуже часто читаємо на сторінках нашого часопису про вказівки, права та обов'язки, як учитися ремесла, щоб стати майстром окремого фаху. Та мимо всего бувають дуже часто випадки, де наша сіль-

**Задзвонив „Дзвіночок“
На весь голосочок,
Дивуються діти,
Що то за „Дзвіночок“?**

**Що то за „Дзвіночок“?
Срібний голос має,
До серцець діточих
Щиро промовляє?**

„ДЗВІНОЧОК“

Львів, ул. Косцюшка 1 а.

Річна передплата 2 зл.

ська молодь дає себе в жалюгідний спосіб використовувати. Таке теж сталося з Іваном Тарбай з Пантною, що пішов на науку до мясаря Кляйна в Маріямполі, коло Горлиць. Кляйн приймив охочого юнака до науки під умовиною, що родичі Івана щорічно платитимуть два метри вівса, бульби, 70 яєць, масла за те, що молодий Іван буде навчатися мясарства. Але до цеху та промислової школи цей „панок“ не думав записати свого учня. А коли Кляйн свій „інтерес“ переніс до горлицького парку, тоді Івас Тарбай довозив товари, бавив різникові діти, а наука пішла в куц. Так минули три повні роки. Іван хоч був ще в іншого різника, але й цей його не визволив, ані до цеху його не вписав. А батьки самі не їли, а за все платили, щоб його в людей вивести. Ці короткі слова хай вкажуть кожному, що часопис треба шанувати, бачно слідкувати за всіма вказівками, тоді різні Кляйни й Томасіки не будуть водити за ніс наших батьків, а Івани не будуть нянчити їх бахурів.

КУРС ТРИКОТАРСТВА В СЯНОЧІ

Інструкторський курс трикотарства, вишивок і народніх танків у Сяночі покінчило 18 курсанток; деякі з них поведуть курси по селах. Курси трикотарства по селах вже зачалися в 6 громадах березівського повіту (Володж. Яблониця Руська, Іздебки, Глудно, Вара і Лубне) та в 1 селі сяницького (Прусик). Крім цього Кружки Р. Ш. стараються зорганізувати курси трикотарства по інших громадах.

(Рідна Школа, ч. 6.).

Білянс кооператив членів Р. С. У. К.
у Львові за 1937 р., ст. 148.

Геть з **большевизмом** ч. 2. за січень і лютий 1938., орган боротьби з большевицьким імперіялізмом. Ціна 50 гр. формат 34×24½ см., стор. 16, 8 люстрацій.

Лемківщина в народніх переказах

Відранівського жида врятувала дивна обставина. Саме тоді в селі Велиславі судили на смерть дочку місцевого газди Марка, красуню Оленку. Вона пишалася красою на всьнікї гори. Нарід з далеких сторін, аж від джерел Попруту (Попраду) й Дунайця, йшов до Велислава (Висової), щоб дивної вроди побачити дівчицу. Слова з її вуст дзвінками клейнодами розсівалися, ніжно гладили мужицькі набелені серця. Старші жінки пошепки молились до незбагненої надземської дівочої краси й чару. Це ж була невинна дівоча душа. Тільки гайдуцька злоба вплела в пристасти своїх панів жажду покарати цю мужицьку кралю. Її чарівницею прозвали й по старому звичаєві засудили на смерть через спалення на костирі.

Оленку схопили гайдуки, як вона, розсміяна з посудинами ягід, вертала з ліса до батьківської хати. Ненадійно, мов хижі, дикі, драпижні звірі вискочили гайдуки на лісну стежку й оточили молоде дівча. Розсипались ягоди, червоні від троїцького сонця, тільки черепки покотилися вділ яром з палених посудин. На смерть, вогняну смерть — повели Оленку магнацькі заздрі очі. За її вроду, весняну подобу та голубі невинні дівочі очі...

Побратим отамана Савки, що по недавній виправі під Легнавською горою, лікував себе зі завданих йому ран, у лісі біля Устя в збійницькій печері велів, довідатись про засуд Оленки на спалення, негайно візвати до себе на скору нараду отамана Савку. Вночі, бо засуд мав відбутися до схід сонця, ватага збійників оточила дворище біля Велислави, й без пролиття крові викрала зі замкових льохів виряджувану Оленку на смерть. Простим способом — де золото не помогло, зорівка скрутила лоби гайдуцьким вартівникам. Вони старими беззубими собаками валялись у стіп панського дворища... А красуня Оленка й збійницьке брацтво оленячим скоком мчало у верхівя своїх таємних гір... Назустріч ранньому золотому сонцю, що повною губою сміялося та виїздило вітряними румаками понад бескидські бори. Дарити повними пригорщами марунзілля при ярку втулені під солом'яну ослону бідні хижочки з роботящим людом...

Таким способом урятував відранівський жид свої гроші, а Оленка мусіла відтоді скриватися між збійниками. Що з нею опісля сталося — переказ про це нічого незгадує. Вона мабуть за радою свого батька й при охороні збійників переселилась аж над долишню Тису й там довго ще в гаразді жила. А люди, що осталися на місці, від великої слави про Оленчину красу назвали свою оселю Велиславою (ця назва продовж віків скоротилась у Виславу — сьогодні Висову).

Хто це збагне? Тоді люди, наші прадіди не знали письма й тому нічого нам зі своєї славної бувальщини не залишили в записках...

Зате ще сьогодні старенькі дідусі в лемківських закутинах, що зберегли вповні цінну традицію, з любов'ю усмішкою переповідають про дивні дива — старечі дива:

— О, тади зайцем неодим скочив... Понад сесу яружку, што камінчиками стежку замітає,

аби сліду не було... Баюс своє сокиря до того пня зарубував, як його невеселі думки находили. Зачь мого няня так скатували, що вечірного соненька не дочекав? Гей же, гей же милий Боже! Від тоді лем шугаювати... А двір, лем попелики вітер розношав на штирі сторони світа... Не за свою ганьбу, ані провину, лем няньове довге конання за білої ярі весняної, передчасної... Як сме-река громом поряпана на лісовій галяві. А пак шугай...

...Земля, земля й земля. Початок і кінець. Все зі землі, все для землі та все через землю. Всі чини, діла й думки... для й довкола землі. Бо земля — життя. Без землі смерть. Така вона тверда, відвічна земля за кров і піт зерно дає. Кривавим зусиллям прочищена від обіймів віковичнього бору теж смерть... За неї побиваються, торгують нечисті руки землею за її родючі стопи. Вона переходить з рук до рук за несвої гріхи з цілими селами й народом. Нещасна жадоба землі, що йде зі заходу на схід, з півночі на південь і з поворотом зі сходу на захід. Вічно за землею! Землю! Наче в коловороті... І щораз нові дворища на землі серед відвічних борів і борів... Право сильнішого! Не буде юридива німота Фридрих, Бірештайн ані Вілям і жид Норберт та Герман паювати бескидського гайліса! Ні, не буде! — рвалось із наболілих мужицьких грудей. Ані мури їх не сховають... До короля підемо, він поможе! Угорського вина й міді йому дамо в дарі за поміч. Уже не напереливки з тими зайдами в замчищах над Дунайцем, Попрутом, Вислокою, Вислоком...

Земля й за землю скликувала бескидських вірлів за всіх хрещених; і мазурі двигали чуже ярмо, разом усі діти гір. Одним словом злучені: Земля! Мати.

Багатий опливає з селянської кривавиці, а нуждар пухне з голоду. За квартиру полови ячменю — людоньки добрі — служити цілий рік. Чи видати таке на Божому світі? Ще тебе крученим батогом гірше скотини поневіряє за тверді мозолі й босі ноги...

З буйної гірської квітки обдерли непощадно всі пелюстки, висмоктали весь сок, чудову китицю обернули в зів'яле бадилля. Ще б ні?! Лихвою або простим ошуканством поприсідали найкращу ровеньземлю та нахабно, бундючно закони понаклали на глум, визиск і поневірок хлопа. За його землю.

Прибитий, обдертий неграмотній пастух, учорашній наймит сорочку на грудях розриває — бо він почув свою землю під ногами, він освідомив собі свою гідність. Тому не боялися вмирати сини зелених гір. Душа народу виявлялась ув його чинах. А чини народу складалися з чинів його дочок і синів — за землю...

(Далі буде).

В Ж Е В С І П Е Р Е К О Н А Л И С Я,
що нема нічого ліпшого над мила
„Ц Е Н Т Р О С О Ю З У“

Уривок з листа :

...пришли мені в листі паперців

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Іваг.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

ХТО НИЩИТЬ РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ.

Всі добре памятаємо часи, коли в селі Злоцькім, біля Мушини душпастирював Впр. о. Іван Качмар. За його ревної душпастирської праці не тільки в самій парохії, але й в доколичних селах процвітало релігійно-моральне-життя серед наших братів селян. Але по приході до Злоцького нового завідателя о. Василя Бартка все змінилося. Зачав він у парохії закладати читальні Качковського, а з окремим намащенням займався цей „діяльний муж“ читальнею в Шавнику. Як свому племінникові дозволив о. Яків Медвецький, а може радше вдавав, що не бачить — продавати в парохіяльних лісах дерево й то: раз 70 м³, другим разом 60 м³ будівельного матеріалу (дехто каже, що аж 300 м³ щезло за відомою обох панотців!); до того гроші з проданого дерева мав о. Василій вжити на свої потреби. Він купив собі коня, повіз і т. д. та возив пані учительки до Мушини. Але як жиди дуже почали сміятися й пальцем указувати на таку дивовижу, учительки перестали вживати таких „милих“ проїздок. Зате міщанки не ганьбилися, бо як сам власник карити хвалився, волю йому „нагавки“ прасували.

А що на такі поїздки треба було багато часу, на це „отченко Василій“ подибав раду. І давай Богослуження скорочувати, вечірні молитви в церкві читаючи „лем“ кінець і початок і проповіді з „ксьойжки“. Писали „православні“ християни з його парохії аж до Риманова, але там жалоби не було кому розглянути. А декан як москвофіл не боронив „свому“ марнувати добра парохії, так, що аж образ св. Йосафата викинено з церкви, чи що з ним зробили!

Так то троханівщина разом зі своїм „руським селянським союзом“ на чолі з покровителем о. Яковом наворачає „православних міріян“ до единства Католицької Церкви. Варто, щоб дехто написав про це все до Апостольської Нунціятури...

ПРОТЕСТ ПРОТИ НАПАСНИХ ВИСТУПІВ ПОСЛА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО НА МИТРОПОЛИТА.

Зібрані на Свяченім члени Кружка Сільського Господаря в Красній в дні 20 лютого 1938 р. ухвалили рішучий протест проти напасних виступів посла Войцеховського в Соїмі на особу Голови Нашої Церкви Митрополита Кир Андрея, висказуючи заяву вірності та відданости нашому Найвищому Єрархові. Причому зібрані члени стоячи відспівали кількакратно Многая Літа Свойому Архипастиреві. Присутних було около 80 осіб.

ДЕШЕВІ

машини до шиття, то вічний клопіт з постійними напрямками. Звільнить Вас від нього й дасть повне вдоволення тільки машина найвищої якості марки „ПФАФФ“

Незначно дорожча!

Стократно ліпша!

Генеральне представництво і продаж

Юліян Ломага

Львів, Валова 11. Тел. 228-70.

Прецизна направа машин у власному варстаті.

ДУБРІВКА РУСЬКА К. СЯНОКА.

Дня 13. II. ц. р. Аматорський Гурток при нашій Читальні „Просвіти“ дав виставу п. н. „Кара совісти“. Гостей була повна саля, майже сама молодь. У неодного тиснулися сльози до очей та в душі він заплакав, коли на сцені недобрі діти вигнали старенького свого дідуся з хати й він з плачем прощав своїх дітей, святі образи та з хатнім порогом, тої хати, що в її сивого віку дожив. Гарно Дубрівчанська молодь, що несете ясне світло у ваші хати. Сьогодні такий час, що багато треба нам свідомих і чесних людей. А праця, єдність і любов — це наш головний обов'язок. Нестримно йти завжди вперед, ані на мент не спинюватися. Завжди вперед!

ЛОДИНА КОЛО МРИГОЛОДУ.

В нашім селі вже цілий рік шкільні діти не ходять до школи, бо учителька поїхала аж до Львова лікуватися. Не знаємо, яка причина такого поступування. За те знаємо, що безліч наших молодих учительок сидить без посади. Яка декому користь — осміляємося запитати Вас пане Інспекторе в Сяноці, що буде більше неграмотні? Батьки шкільних дітей.

ПРОСІК КОЛО СЯНОКА:

Дня 6. III. ц. р. відбулася в нашім селі академія в честь Тараса Шевченка. Почин до цього дав місцевий Кружок Р. Ш., а підготовкою й дбайливим виконанням програми концерту занялася Ольга Патроник і Петро Настин. Гості зі Сянічка, Збоїськ, Небещан і Марківсьць виповнили вщерть салю, де відбулося це торжество. Тільки просічани не рачили громадно явитися; може вони хотіли більше місця лишити для гостей...? Бог їх знає...

Листування.

Вп. Василь Теплий з Боська: має заплачену передплату на 1938 рік від Впр. о. М. Д. Привіт!

Вп. Петро Підсосний з Д. Р.: Щиро дякуємо й гаразду бажаємо.

Вп. Адам Грацьонь з Ясьонки: Вашу картку ми одержали. За минуле не журіться, тільки за 1938 рік постарайтеся вирівнати переплату. Щиро здоровимо.

Вп. Роберт Коморек: Боже заплать.

Вп. Нестор Шуплат з Б.: має заплачену передплату по кінець 1938 р. Гаразд.

Вп. Святко Теодор з Натікока Па: заплачено Вп. Марією Лейцуш по кінець 1938 р. Братні поздоровлення.

Вп. Адам Грацьонь з Ясьонки: Вашу Вп. Петро Банковський, Америка: за гарного листа й вірші щиро дякуємо. Братні бажання.

Вп. Павло Пакіш з Р. Дубр.: має заплачено по кінець 1938 р. Гаразд.

Вп. А. Александрович: розр. переказом 4. II. ц. р. прийшло на передплату 1.50 зл. Чому часопис вертає?

Вп. Ю. Кичерова в Карнеджі Па: належитість за три передплати через „Українське Народне Мистецтво“ у Львові одержали ми з належною подякою. Вп. І. Корбі та Н. Лобурові вислали ми всі числа від нового року. Привіт.

—о—

А. Гаврилко: Торговельні працівники. Львів 1938, стор. 1—32; читанка для всіх; це гарно зібрані короткі оповідання, — як стати чесним і працюючим купцем та які засоби потрібні, щоб статися „сильною людиною“. Книжка дуже на часі; напевно молоді братя купці з Лемківщини не пожалієте прочитати такі поучаючі виховні оповідання відомого Вам п. Інспектора А. Гаврилка. За книжкою питаєте в Коопер. Центральх, через Українські Книгарні, або нашу Адміністрацію.

Кредитова кооперація ч. 1, 2, 3, місячник для справ кредиту й ощадности. Орган „Краєвого Союзу Кредит.“ у Львові.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

Наше Лемко

РІК V.

Ч. 8 (104)

Львів, 15 квітня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

До відома Філій і Читалень Т-ва „Просвіта“ у краю.

Товариство „Просвіта“ дістало дозвіл Міністерства Внутрішніх Справ на прапор і поширення ювілейних відзнак такого змісту:

„Міністр Внутрішніх Справ, ч. АР. 3—100, Варшава, дня 23-го лютого 1938 р. Рішення. На підставі арт. 1, уст. (1) декрету з 2-го жовтня 1935 р. (Д. У. Р. П. ч. 72, поз. 455) і § 2 розпорядку з дня 15-го листопада 1935 р. (Д. У. Р. П. ч. 86, поз. 534) дало Товариству „Просвіта“ у Львові дозвіл на виготовлення й уживання відзнаки, як також прапору, згідно зі залученими взорами.

Відзнака може бути уживана як відзнака членська до ношення в кляпі. Прапор може бути уживаний у часі збірних виступів Головного Виділу та його членів. За членські відзнаки Виділ побирає буде від членів устійнену оплату титулом звороту коштів не більше як 1 зол. Видавання відзнаки нечленам заборонене. Заразом відмовляю до-

зволу на виготовлення й уживання прапорців. Нинішнє рішення залишене цілковито свободній оцінці влади і не вимагає умотивування, згідно з арт. 75, уст. 3, розпорядку Президента Річипосполитої з 22-го березня 1938 р. про адміністраційну поведінку (Д. У. Р. П. ч. 36, поз. 341). Нинішнє рішення остаточне в адміністраційнім ході інстанції. За міністра — Наконечніков-Клюковскі, підсекретар Стану“.

Виділи філій і читалень допильнують, щоб ювілейні відзнаки набували тільки члени централі і читалень. Зокрема треба допильнувати, щоб обовязково всі члени наших читалень набули ювілейну відзнаку та її носили.

З уваги на заборону прапорців не можна стягати під установ 15 зол. на прапорці. Зате вказане, щоб усі наші родини й установи склали добровільно датки на нитку для прапору Матері-Просвіти.

Зокрема повідомляємо, що Во-

Легко можна навчитися ошаджувати при допомозі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладку від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

Нові Христові Борці.

У перемиському катедральному храмі дня 13. березня ц. р. висвятив І. Е. Кир Григорій Лакота 29 молодих Душпастирів. Між новосвяченими є трьох наших Братів з Лемківщини, а саме Дзюбина Степан з Гладішева коло Герлиць, Фаль Йосип з Іздебок коло Березова й Шпинда Іван з Карликова к. Сянока. Всім Всч. Отцям бажаємо на новій дорозі життя якнайкращих успіхів у душпастирській праці для добра нашої української католицької Церкви й Українського Народу.

Редакційна Колегія.

евідський Уряд у Львові письмом з 24-го березня ц. р. до ч. БН. 58 а) 12/38 повідомив нас, що в тимчасовому полагодженні нашого подання в справі дозволу на Свято і Конгрес у Львові визначає термін від 21-го до 24-го травня 1938 р. Остаточне рішення в справі Свята у Львові видасть Еввідський Уряд у найближчих днях.

Канцелярія Т-ва „Просвіта“.

У 950-ЛІТТЯ ВОЛОДИМИРОВОГО ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Найсвітлішою подією в нашій історії є заведення християнства на Україні за часів князя св. Володимира Великого. Цього 1938-року ми нає якраз 950 років від тої найважливішої події в історії Української Нації. Наш український народ належить до тих культурних народів, що мають чим похвалитися. Він мав у своїй історії багато світлих моментів. Сила й велич київської держави, мудрість і хоробрість українських князів і гетьманів, побіди над ворогами, це все речі світлі й незабутні. Всі великі історичні події є для нас школою нашого національного змагання й свідомости та наслідування наших славих предків у всему тому, що доброго вони зробили. Християнська релігія дала українському народові правдиву ціль життя, вона розвинула культуру, допомогла створити велику державу. Вона пригорнула під свої крила цілий український народ, що був розбитий колись на окремі племена.

Перший приніс Христову Правду на Україну ніхто другий, а сам Христовий Апостол, Андрей Первозваний, брат св. Петра. Коли Христос Господь відійшов до неба, Його Апостоли розділили між себе світ і кожний пішов в іншу сторону проповідати євангельську істину.

Св. Андрей дістав поручення понести світло євангельської правди на Схід, між народи, що жили над Чорним Морем. Апостол дійсно прийшов на чорноморські герети й ширив тут Христову науку серед грецьких кольтоністів. Навчаючи людей — оповідає старий наш літопис — запускався св. Андрей чимраз дальше в глибину краю та дійшов аж до величезної ріки Дніпра. Тут св. він зі своїми учениками на човни й поплив водою вгору. Довго так плив св. Андрей та навчав по дорозі людей Христової правди. Одного вечора приплив він під я-

кісь гори над Дніпром. І тут зі своїми учениками переночував. Коли рано зійшло сонце, пробудився Апостол і оглянув прегарний краєвид. Вийшовши відтак на пору, огорнув зором українську землю та відізався до своїх учеників: „Чи бачите ці гори? — Глядіть, бо на тих горах засяє Божа благодать, тут повстане на них великий город-місто й Бог збудує в ньому багато церков. Благодать Божа спочине на цій землі“. — Сказавши те, св. Андрей благословив українську землю, помолвився на горі й застромив

на ній хрест. Діялося це на тому місці, на якому повстало опісля місто Київ. Київ стався осередком української землі й держави та осередком християнства. Продовж віків у ньому повстало так багато церков, покритих бляхою, що Київ названо від того золотоверхим.

Так отже, по старим переказам і легендам св. Андрей засіяв на Україні зерно Христової науки та висказав пророцтво, що це зерно під благодатними лучами Божої ласки скільчиться, зійде та видасть обильні овочі. („Хрест на Україні“).

Комуна в Чехах.

Від хвилини злучення Австрії з Німеччиною очі цілого світа звернені на Чехословаччину. І не диво, бо ця країна найшлася під сучасну пору в німецьких кліщах, які щораз більше затісняються, щоб з усіх сторін окружити Чехію та вікні її розкусити. Цим явищем немає причини нікому радіти, бо кожний народ має право до самостійного життя. Однак політика Чехословаччини, що намагається оперти своє життя на гнилих большевицьких підвалинах, нічого доброго не ворожить Чехословаччині. Її столичне місто, Прага, сталася від деяких років одним з найважливіших осередків комуністичної пропаганди на сумежні краї. Агенти й комуністичні „специ“, які сидять собі вигідно в Празі, покориловуються привілеями та поширюють комуністичну пропаганду в сусідніх краях при допомозі великих грошевих засобів червоної Москви. Мимохіть нагадуються часи, коли то в передвоєнних роках іншли величезні суми царських рублів на пропаганду москвофільства на наших землях, які й довели до того, що сотки невинних наших селян терпіли по різних Талергофах, або платили

життям на придорожніх вербах за те, що давали себе баламутити москвофільським висланникам, які теж і тоді мали свою централю в Празі.

Але ці сучасні „специ“ від комунізму в Празі двома мірками поширюють „свої“ ідеї. Вони вживають інших способів до пропаганди в сумежних краях, а окремих засобів у себе. Польський щоденник „Карієр Поранні“ ч. 91 доказує, що головний осередок Комінтерну на середущу Европу й східню в Празі, співпрацював дуже поважно в організованні хлопського страйку в минулому році в Галичині. Він теж займається основоюванням комуністичних „гнізд“ у Польщі, збиранням охочих з Польщі до Іспанії, збіркою на „червону поміч“, поширення „вивротової“ літератури, або насиланням до Польщі вишколених партійних „техніків“ - комуністичних агітаторів.

Зате в себе ці „слуги Сталіна“ вживають зовсім інших способів. Ідучи на протинімецькому коні, накликають вони весь чеський загаль до спільного „людового фронту“. Цей фронт має вести Чехословаччину до кращого завтра й забезпечити державі ненарушені кордони й безпеку — бо за Чехами постоїть большевицька влада(!?)

До чого таке безголовя доведе, хай собі сама Чехословаччина клин у голову вбиває та шукає виходу. Лемківщина повинна гнати від себе всяку наволоч, що хоче шукати тут своєї наживи й ширити комуністичну „науку“. З большевиками нікому на Лемківщині не подорозі!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС
ЦЕ СВІТЛО І ЯСНЕ СОНЦЕ В ХАТІ

Стрий, 8. III. 38. До Пром-банку. — Складаючи підписану заяву на дальших 10 уділів і вплачуючи їх одночасно, прошу признати мені на біж. рах. кредит до двадцятикратної висоти вплачених уділів. Сподіюсь, що Хв. Дирекція прихильно розгляне моє прохання, тим більше, що моє майно і добре просперуючий sklep є доброю запорукою, про що Хв. Дирекція мала нагоду переконатись, стаючи мені нераз в пригоді. —

З поважанням. — Сидір Роман.

УДІЛ

ПРОМ-БАНКУ

Львів, Гродзіцьких 1.

Уможливлене зятягнути позичку до двадцятикратної висоти вплачених уділів.

Очевидне святотацтво.

По наших українських селах на Лемківщині вештаються дуже часто різні типи, які торгують „літками“, камінчиками до запальничок, запальничками; а при цьому всему вдають страшних бідаків і покритих джених. Зайде такий до хати, скривиться, стогне, бідкається клебне — закликає себе, що він безробітний, голий, босий, бездомний та хвалить свій товар. А спробуйте некупити, то він цілу фамілію по кутах пороставляє. Але це була б справа з предметами господарського характеру. А нам йде про важнішу справу.

Саме по цілїм краю звїхається ціла хмара різних збірщиків, які в рівний спосіб збирають дрібні суми на відбудову старих і будову нових церков. А треба знати, що наш український народ глибоко-релігійний і радо дає жертви на церкви. Зокрема на Лемківщині збудовано або відновлено багато храмів Божих власне завдяки тій жертвенности. Багато теж нових дзвонів і різної церковної утвари справлено з дрібних пожертв на такі цілі. І власне тут біда, що з тієї гарної прикмети нашого народу деякі неконтрольовані ніким люди зробили собі невичерпане джерело своїх особистих шкурних користей. Вони ходять по наших селах і продають малі образки з печаткою „На будову церкви“, або „на відбудову церкви“. Тому, щоб

відрізнити правду від ошуканства конечно треба кожного такого рознощика образів у першу чергу вилегітимувати та вислати його до місцевого Отця Пароха, щоб він перевіряв, чи дійсно мандрівний має право й дозвіл займатися продажем образів на будову чи віднову церкви. Якщо є дозвіл адміністраційної влади (староства) на збірку дрібної жертви на релігійну ціль та збірщик має свою легітимацию з тотожністю своєї особи й письмо Парохіального Уряду зі села, в якому будують, або відбудовують церкву, — тоді слід такому допомогти. Якщо знов у такого збірщика нема відповідних документів, годі треба йому відмовити й не дозволити ні ходити по хатах, ані продавати будьякі образи. Бо в такому випадку це не буде поміч на церковні потреби, тільки звичайне вилуджування грошей, що є рівнозначне з очевидним святотацтвом. А наш нарід не такий багатий, щоб у чортові зуби викидати тисячі злотих. Врешті слід пам'ятати, що жида мали досі майже всі фабрики й підприємства, де вирабляли різні такі предмети зв'язані з релігійним культом. Тому саме — не знаєте, або маєте сумніви щодо різних мандрівних людей та їх образів — тоді підїть до місцевого Отця Пароха й запитайтеся, як поступати згідно з честю правдивого християнина.

Др. Степан Ванчицький.

Промова

З НАГОДИ „ДИТЯЧОГО СВЯТА“ В ЧЕШТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
У СЯНОЦІ, ДНЯ 13. ІІІ. 1938.

Святочна Громадо!

По всему широкому світу, де тільки живе гурт українців, сходяться вони рік-річно на святочні обходи в честь Тараса Шевченка. Буває, що на такі обходи приходять і чужинці, бо слава Шевченка сьогодні вже широко лунає.

Ані один народ не має такого гарного, як ми, звичаю — шанувати щорічними обходами свого Генія. Ніюдин народ не згадує своїх славних людей так сердечно, як ми згадуємо Шевченка.

Про Шевченка написано в нас і на різних мовах світу вже стільки книг, приготовано й виголошено стільки рефератів, відчитів і промов, що кожний знає бодай при-

близно його життєпис і принайменше найважливіші його твори. Якщо комусь не достають ще відомости у цьому напрямі, може їх легко здобути. Одною промовою, одним рефератом не можливо вичерпати життєпису Шевченка та пояснити його творів. Треба на це цілої низки научних рефератів.

Але досить кількох речень, щоб з'ясувати, чому Шевченко для нас рідний, великий.

Шевченко підняв високо в гору стяг независимости України, той стяг, що понизився під Полтавою в боротьбі з Москалями. Він оставив нам виразний наказ-заповіт:

„І мене в сімї великій,
Сімї вольній новій
Не забудьте пом'янути...“

Присилайте дописи!

Ці слова заповіту були провідною думкою для Кирило-Методієвського Брацтва, для всіх наших пізніших діячів, для всіх наших пізніших національних починань, для Українських Січових Стрільців, для всего нашого народу, що підняв національну революцію 1918 р.

Поезія Шевченка здобула право горожанства для нашої мови й нашої літератури серед народів цілого світу. Шевченко доказав, що українська мова гарна, багата, надється до висловлювання найкращих думок і найвищих почувань.

Шевченко навчив нас самих цінити свою рідну мову.

Шевченко писав своїми поезіями нашому народові національну й економічну волю. Бажав він такої волі всім народам світу. Він — апостол всесвітньої правди, апостол освіти, науки.

Шевченків „Кобзар“ — це українська евангелія. В цій книзі находимо підтримку нашого національного духа по нинішній день. І ще довгі-довгі роки так буде, бо наш Шевченко безсмертний.

Як-же ми шануємо Шевченка?

Українці поставили йому скрізь багато пам'ятників. Називаємо його іменем Читальні, Кружки, різні установи, школи, вулиці. Справляємо щороку поминки по Нім з нагоди його смерті. **Яка болоча суперечність!** Устроюємо обходи з нагоди смерті Того, що від сто літ є нашим провідником, що живе між нами, а ми ним живемо бо:

жива

Душа поетова святая,
Жива в святих своїх речах,
І ми, читая, оживаєм,
І чуєм Бога в небесах.

Чи годиться святочно обходити день смерті Генія, що тільки тілом спочав, а духом живе і є безсмертний?

В цьому ювілейному році „Прогресиві“ зробимо перелїк. Сьогодні обходимо і на будуче будуть обходити всі рідношкільні установи нашої області свята в честь Шевченка, але з нагоди його уродин. Цей ясний в нашій минувшині день треба прославляти!

І саме сьогодні обходимо святочно силами дітей світлі 124 роковини уродин Шевченка.

„Благословенна хай буде година,
Що Україні дала з великих
Найбільшого Сина!“

ЛОВИНКИ

Загальні Збори Т-ва „Сільський Господар“ відбулися дня 31. березня ц. р. у Львові. Мім резолюціями, що їх прийняли Загальні Збори стверджено, що на Лемківщині в краківському воевідстві не дозволено в цьому році на оснування ні одного кружка „Сільського Господаря“. Загальні Збори вважають, що недопускання нашої чисто господарської організації з негосподарських мотивів до праці на Лемківщині є нічим неоправдане, а найменше мотивом, що „частина громадянства вороже ставиться до організації“, тому, що ніхто не може вороже ставитися до даної організації, що ще в селі не працювала. Тому Загальні Збори відносяться цим шляхом до надрядних чинників, щоб не дозволили на майбутнє на таке відношення до господарської організації, якої праця в інших частинах краю є такою корисною. Ширше звідомлення буде в слід. числі.

Алькоголь стелить ліжко сухотам. Остерігаємо всіх, щоб не пили кропки й денатурату, бо денатурат приспішує смерть, а зі здорових дітей робить каліки на ціле життя.

„Богородице Діво“ в 150 мовах світу. Зі Святої Землі повідомляють, що на горі Рафал, віддаленій 25 км. від Єрусалиму, побудовано церкву присвячену Пречистій Діві Марії. На мурах цієї церкви вигравіроване „Богородице Діво“ в 150 мовах світу.

Важне для вчителів! Львівська Шкільна Кураторія подала до відома, що вчителі всіх шкіл, які стараються про перенесення до іншої місцевости, повинні вносити просьби службовою дорогою найдалше до 30. квітня кожного року. Просьб внесених пізніше не будуть розглядати. Перенесення переводять з важністю від 1. липня, тому просьби внесені після 30. квітня — безуспішні.

Померли в Америці в 1937 році наші односельчани з Явірок, Шляхтової, Білої й Чорної Води: Анна Головач, Марія Кузмяк, Павло Фечан, Лука Петрикович, Юлія Яношик, Григорій Буляк, Лука Крупяк, Марія Лазорчик, Василь Крупяк, Андрей Шишак, Андрей Бурчак, Пилип Поремба, Пелягія Мещак і Фенна Масляк. Вічна їм Память!

Хто забуває про свій обов'язок супроти Ювілятки „Просвіти“, той забуває про майбутню долю Нації.

Під адресою поштового уряду. Польська преса пише, що від довшого часу до адресатів у місті Яслі приходять надклеєні листи. Буває теж, що вислані листи з Ясла, якщо вони дещо грубші, не доходять до місця призначення. Цією справою напевно заінтересується п. начальник пошт. уряду в Яслі. — Якби так списати все, що діється з листами й газетами не тільки в Яслі, але по різних гмінних урядах, де роздаються листи, то волосся дубом стало би.

Про втрату громадянства. Польський сойм ухвалив закон про втрату громадянства тих громадян, що 1) діють за кордоном на шкоду польської держави, 2) перебувають безперервно за кордоном щонайменше 5 років після створення польської держави й втратили зв'язок з польською державністю, або 3) перебуваючи за кордоном не вернулися до Польщі в означеному речинці на заклик закордонного уряду польської держави.

Наплив австрійських жидів до Галичини. В містах і місточках Галичини появились останніми часами маси жидів, утікачів з Відня, Лінцу, Зальбургу та інших австрійських міст. Найбільше їх прибуло до бориславського басейну. Поміж утікачами найбільше жінок і дітей. Їх чоловіки лишилися ще довше в Східній Мархії (тепер Австрія називається Схід. Мархією — а по німецьки Остмарк) позакінчувати свої інтереси.

Серед загадочних обставин померли у Філядельфії два брати Семан і Андрій Вислоцькі. Їх сестра Анна, по повороті з міста застала мертвих на долівці, а відірвана затишка від газових проводів указувала на те, що оба брати згинули внаслідок затроєння газом.

Кого пускають на роботи. В останніх тижнях виїхав з Рясівщини більший гурт робітників і робітниць на сезонні роботи до Франції. Також поїхало багато робітників до Естонії. На сезонні роботи виїжджають виключно польські робітники.

Згинув у лісі в Грабівниці коло Березова робітник Петро Дубик, якого придавило дерево.

Ліки подешевіли 15%. На основі нової аптикарської такси ліки подешевіли на 15% в порівнянні з дотеперішною ціною.

Уривек з листа:

...пришли мені в листі паперців

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Іван.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

Нарешті... жидам заборонили продавати всі предмети, зв'язані з християнським релігійним культом. У фабриках і підприємствах, де виробляють і продають такі предмети (медаліки, хрестики, образці святих і т. п.), можуть працювати тільки робітники християни. Фабрики й підприємства того роду, які є власністю нехристиян, мусять бути зліквідовані до 2 років. Такий закон видано у Варшаві з днем 28. березня ц. р.

Борімся з грізним налогом. Польські урядові чинники ствердили, що на цілому Підгір'ю від Шлеська до Гуцульщини нарід не масово отруйний етер, який перепачкують головно з Німеччини. Етер ще гірше шкідливий від алькоголю. Лікарі ствердили, що старші та діти, які пють етер, на ціле життя стаються умово хорими. Цей наліг тим страшніший, що родичі не досить, що самі руйнують своє здоров'я, але ще розпивають своїх дітей. З цим страшним у наслідках новим лихом: пиття етеру-кропки мусить боротися цілий свідомий український загаль. У цій боротьбі допоможе Українське Протияльгольне Товариство „Відродження“, тому в кожному селі на Лемківщині треба заснувати Кружки „Відродження“.

Влом до церкви. Невідомі вломники влізли через вікно до церкви в Ославиці, пов. Сянік, розбили касу й забрали з неї 140 злотих. Поліція шукає за злодіями. Це велике недбальство держати гроші в церковних скринях, а не в своїх банках. А пишемо, вічно пригадуємо, що бандити множаться й часто рабують наші церкви.

Вантажний поїзд штовхнув на залізничному шляху в Коросні емеритовану вчительку Р. Рисевичівну, яка тяжко потовклася й зломилу праву руку.

Згорів у своїй хаті. В селі Долах коло Нового Санча згорів у своїй хаті 75-літній Антін Мисор, що хотів утечи з горючої хати. На нього звалився бальок і він живцем згорів з хатою.

На неужитках заложите рибний став,

коли заощадите собі потрібну на те готівку в

Земельн м Банку Гіпотечнім у Львові

ул. Словацького 14. (Філія: Станиславів, ул. Собіського 11)

Уже робить заходи, щоб у вашому селі основано дитячий Садок. Не буде ваша дитина без опіки й ви спокійно будете працювати в полі. Не будете журитися ані на гірку вибігати, чи не дай Бог не горить ваша хата. А те, що ваша дитина навчиться в садку, буде підвалиною під її моральне й культурне майбутне.

Обікрали славу статую Божої Матері. Якись святотатники обікрали славу статую Божої Матері в Бистриці в Югославії. Забрали з неї золоту корону та прикраси з дорогих каменів. Підчас погоні святотатники згубили вкрадену золоту корону. Вартість усіх украдених предметів, що з ними святотатники втікли, перевищає мільон динарів.

Як лікувати лишай? Лишай появляються доволі часто в дітей, особливо коло носа, вуха, на лиці та довкола уст, бо тут шкіра найніжніша. Лишай заразливий і тому малий дітей не треба цілувати в уста, щоб їх не заражувати різними недугами. Коли на дитячому тілі появляється зачервонілі місця, треба їх посмарувати олієм з домішкою дрібки саліцилю (саліциль продають в аптеках). Коли ж на лиці появляється вже струпки, треба негайно купити білої ртутної мазі й посмарувати нею зболілі місця. В той спосіб лишай скоро гояться й не поширюються. Недужу дитину не треба купати, доки зовсім невилічиться, бо лишай можуть появилися по цілому тілі й поробити сліди на постійне. — („Н. З.“)

Огидне вбивство. Коло села Єдліче, повіт Ясло, якись огидні злочинці вбили 16-літнього Йосифа Бещада, який їхав ровером. Злочинці забрали ровер і стягнули з убитого хлопця нові чоботи.

Щурі під Парижем. Загально відома правда, що щурі є розсадниками чуми. Одначе не всі знають, кілька тих поганих звірат є по великих містах. Найбільше щурів має, кажуть, Париж. Чудесна дільниця Інвалідів замітна тим, що є там чимало пустих мешкань, яких ніхто не хоче винаймати через язву щурів. Парижани пояснюють собі це тим, що при будо-

ві нової каналізації, змінили напрям підземних рур, відтинаючи щурам доступ до ріки Секвани. Один гість, що мешкав у першорядному готелі в люксовій дільниці Лювру, застав одного разу щура у ванні. Він покликав мерщій власника готелю та показав йому несамовите — на його думку — явище. Але господар відповів спокійно, не переймаючись: „Якби ви знали, кілька щурів на долині в каварні... Там їх так багато, що вони преспокійно вганяють собі поміж столики, проте гості не роблять собі нічого з тих дивоглядних перегонів“.

Серед невияснених причин втопилася на Мочарному біля Риманова одна молода невіста. Вона пішла прати білля до рова й внаслідок якоїсь недуги впала в рив і втопилася. Вона залишила сироти.

„ТОБЕ, РУСІНЕ, ТЖЕБА ВИРЖНОЦЬ ЧАРНЕ ПОДНЕБЕНЕ“.

Селяни з наших західних окраїн оповідають нам такі цікаві речі, якими повинен би зацікавитися хтось із компетентних чинників та які подаємо без коментарів: Село Бахір, повіту Березів, що було колись чисто українське, сьогодні внаслідок зовнішнього натиску та мішаних подруж у більшості польське. Діти тих кільканадцятьох родин, що ще лишилися вірні своїй церкві та нації, примушені вчитися римо-кат. релігії. Перед кількома днями тамошній ксьондз запитав у школі сина Йосифа Сави польських молитов. А коли той як греко-католик не знав польських молитов, тоді ксьондз викинув малого Саву з кляси без плаща й шапки на мороз. До другого сина Василя Гната з Ходорівки сказав: „Тобе, русіне, тжеба виржноць чарне поднебене“. Наука ксьондза не пішла в ліс. По науці польські діти кинулись на малого Гната та справді хотіли перевести операцію „обрізання“ — але „чорного ліднебіння“. Бідний хлопчина вийшов з тої операції покалічений на лиці. Тій церемонії обрізання приглядався з вікна школи — як нас запевняють — управитель школи й ані словом не реагував. („Діло“ ч. 41.).

Поїздки львівського воєводи.

В днях 31. березня і 1. квітня ц. р. приїхав львівський воєвода А. Білик до короснянського і березівського повітів. У Коросні й Березові зустрічався воєвода з представниками Духовенства, армії та судівництва, та приймав делегації господарських, суспільних і других організацій. В Корчині, Єдлічі, Дидні та Динові говорив він з представниками громад і зі селянами.

РОЗВ'ЯЗУЮТЬ НАШІ ТОВАРИСТВА НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Рішенням Львівського Воєвідського Уряду з дня 5. березня 1938 чспр. ПБС. ІХ-275/38 заборонено розвивати дальшу діяльність Т-ву Український Народній Дім у Красній короснянського повіту, на просторі граничного паса, тому що діяльність вище поданого товариства не є вказана „зе взглендуф безпеченства публічного“, покликуючись при тому на арт. 16 розп. П. Р. П. з дня 23. грудня 1937 о правницях Держави.

Артикул 16 повишого закону каже, що воєвода може завісити або заборонити діяльність на просторі граничного паса кожного товариства, союзу або кооперативи чи їх відділів, коли узнає, що така діяльність не вказана з оглядів публічної безпеки або хорони праниць.

Таке рішення воєводи не вимагає обосновання та є сейчас виконаєме.

Арт. 10. тогож закону дає блище пояснення щодо граничного паса. І так граничний пас обіймає цілий простір повітів, які прилягають до праниці держави, враз з мійськими повітами положеними на тому просторі. Одначе, коли широкість граничного паса не осягає в той спосіб 30 м., в такому случаї влучується до граничного паса рівнож і волосні промади сусідніх повітів, яких простір лежить в цілости або в части в віддалі 30 км. від граничної лінії. Крім цього Міністер Внутр. Справ може ще розширити ширину граничного паса, на всі або деякі повіти, що прилягають до граничних повітів або на їх части, а це тоді, коли цього вимагає потреба безпеки і охорони праниць.

Бачимо з того, що виданий закон про праниці держави в першій мірі відібеться на розвиткові наших культурно-освітніх та економічних установах, а як перший такий доказ є заборона діяльності Т-ва Укр. Народній Дім у Красній (Коростенці) на Лемківщині.

Ювілей 950-ліття Хрещення.

(торжества з тієї нагоди)

Преосвящений Єпископат Галицької Церковної Провінції, зібраний на Конференції у Львові дня 23 грудня 1937 року, рішив торжественно святкувати 950-літній Ювілей Хрещення наших предків у 1938 році та видати з тієї нагоди спільне Пастирське Послання.

Заки Послання буде написане й одобрено Єпископами, Митрополитичий Ординаріат подає до відома Всечесному Духовенству й Вірним те рішення Єпископів. У звязку з тим утворився у Львові Комітет під головуванням Президента Генерального Інституту Католицької Акції п. Д-ра Маркіяна Дзеровича. Комітет доложить усякого старання, щоб торжества такого світлого й рідкого Ювілею принесли народові якнайбільший хосен.

Поручаючи Духовенству й Вірним праці Комітету, Митрополитичий Ординаріат взиває так підготувати ювілейні торжества, щоб у них якнайглибше передати народові свідомість великої Божої благодати, якою є належати до Христової Католицької Церкви, в якій наші предки охрестились, та свідомість усіх правд віри, що відносяться до тієї Церкви й до св. діла помирнення Церков, або як кажуть, зєдинення — унії, завершеної на Флорентійському Соборі й відновленої у нас Берестейським Собором.

Митрополитичий Ординаріат дуже поручає Всечесному Духовенству в усіх Службах Божих випрошувати з неба потрібні для цілого народу ласки для утвердження його у св. вірі, збереження його у св. Божій благодаті й духовного поступу в християнському католицькому житті.

Львів, дня 1 березня 1938.

† АНДРЕЙ, Митрополит.

У світ за очі.

В книжці відомого в Америці нашим Братам з Лемківщини о. О. Пристая п. н. „З Трускавця у світ хмародерів“ дуже багато незвичайно цікавих згадок про перші початки й тяжке життя закарпатських Українців Лемків і наших з Лемківщини на еміграції в Америці. В третьому томі п. н. „В американському Вавилоні“ находимо в 3. частині п. н. „Українська Еміграція“ окремий розділ про наших Братів Лемків ув Америці. Автор оповідає нам у подробицях про їхнє життя. Там читаємо:

— Життя галицьких Лемків дуже тверде. Землі в них небагато, крім того вона дика й ялова, як звичайно в горах. При старосвітській примітивній управі приносила вона богачеві стільки, що ледве клигав, а бідному приходилося з голоду примирати. Тому проворніші з них шукали виходу із своєї нужди. Брались до пачкування дугану (тютюну) з угорського боку до Галичини. Інші йшли в літні під час сінокосів і жнив на сезонні роботи до Угорщини, Румунії й Бесарабії. На Угорщині довідувався від своїх закарпатських бра-

тів про далекі заморські краї, де можна заробити добрі гроші й не бідувати. Бо там багаті люди потребують чимало робітників до великих фабрик і копалень. Зі Закарпаття були вже селяни в Америці, куди їх звербували агенти корабельних компаній. Звідтіля писали до свояків у старій батьківщині, що їм добре ведеться й посиляли додому гроші. А наші лемки слухали оповідань про американський добробут, так само, як діти прислуховуються до цікавої казки старої бабусі. Зітхали й передумували. А в голові родилися заміри. Неодного кортіло поїхати за море, щоб заробити собі грошей і відтак жити по людському. Колиб тільки не мусів покидати своїх любих гір, рідне село, стару церковцю і родину. Вже на саму згадку далекої чужини опановував серце глибокий жаль і робилось так болюче, що вагався, чи не кинути думку про Америку. А крайня нужда не давала спокою; голод силоміць виганяв лемка з рідної хати і гнав його у світ за очі.

Позичивши у жиди грошей на корабельну карту, вибирався лемко зі сльозами в очах до Америки. Там

вишукував він угорорусинів, що їх адресу дали йому знайомі земляки зі Закарпаття. А ці приймали його до себе на мешкання й гостили, справді як рідного брата. По кількох днях відпочинку вишукали такому новикові роботу, а за два-три тижні слав уже наш лемко своїй найдорожчій „малжонці“ кілька долярів, щоб „дашто“ справила дітям і собі та купила для них бандурку (картоплі) і муки, щоб не голодували.

Прийшов лист до лемківського села серед глибоких гір і завуршав усіх. Читали його по кілька разів і вчитували в ньому про великі багатства, машини, гази, електрику й про інші „американські дива“. Оглядали дорогі доляри й обмірковували чи й їм не поїхати б туди. Вістка про багату Америку та доляри поширювалася, заохочувала щораз більше лемків, що покидали свою голодну землю та вимандрували за море. Спершу емігрувала сільська біднота. Потім пішли за її прикладом також трохи багатші газди, що тільки хотіли собі придбати в Америці грошей і вернутися додому та якслід розгосподаритися.

Незасібні лемкі діставшись до Америки, мусили там тяжко працювати. Такої виснажливої роботи не знали у своїх милих горах, але потому звикли до неї. Зате заїдали тут сніжнобілий хліб, що його досіль не лише ніколи не мали, але й на очі не бачили. Щодня було в них на столі мясо, а в Старім Краю ледве двічі в році, на Різдво й на Великдень. Жили тут у вигідних мешканнях і мали на собі порядний одяг. Помалу зживалися з новим оточенням, з роботою й з „босом“ — наставником, звичайно чужинцем, що дуже хвалив собі наших лемків за їх працьовитість і витривалість. Якщо вони не були жонаті, женилися, а якщо були ще скромні та ошадні, то за якийсь час купували собі власний дім. Мимохіть забували за свої гори, ліси й потоки, а церква, село й миле сусідство в ньому віддалялось до неповоротної минувщини. Лемки перемінювалися в американців. Навіть ті газди, що здобувши досить долярів, верталися до рідного села та приводили до ладу своє збожіле господарство, но могли вже там довге витримати. Щось тягнуло їх назад за море. Вони знову їхали до Америки, бо її добробут, широкі можливості й й взагалі американське життя зовсім полонило їх. (Далі буде).

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!

УВАГА!

перша народня песа з лемківського життя з часів панщини на 3 дії, зі співами й танцями

*** Пісня Бескиду ***

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича

з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволом Львів. Староства до вистав. Ціна для точних передплатників 60 гр., для всіх інших 1.50 зл. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.

Самі собі долю куємо.

Не пишемо ні цікавого оповідання, ні не будемо розводитися про якесь чудо. За те беремо перший з ряду приклад, на якому кожний побачить, що наша доля є тільки в наших руках.

Біля Сянока є село Костарівці. Про те, що діялося в Костарівцях за о. Венгриновича, не раз уже ми писали. В цьому селі є кооператива. Вона, основана на статутах українських кооператив, дуже гарно розвивалася так, що по короткому часі побудовано свій мурований дім. Місцеві „громадяни“ замість горнутися до своєї кооперативи, всіми силами почали за підшептом сяніцьких і львівських розбийдуків московських, приклонників розбивати єдність у кооперативі та випирати всіх перших основників кооперативи навіть із членства. Коли ще добудували салю, основали чит. Качковського й відштовхнули від себе всіх, що дали цеглу й працю на будову власної домівки. Слід згадати, що в селі є ще на всіх 200 хат 2 жидівські склепи, кулко й один польський склеп. До Сянока зі села 7 км. На домагання бувших членів кооперати-

ви засновано в селі українську крамницю, та всі члени прирекли брати товар у цій крамниці. На жаль, до цієї крамниці скорше зайде такий, що йому й не подорозі, як свій. Одним словом у Костарівцях усі лози гнулися й гнулися, так і далі гнуться. Як це розуміти? — Костарівчани не свідомі того, що таким станом тільки гіршу біду собі прикликують; замість уже раз зорганізуватися й протиставитися в свому господарському житті різним посередникам — а таких повно в місцевих жидівських коршмах — самі розбивають свою єдність і женуть себе в пропасть. Бо вони вірять чужим, які сіють вітер, щоб серед бурі ізбирати овочі. Прикре це, дуже прикре, що такі донедавна статочні костарівчани стають посівовищем на цілу околицю... Замість станути твердо на своїй батьківській землі та сфідити ясним прикладом іншим селам. А наші Брати за океаном ждуть і вичікують, коли то спам'ятається Костарівчани? Віримо, що народня честь вкаже вам правильний шлях, тільки майте розум і не слухайте чужих підшептів. Сусід з Чертежа.

В обороні правди.

Не раз аж стидно

так не вміють собі дати ради наші люди, коли зайде до села, або ще гірше — в хату який баптист, штундист байбелник, суботник чи інший вовк в овечій шкурі — зі своїми книжечками, брошурками.

Він так гладко вміє говорити й боронити неправди, а ми ні пари з уст! Чому він такий битий у свої блудній, фальшивій вірі? Бо читає свої брехливі письма і книжки!

А ми не читаємо своїх, ми не купуємо добрих, католицьких книжок — тому так легко даємося замішати, а може — крий Боже, і переко-

натися фальшивим, облудним про рокам...

Тим людям, що хотіли б добре співзнати свою св. віру, а особливо ті правди віри, які повсюдно заперечують усякі сектярі — поручаємо гарні, протисектярські книжечки:

„КАТОЛИЦЬКІ ЧИТАННЯ“

Кожну книжечку читаємо цікаво, мов яку повість. Досі появилися отсі книжечки: Ціна

- 1. **І буде одне стадо і один пастир** 5 гр.
- 2. **„Радуйся Благодатная“** 5 „

- 3. **Стережіться облудних пророків** 5 гр.
- 4. **Поза Церквою нема спасення** 5 „
- 5. **Поєднання** 5 „
- 6. **„Не бороніть дітям приходити до мене“** 5 „
- 7. **В церквах благословіть Господа** 5 „
- 8-9. **„Радуйся живоносний Хресте“** 5 „
- 10-11. **Сектанти** 10 „
- 12-13. **З темряви до світла** 15 „

(На пошту до кожної книжечки додається 5 гр. Хто замовляє всі ті книжечки разом, або одної десяти і більше примірників, пошту оплачує Видавництво ЧСВВ.)

Особлившу увагу звертаємо на останнє число „Католицьких Читань“ під загол. „З темряви до світла“, яке на днях вийшло.

Це захоплює оповідання про одне молоде подружжя, Івана й Катрю Мостюків, що далися збаламутити облудному сектярському „проповідникові“ — і покинули свою святу, батьківську віру. Першим об'явом „нової віри“ тих збаламучених людей було викинення св. образів із хати... За тим першим промахом — пішли далші пріхи і згіршення. Як прийшло спам'ятання і що відтак сталося з Мостюками — розказує прецікаво в другій половині — В. Городиловський. — Книжка має 48 сторінок, артистичну обгортку та численні ілюстрації, спеціально до неї роблені. Читаємо її одним душком!

Боронім св. віру перед ворогами! Але наперед — знаймо її добре.

Пишіть на адресу: **Видавництво Чина св. Василя Вел. у Жовкві — Жулкев.**

ЗАГУТИНЬ КОЛО СЯНОКА.

Аматорський Гурток при читальні „Просвіта“ відіграв 30. І. ц. р. драму „Заклятий яр“. Всі аматори вивязалися зі своїх роль дуже добре.

При цій нагоді Видім читальні „Просвіти“ в Загутині щиро дякує своїм Братам односельчанам в Америці за одержану передплату на „Дзвіночок“ і „Наш Лемко“. Окремо визнаємо цею дорогою наших Земляків в Америці, у містах Сайре Па, Ньюйорк, Детроїт, Чикаго, щоб вони навазали культурні взаємини з нашим селом і не забували про свої рідні хати. Прохаємо всі Українські Організації в Америці й свідомих Українців у вище названих містах будити зі сну темноти наших односельчан із села Загутиня, а українські часописи в Америці переддрукувати цей заклик.

ДИТЯЧЕ СВЯТО В СЯНОЦІ.

Заходом Кружка Р. Ш. у Сяноці відбулося в дні 13. березня ц. р. „Дитяче Свято“ в честь Тараса Шевченка. Діти відіграли песу Козоріса „Дитяче Свято“. Сама песа є дуже відповідна для такого свята, а гра молоденьких мистців була знаменита. Діточі хори, деклямації та промови були дуже добрі. Настрій був незвичайно сердечний, звичайно, як серед дітей. Ціле свято підготувала п. Ольга Маснікова. За її щирю працю для добра української дівчорі належить велике признання. Нажаль, публіки було за мало. Багато місцевих патріотів не явилось, хоч свято устроювано й в честь Шевченка й силами дітей, до того ще й перший раз було того рода свято в Сяноці. Видно, як мало ми ще доцінюємо працю виконану силами дітей та як мало нас інтересує виховання дітей!

КОСТАРІВЦІ КОЛО СЯНОКА.

Недавно відбулося в нашому селі весілля Івана Малишчака з Анною Трущ. Обое молоді свідомі Українці урядили весілля без **Алькоголю**, зате зі співами й товариськими забавами. На весіллі зібрані зложили добровільно 4.50 зол. на культурні цілі Р. Ш. та 2 зол. на допомогу Українським Інвалідам. Честь Вам весільні гості й щасливого життя Молодим. Всі беріть собі приклад з культурної поведінки та будьте завжди тверезі.

КООПЕРАТИВНА НАРАДА

Кредитова кооператива „Сян“ у Сяноці устроїла в дні 4. березня ц. р. нараду в справі організації кредитових кооператив. Нараді проводив голова Надзірної Ради цієї кооперативи Впр. О. Декан Цегелик, секретарював п. Петро Венгловський. Реферат на тему „Мега кооператив та організація кредитових кооператив“ виголосив Др. Ванчицький. В дискусії обговорив відпоручник РСУК-а п. Рудакевич справу дрібної ощадности. У дискусії забирали голос: Всч. О. Андрейчук, п. Венгловський, дир. Нар. Торг. п. Масник, п. Капій і другі. Всі бедники обстоювали думку, що треба скріпити кооперативу „Сян“, вступаючи в ряди її членів (впис 2 зол., уділ 10 зол.) та вчинити її осередком організацій-

ного життя для кредитової кооперативі в нашій області. Всі поручали, щоб наше промадянство складало свою зайву готівку та свої дрібні ощадности тільки у кредитовій кооперативі „Сян“ у Сяноці.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРУЖКА Р. Ш. В ЗБОЙСЬКАХ

відбулися в неділю 20. березня. Явилось 30 членів, жінок і мужчин. Вибрано Старшину з п. Іваном Венгрияком на чолі. З Кружка Р. Ш. у Сяноці приїхали на ці Збори відпоручники п. Олена і Др. Степан Ванчицькі. Вони обое пояснили зібраним громадянам потребу організування ріжних фахових курсів при Кружку Р. Ш. у Збойськах та вказали на значіння дитячих садків. Громадяни мали наглядний доказ, що праця „Рідної Школи“ є хосенна, бо в лютні та березні ц. р. був zorganizований заходом „Рідної Школи“ трикотарський курс, що його вела п. Ольга Патроник з великим прожитком для учасників. Закінчення курсу відбулося в дні Загальних Зборів Кружка. Члени Кружка оглядали трикотарські виробы учасників курсу на виставці, що була улажена в домівці Кружка. Громадянам Збойськ бажаємо гарного успіху в просвітній праці. Такі успіхи можуть вони мати, що будуть більше чим дотепер організуватися в Кружку Р. Ш. і будуть витривало працюювати, не будуть слухати злих дорадників, які їм кажуть, що трикотарські курси — то непотрібна річ, що шкода на них видавати гроші. Такі люди не є приятелями, тому їх треба оминати.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ РАЙОНОВОЇ МОЛОЧАРНІ В СЯНОЦІ.

Одинока наша продукційна кооператива Районова Молочарня в Сяноці, працює вже два роки. Працювати приходиться важко серед населення, кооперативно неосвідомленого й неосвіченого. Буває, що якась промада зачне доставляти молоко нашій Молочарні, але приватний молочар підвищить ціну дрібну на те, щоб побити нашу Молочарню й нерозважні люди кидають свою кооперативу та попирають приватника, що й до того звичайно чужинця. Приватний молочар не вдержується з високою ціною, по якимсь часі обнижує її та

платить гірше як кооперативна Молочарня. Щойно тоді люди переконуються, що їм треба було держатися своєї Районової Молочарні. Така практика багато коштує Районову Молочарню й людей.. Товариство не може опиратися на хитких членах, несолідних, непевних, таких, що лакомяться на дрібній гріш і не передбачують, скільки через це лакімство вони за кілька тижнів або місяців утратять. Треба витривало попірати свою кооперативу, бо вона певніше заведе наш газдів до добробуту як приватний молочар, що робить несовісну конкуренцію нашій кооперативі.

Загальні Збори Р. М. у Сяноці відбулися 23. Ш. ц. р. при невеликій участі членів. Це некорисний обяв, коли на Загальних Зборах такої рільничої кооперативи являється більше інтелігенції, чим рільників. На таких зборах повинні були явитися десятки членів-рільників з кожної громади й радити спільно над справами цієї рільничої інституції.

Районова Молочарня має тепер добрий, фаховий провід, тож наші рільники повинні з повним довірям відноситися до неї.

— 0 —

МАНДРУЄМО ПО РІДНИХ СЕЛАХ

З Котова повертаємо назад на головний шлях і по кількадесятьох кроках ходу, пониже горбка Бараняка, вже в горішному кінці села Лабової, через відому нам річеньку Каменицю, скручуємо вліво.

А відси громадською доріжкою яка біжить через поля звані „Долинами“ продираємось до Угриня, який, не маючи своєї церкви, в справах релігійних приналежний до 3 км. від нього, віддаленої нашої греко-католицької парохії в Лабовій.

Шістьдесят літ тому назад — у 1877 р. в Угрині проживало 545 мешканців, а ось тепер числить він 80 чисел хат, а в них животіє 690 греко-католиків Лемків.

Назвиська тих наших угриняків слідуєчі: Маслей, Єдинак, Дикий, Лучкович, Криса, Крупа, Добровольський, Пеляк, Поливка, Марчак, Ругала, Оснік, Станко, Федорчак, Коспирда, Лабівський, Юцишак, Вархолик, Масьцох, Підгірський, Гацура, Тарас, Тирлич, Кидонь, Кобаній, Шипош, Дрожджак, Малесевич, Нестор, Пивовар, Барновський, Кубик і Ковей.

Сам Угрин лежить між двома не-привітними верхівями, що подекуди, є пороснені густими корчаками аж до самого села.

Сі кучеряві угринські верхівя Угруняни, з давен-давна називають — зо сходу: Долини, Сосни, Лази, Палениця, Полянки, Червениця, Береги, Сігва і Гронок. З півдня — Борсучина, і На коморі (се угринський громадський ліс), зо заходу: На Филипі, Кичера, і знову — Лази, Преодолина, Ясіняки та Вершок.

Вернім до назви Угруна.

Угрун, як бачимо, се чисто наша українська назва й то ще така, яка і в урядовій мові заховала свою окремішність.

Про неї є переказ, що вона пішла від якогось то нашого Закарпатця Угруна, котрий прийшов сюди з нашого Закарпаття, де також є наше село Угрун.

Так говорить про назву оселі переказ. Зновже стара писана, про Угрун грамота розказує нам про встановлення в Угруні давного солтиства.

Це було перед 352 роками тому назад у 1585 р. В тім то році Ян Браніцький дідиц Забелча й Лабової потвердив продажу Русинові Дорошові за 80 фльоренів толішних грошей, межуючого з Лабовою лісового простору враз з потоком Угруном на заложення в Угруні солтиства, а кметів, які будуть йому до данич позичувати, має судити правом волоським.

З наведеного переказу й того потвердження продажі згаданого простору так і виходить, що на мі-

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Звіт з діяльності САМООСВ. ГОСПОД. ГУРТКА В ЗАГУТИНІ.

(Докінчення).

Члени нашого Гуртка переводили ще досвіди з іншим господарським насінням, які далиб кращі доходи з нашого поля. Крім цього нам треба вчитися не тільки добре орати, але також мусимо знати свій товар добре продати. Зокрема взірцево поводитися між людьми, в товаристві, уряді та скрізь, де живемо й перебуваємо. Коли ж хочемо, щоб люди нас шанували, то мусимо належно пізнати способи доброї поведінки. Тому ми запросили до Гуртка п. Ольгу Цегеликвіну, щоб нас навчила доброї поведінки.

сці тодішнього Угруна вже перед 1585 р. була якась оселя.

В нинішньому Угруні існує, у селянській хаті приміщена, наша українська кооператива „Єдність“, яку собі свідоміші угриняни оснували. Крім неї ще є в Угруні приватна крамничка одного угриняна, а ще дальше — під самим Угруном, на угринське дерево причаївся, водний тартак, на якому господарить пейсатий жид Фабер.

На тім ще не кінець, бо існує ще в Угруні і читальна Качковського, та вона, по словах самих угриняків, животіє лише на папері хіба, що деколи заглянуть туди деякі любівяни й дещо зарадять.

Деревляну школу вибудували собі угриняни заходами українського вчителя Івана Кобанього.

Тойже учитель бачив, як сірі угринські груди давить вікова брила-меряви і не дає їм дихнути свіжим воздухом життя — узявся сю скалу - темряви розвалювати. Та не довелось сердезі, цілковито скинути її з тих сірих угринських грудей, бо мусів покидати свою улюблену оселю та йти ген на призначену йому посаду.

А безпровідні угриняни, неначе сироти сірі — одні поторопіли, а другі дальше блукають по різних „борсучинах“ й їхні, сірі груди, як давие, так дальше давить той віковий тягар темряви.

Та, ще прийде час, коли ця проклята чорна занавіса темряви, ця спричинниця усього нашого лихоліття щезне, пропаде, й цілковито завалиться з перед сірих угринських суспільних очей і вони ясно глянуть на Божий світ.

А тоді — й в Угруні, щиро обійме брат брата, і в Угруні загремить побідна пісня правди.

В 1937 році переведено дальші досліди з управою рослин. Пашна морква, посіяна в збіжжі, від жнив до зими дуже парно виросла. Люцерна дала 4 покоси. Годівля шовпрядки теж прекрасно вдалася. Всі дослідні експонати були на Хліборобській Виставі в Сяноці, яку уладила Філія Сільського Господаря.

Наприкінці звіту окремо заввага до всіх Виділів Читалень „Просвіти“ та свідомих людей на Лемківщині. При поширюванні освіти в наших селах, старайтеся підняти добробут наших громадян. Неможливо зайнятися поширенням освіти,

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА, пам'ятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й колекційні товари, насіння господарських рослин і трав.

коли наш брат селянин замість заплатити членську вкладку або передплатити собі часопис, мусить на весні (а таких багато!) купувати бараболі! В парі з цим Читальні „Просвіти“ повинні допомогти матеріяльно Філії Сільського Господаря в Сяноці. Це ж ясно як сонце, що від розвитку Філії С. Г. буде залежати розвиток „Просвіти“, кооперації, молочарень у наших селах.

А Ви, Молоді Брати! Перед Вами стежка до щастя! Молодь мусить перемінити дотеперішню господарку! Нераз читаєте, як то живуть селяни в західних краях. Але в тих краях кожний сільський хлопець й дівчина до 18-го року життя мусить скінчити господарську школу, а щонайменше хліборобський вишкіл молоді. Знаємо, що Чехія це край садів. Але там здавна така звичка та декуди вже законом унормована, що кожний молодець перед шлюбом мусить виказатися посвідкою засадження бодай 10 щепів.

А в нас? Хіба ми гірші від чехів? Кілько то в нас батьків господарів, що правда за свого життя ані одного оновеного дерева не посадили для своїх дітей. Але Ви, Молоді Брати не дивіться на це! І не говоріть з жалем „хто зна, чим я буду — чи господарем, чи ремісником“ — тільки пригадайте собі зі шкільної лавки приповідку: В ремісника золота рука! Тому вчійся, не зважаймо на ніщо та на нікого, тільки книжку й ще раз книжку до рук! Недаром каже поет: „Книга це морська глибина. Хто в ній пірне аж до дна, той хоч труду мав досить, дивні перли виносить...“

Михайло Копій

провідник Самоосв. Госп. Гуртка

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ“ — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОСВІТИ“! НЕ ЖАЛІЙМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Лемківщина в народніх переказах.

Бували часи в лемківських горах, що тільки матері з дрібною діворою оставалися при господарці. Всі старші — батьки з дочками й синами — йшли в далекий світ шукати того, що не доставало в рідній хаті. З весною манджали одні далечко в угорські доли по ранні овочі, щоб їх розношувати опісля в сусідні міста, або аж до далекого Шлеську, а то часто й до Перемишля. Були й такі, що з завязаними очами знали всі шляхи до великих угорських міст над рікою Дунаєм; не тяжка теж для них була дорога по сіль до Семигороду. Але на такі прогульки ніколи одинцем не вибиралися. Повеснувавши, деколи до Великодня, або в найгіршому до теплого Миколи сходилися на спільну нараду та розділювали поміж себе плян щорічних походів. Звичайно, ближча дорога припадала новикам, а в далеку вибиралися досвідчені, старі мандрівники. Ніхто не банував за ними. Чого? Вони вернуться з хлібом. Впрочім це було в крові синів гір. Родинне гніздо сплести над ярком ріки, загосподаритися, а самому по всіх усядах питати за ще одним кусником хліба. А стопок соли, або п'ять мідяків невеличка заплата за сходжених пару ходаків. Вернутися з далекої дороги зі срібною монетою не легко бувало. Хоч овочі добре поплачувалися. За повні два кошелі, обережно принесених ізза Дунаю ягід, у Кракові тричі дорожче платили. Коли ж бо веснувати треба було наймитові; а знаєте, яка то наймитова весна. Ані вам добре скиби не прикладе, ні не заправить загонів, ні каміння не визбирає, а борозни й рівчаки — хіба мишачими норами вода в часі зливи втікати буде. Ще й сусідову межу підоре та зоре й засіє рідко — чекай вродиться дідько... Ще гірше як за панцизняну роботу...

Побратими завжди находили себе. Юрко з Волиці мав побратима одного в Дальовій, другого в Перегонині, а Лучка аж з Білої Води над річкою Вужом завчасу дожидав своїх друзів. Ця чвірка скуповувала в Семигороді молоді ярки та в поворотній дорозі на Рогівській Горі розділивши сгадо овець, Юрко з Даліівчаном провадили свою частину овець до Буківська, а друга частина подавалася попри Іванич, короснянськими гірками аж до Рихвалду. Рихвалдяни, перебравши від них за деяким заробітком вівці, гнали їх даліше до Морави, або як дехто зове до Срібної Землі. Така мандрівка повторювалася рік-річно кількома наворотами. І завжди давала гарний прибуток. Менші, дорогою збіджені вівці купували дуже часто місцеві газди та розводили в себе на широку скалю годівельно-випасову господарку. З овечої вовни витовкали гарне, дуже тривале й тепле сукно; з цього теж приводу повстало на Лемківщині багато фольшів, в яких вода порушувала тяжкі ступи, що рівно вдарили й втолючували прядену вовну в тепле, рівне руно. А сільські кравці шили гуньки, гуньчата, чугані. Шварші гуньки з круглими рукавами, мережані біло-голубою крайкою довкола швів, без комніря для молодичок; з двоцалевим комніром і коліровими нашивками для своїх синів і довгі зі зошиваними вдолі рукавами чугані до церкви з бі-

лими торічками на спині, у вісімку плетених білих вовняних ниток, для старших газдів. Було глянути на таку громаду, як висипувалася з церквального воріття — відай — і найкращий мистець-маляр не міг би увіковічнити крашого, достойного почету. Наче велика давня, боярська дружина в маєстатичному виді, праобразі своїх найвірніших незаписаних чинах...

Останніми мандрівними купцями овець, які з лемківських гір ходили до Семигороду, були: Ваньо Семанів з Тарнавки, Філько з Королика, Гнатко з Калинова й Митро з Рихвалду. Але найбільшим купецьким хистом і підприємчивістю безсумніву відзначувався Ваньо з Тарнавки. Він був zarazом найкращим провідником через зелену змужку. Кожний камінчик, кожний пнячок у лісі серед найтемнішої ночі потрапив він минути. Та при цьому він умів прекрасно оповідати про свої молоді бурлацькі роки. Він ані разу не пролежав нагоди на печі, або під крилатою грушею в саді, щоб не піти в світ за очі на заробіток. — „Гварте си, що ся вам любить, але в горах найкраще жити. Хочби ви на край світа пішли, а такого віку не дочекаєте, што в горах. Таке то гірське царство; ани вас астряб не доздрить, не то чорна ворона“. Старий Корнило з Місточка таку силу мав, що в його руках підкова просто від коваля гнулася, як з воску. Він ще на панщину до Риманова ходжав. Одного разу, ще лежав білий сніжок у бороздах, а межі пошилися зеленою плахтою вчасного зілля, Корнило йшов на панську роботу. І на межі, під ядлівчиком, де панський буковий ліс сходиться з газдівськими Баньчами, надійшов він на спячого вовка. Старик, не багато думаючи, окрочив сірого вовчиська, зловив його за довгі вуха й їзда на ньому до села. Вовк, сполошений, дав собою поводити, доки не бачив села. Коли ж їздець накручував його за вуха до села й колінами сильно давив його між передні лопатки, вовчиськові аж піна капала з рота, але до села ніяк не мав охоти стрибати. Надобавок рання молитва дзвонів заглушувала дужий крик помочі самого Корнила. Щойно пастухи, що босоніж гнали череду овець на пасіки над червоним берегом, помогли дідові добити вовчиська. Але Корнило не любив чванитися своїм дівтацьким подвигом. Зате залюбки оповідав, як то він пізніше давав доброго чосу вовчій породі, що за гусями, ягнятами аж до села закрадалася. Нові, але старі вже смереки вкривають сьогодні верх і полонину на захід від ріки Вислока. А тоді перший раз звозили грубі трами модреню вділ з Тернавського Ділу; на будову першої церкви. Модрені, як водяні слижі, на підвалину Божого храму. А сільська дівтора бавилася весело між трісками, що їх майстри понаскладували в три широкі вежі. Хто міг сподіватися, що в біле полудне вовчисько з Річок зачаївся з загоні конопель над лукою, де бавилися діти. До того Вітикове хлопя в одній сорочині якась нужда аж до конопель занесла. Тоді вовк тільки пащеку роздзявив і біле гуся в сорочці ніжками у воздуху повиснуло. І люди зі села бачили, що вовк щось біле до ліса несє. А Корнило, що пас свою тваринку на межі, відразу пізнав, що це не гуся, тільки хлопя у вовчих клеваках; перетявши вовкові дорогу поза Демкову межу, так уперезав грабовою кривулею вовка поміж

Одиноке джерело нашого життя.

ЧОМУ МИ МАЄМО ДЕРЖАТИСЯ НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ, ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ?

Нашим релігійно-моральним і національним обов'язком є держатися нашої української, греко-католицької Церкви. Цей обов'язок впливає й тяжить на нас з таких мотивів:

З РЕЛІГІЙНИХ, ЗАГАЛЬНО-ЛЮДСЬКИХ МОТИВІВ:

Наша греко-католицька Церква є частинною вселенської Католицької, Христової Церкви, до котрої обов'язані належати всі люди з виразної волі її Основника, самого Божого Сина, Ісуса Христа. Одинока, Христова Церква, якою є католицька Церква, має та зберігає цілу, ненарушену правдиву, Божу науку, що то вказує людям властиву дорогу життя, та подає їм певні й успішні, та одинокі середники до спасення.

Що більше?... Католицька Церква провадить нас не тільки до позаробового, вічного щастя, себто до надприродного щастя нашої душі... Але вона вчить нас також засад, при збереженні котрих зможемо досягнути й посісти також і дочасний, так єдиничний, як і суспільно-збірний добробут у нашому туземному житті. Отже, всі, що належимо до греко-католицької Церкви, маємо повне право й спроможність черпати зі всіх тих численних, загально-людських і надприродних і природних, духових добр, які католицька Церква дає, затвердне, отвирає й подає своїм членам.

З ПРИРОДНО - НАЦІОНАЛЬНИХ МОТИВІВ:

З заряду Божого Провидіння та силою основного, природного закону ми є членами українського народу. Як такі, посідаємо свої питомі права та обов'язки. Тих наших природних прикмет, тих наших святих прав й обов'язків ніхто не може й не сміє нам відбирати. Вони дають нам, членам Української Нації, при-

родню й моральну основу для нашого всестороннього, культурного та національно-духового поступу, зросту й усвершення.

Католицька Церква, як всевітня, Божя Установа, не знісить національних прикмет ніякого народу.. Навпаки!.. Вона їх удосконалює, підносить і скріплює... Вона отвирає перед кожним народом жерело дійсної, духової сили, вказує йому властивий напрям духово-культурного розвитку й добробуту.

Цю похвальну, взнесену ролю виконує в нас католицька Церква через свою нерозлучну, природну галузь, якою є наша греко-католицька Церква.

Вслід за тим дає нам ця гр.-кат. Церква безпечний захист для нашої рідної, матірньої мови, що то обіймає катехізацію, церковне урядовання, проповідництво, релігійну літературу і т. д... Зберігає нашу церковну обрядовість, в якій знаходиться свій питомий вираз наше національне почуття краси, естетики й побожності... Піддержує нашу національну освіту й культуру... Гуртує нас в одну, нерозривну, національно-церковну спільноту... Скріплює та захоронює нашу історичну національну традицію... Словом, це душа, живчик і серце нашого народу!.. Відси без ніякої пересадки можна сказати, що греко-католицька Церква — це справді наша Церква, це українська, національна Церква!..

З ІСТОРИЧНО - НАЦІОНАЛЬНИХ МОТИВІВ:

Матірню для нас є греко-католицька Церква не тільки тепер, під сьогоднішню, прикру пору. Такою була вона й в минувшині, продовж майже цілої нашої, національної історії. З окрема на наших землях — на Лемківщині — зберегла вона наших предків для Української Нації. **Не було б тут гр.-кат. Церкви, то ми вже давно перестали б бути собою.** В часах, коли ми

буквально все втратили, оставалася нам наша одинока, національно-духова твердиня, греко-католицька Церква. Вона то дивними дорогами Божого Провидіння встоялася для нас і зберігала нас при наших національним існуванні... І не тільки зможила й допомогла вона нам перетривати найтяжчі лихоліття в нашій історії. Бо що більше?... З її благородного нутра вийшло наше культурно-національне відродження, (о. Маркіян Шашкевич!), якого світлу річницю минувшого року ми як раз обходили.

Так само тільки в гр.-кат. Церкві, яка є під охороною Конкордату й Конституції держави, якої ми під сьогоднішню пору вброжанами, можемо також і тепер мати правдо й найпевніше хоронений зразок організованого, релігійно-церковного й національного життя!.. Далше! Справування нашими людьми єпархіальної влади в гр.-кат. Церкві **навіязує якнайреальніше до історичної символістики нашого самостійного, державного життя в далекій минувшині..** Відсиля то в теперішніх наших обставинах поняття: „Князь Церкви“ зливається й утворюється з поняттям: „Князь Народу“.

НАШІ ОБОВ'ЯЗКИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ, ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ:

З тих уоїх, вище наведених причин ми повинні з мотивів так релігійної, як і національної натури не тільки чисто механічно, зглядно особово належати до нашої гр.-кат. Церкви. То значить: Ми повинні бути її членами не тільки силою метрикального впису до її урядових книг, себто лише формально, на зверх... **Але ми обов'язані душею та серцем стати при Ній та постійно й діяльно стояти в її рядах!..** Вслід за тим ми повинні: Підпирати й поширювати її працю... Боротися її перед напастями наших релігійних і національних ворогів... Охоронювати її перед ворожими експериментами, що мають на цілі

вуха, що той ані лабою не грібнув та випустив на молоду конюшину, як до маминої перини, обомліле зо страху Парашине хлопя. Ще раз уцідив старик вовкові по хребті за свою ганьбливу їзду з панського до села. Тад сільські сміхуни передражнювали діда Корнилу за його вовчу їзду Але дідо не гнівався, він залюбки слухав ці слова й хто йому найбільше догрівав, того найскорше брав зі собою на угорські доли, на жниво. І панщину тоді скасували. Село дихнуло повними грудьми.
(Далі буде).

ЧИ В ЖЕ МАЄТЕ

на весну насіння

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

ослабити та розсадити її з нутра, а нас підступом, згідно силою кинути в обійми якоїсь чужої нам релігійно й національно, церковної організації... Оберігати її перед захопленням у ній проводу через чужинців... Домагатися й усе пильно чувати над тим, щоб у тій Церкві, яка є відгалуженням католицької Церкви для українського народу завжди рядили та релігійно-душпастирську працю провадили тільки наші українські Єпископи та наші українські душпастирі!!!...

Релігійно-духовні потреби членів Української Нації потраплять найкраще заспокоїти лише **духовник-Українець, а не прим. Москаль**, — чи то з походження, чи лише з душі, — Москаль, який вже немов з природи виріс і живе на те, щоб кормитися зрабованим, українським хлібом, а рівночасно бути смертним ворогом і шкідником українського народу!... Від того **поганого, недоброго насіння треба нам доконче відділитися й очиститися** — й то основно та раз на завжди, — якщо хочемо бути справжніми католиками й добрими Українцями; вірними дітьми нашої пр.-кат. Церкви й нашої Української Нації!... Про це повинні пам'ятати взагалі всі Українці, а першзавсе наша, тяжко досвідчена й анархізована Лемківщина!...

Церковний Олекса.

Замітка.

Цю статтю повинен кожний Читач вивчитися на пам'ять.

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодиноке число коштує 20 гр. —

Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Повідомляємо П. Т. Громадян Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і кольорових верхніх шкір і сильних шкір на споди. — Ціни конкурентній.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

МУЗИЧНА НАКЛАДНЯ **ТОРБАН** У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СВ. СОФІЇ 78
висилає за попереднім надісланням 2 злотих

ЗБІРКУ ПІСЕНЬ З НОТАМИ НА СОПРАН І АЛЬТ ДР. О. БАРИЛЯКА

ЯГІЛКИ

У цій збірці міститься 65 найкращих пісень-ягілок, які можна виводити з хором коло церкви на Великдень, а також на майданах і на сцені через цлий рік. Замовляйте цю збірку, в якій крім пісень, найдете всі пояснення як співати та виводити хороводи.

Нові КНИЖКИ

Мгр. Микола Топольницький: **ПОЛІТИЧНО-ЕКОНОМІЧНИЙ СЛОВНИК ЧУЖИХ СЛІВ** ч. 1-2, Львів 1938. Видавець Іван Тиктор, Бібліотека „Народної Справи“ „Рідне Слово“, стор. 64. Це дуже корисна підручна книжечка для нашого сільського читача.

Ліга Попераня Туристик: **БЮЛЕТЕНЬ** Комісії Студію Лиги Попераня Туристик, том 2, Краків 1938. — Дуже цінна книжка для всіх, що займаються регіональним питанням у Польщі; тим більше, що праця д-ра Ст. Лещицького, ст. асистента Інст. Геогр. У. Я. оперта на стисло наукових дослідів є першою того рода монографією - твором, присвяченим одній темі, який виказує великі господарські можливості Підгалля.

Ноти: В ВЕСНЯНИЙ ДЕНЬ, пісня на мішаний хор. Слова: Г. Дудика. Музика І. Недільського. Ціна: 60 грош. Видання Муз. Накл. „Торбан“ у Львові.

Літопис Червоної Калини, ілюстрований журнал історії та побуту ч. 1, 2, 3, 4. Львів, Зморевича 12. Річна передпл. 13 зл.

Мр. О. Буць: **ХРЕСТ НА УКРАЇНІ** (950-ліття Володимирового хрещення України). Львів 1938 р. ч. 5. Християнська книжка, вид. Мета.

„ПІСНЯ БЕСКИДУ“ народна картина з часів панщини на 3 дії зі співами й танцями. Бібліотека Лемківщини, ч. 7. Львів 1938. Ціна 1.50 зл. Акція відбувається в часах Хмельниччини в горах Лемківщини. Для точних передплатників „Нашого Лемка“ тільки 0.60 зл. Речинець дешевої ціни кінчатися з днем 15. травня ц. р., тому кожний, що не вислав ще передплати на 1938 рік і 60 гр. на „Пісню Бескиду“ — хай негайно посилає гроші, а буде мати вартісну книжку й спокій на цілий рік. Часопис „Наш Лемко“ буде сталим гостем у Вашій хаті та Ви будете знати, що нового діється в світі Користайте з нагоди!

Та нема крашої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують
своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

Необхідна книжка для кожного
господаря.

РІК У САДКУ І ГОРОДІ.

Л. Бачинського — С. Дмоховського підручник садівничо-огородничої господарки з 28 рисунками, з усіма приписами: що та як робити в кожному місяці року так у садку, як і в городі. Ціна тільки 1 зол. Замовляти з посилкою грошей в Адм. „Н. Л.“

ПАСТА ЕЛЕГАНТ

Вийшла з друку найновіша песа
Юри Шкрумеляка

СТРІЛЕЦЬ НЕВМИРУЩИЙ

Львівський пригоди Стрільця Січового в 5 діях. Новістю в цій песі є м. і. Гурт Правдомовців. Ціна книжки 1.50 зл.

Того самого автора появилася рівночасно
СТРІЛЕЦЬКА ПИСАНКА

Вистава на Великодні і весняні дні.

(Збірка одноактівок і деклямацій).

Ціна книжки 1.20 зл.

Ці книжки замовляти в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. (на порто додати 30 гр.)

Аматорські Гуртки!

„АЛЬОЕ“ українська хем.
косм. фабрика
у Львові, вул. Генінга ч. 16

виробляє

ТЕАТРАЛЬНІ ШМІНКИ „АЛЬОЕ“

4 головні прикмети: 1. Не нищить лица, бо роблені на кремні „АЛЬОЕ“. — 2. Дешеві бо економічні в ужиттю — 3. Великий вибір красок, д'браних спеціально до ефектів у вечірному освітленні. — 4. Більша величина, ліпша як сть і свої. Тому від нині тільки театральні шмінки „АЛЬОЕ“. Жадайте у всіх кр мницях

Наше Лемко

РІК V.

Ч. 9 (105)

Львів, 1. травня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-57.

NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У День Воскресення.

То було в першу Великодню Пятницю. Розбурхана товпа, наче дикі звірі, провадила Ісуса на страчення. Терневий вінок на голові, тяжкий хрест на плечах... Ціле тіло скатоване й обдерте... Очі залиті кровю... Кати бють, тягнуть за шнур на шиї. Ісус поступає поволі вперед... Чути тільки тихе зітхання. В Його слідах лишається кров. Вороги ликують, Тішаться, що вже приходить кінець зненавидженому Галилейцеві.

Його прибили на хрест. В само полудне. Він завис між небом і землею. Потемніло небо, бють громи, лискавиці прорізують темряву. Тріскають скали, але серця ворогів ще більше закаменіли. Хочуть і слід затерти по Ісусі. Сторожу кладуть на Його гріб. Печатають камінь. Щоб не встав, не прийшов знову між них зо своїм страшним словом: „Горе вам!“ Веселі відійшли від Ісуса... Були безпечні, що Він уже на завсіди погребаний...

Минула субота. Спокійно святкували жиди. Тужно й тихо плакали побожні жінки й перелякані ученики. Ніч по суботі добігала до кінця. Так само спокійно. Землиця тихенько спала. Деревя стояли, склонивши свої голови, неначеб думали тяжку думу.

Сторожа береже пильно. Наслухує, чи не йде хто взяти Помершого. Та нараз остовпіли з дива. Відпав тяжезний камінь з гробу. Гріб сам отворився. Вдарили потоки світла, блисків. Ангел зійшов з неба показати, що гріб уже пустий. „Ність зді!“ „Воста!“ — пише св. Євангеліє.

Христос Цар Воскрес!

Висміяний встав у славі. Безсильний встав у славі. Воскрес! Вернувся до життя. До славного життя! І во віки буде жити! „Смерть уже більше Ним не заволодіє!“

Христос Воскрес!

Брате, сестро! Христос Воскрес! панувати во віки! Його Церква, Його Ти бачиш, що Він і тепер дає Себе го віра вічні! Христос, Воскресший розпинати. Ти бачиш Його висміяний Христос, посреди нас! Він на завного, погребаного в світі. Його віжди в наших серцях. Він панує в ра, Його Церква тепер потоптані. нашим народі. Бо Він воскрес! Во-Христос Воскрес! Христос буде істину Воскрес!

Після Голгофти — Воскресення.

„Чи ж не мав це пострадати Христос й увійти в славу своєю?“ (Лука 24⁶²).

Спаситель всіх людей, Ісус Христос, осягнув у Своїому світлому воскресенні вершок перемоги й прославлення... Перемоги такої блискучої, такої величавої, що не було, нема, та вже й не буде рівної їй в історії людства... Прославлення такого могутнього, такого звершенного, такого високого, що його може посідати лише сам Бог!...

А який же шлях завів Христа до цієї небувалої та незрівняної, світлої перемоги?... Перемоги над ложю, несправедливістю, над гріхом і смертю, над злом і сатаною?... До недосяжної, Божої величі, чести і слави, яка Йому завжди прислужувала, як Божому Синові?... Кровава, Хрестна дорога й страшна Голгофта!... Хрестна дорога, повна пониження, терпіння і болів, повна вибухів людської жорстокості й найгрубшого насилля над М'єстатом найвищої невинності святості та неправди!...

І то не тільки ця окривавлена стопами Христа значена, а Його обильним потом зрошена дорога від Пилатового подвір'я в Єрусалимі на гору Голгофту... Але хрестна дорога, що зачалася вже давно перед тим... Дорога убожества, недостач, поневірки та погорди, тернистий шлях переслідування й пониження від злобного світу — і то від самого уродження аж до найсоромнішої в людських очах, а такої лютої, жорстокої, такої болучої смерті на хресті!!!

Але як раз після цього найжахливішого пониження й найсоромнішої смерті прийшло найсвітліше воскресення й прославлення Христа... „Через що“, т. зн. завдяки тим терпінням, пониженням і смерті, — каже св. Апостол Павло, — „й Бог вивищив Його й дарував Йому Ім'я, котре є повище усякого імені, щоб перед Іменем Ісуса усяке коліно гнулося — небесних, земних і підземних...“ (Філіп 2⁹⁻¹¹).

Пониження, несправедливості, тяжких, духових і фізичних болів може також досвідчити на собі не одна одиниця, не одна людська збірнота, не один нарід... Таких великих

терпіння, таких знущань і жорстокостей, сильнішого над собою знає наш нарід під червоним ярмом, що його недоля не знаходить собі тоді прямо рівної в історії.

* * *

Однак слід пам'ятати, що як раз ті терпіння, ця всенародня Голгофта ведуть певним, непомильним шляхом до відродження, воскресення й прославлення... Ведуть до перемоги й тріумфу правди над ложю... Ведуть до волі, чести й добробуту... Але коли?!

Тоді, коли в народі не впаде віра в остаточну перемогу справедливості й правди... Коли не згасне надія на його майбутнє, власне, славне воскресення... Коли не щезне любов і готовність до самопожертвування для великої ідеї... Коли не устане усильна, муравлина праця для викування та підготовки кращої долі... Коли не зникне єдність між дітьми тої самої землі, між членами тої самої Нації...

Христова слава знялася від гробу, де зложено замучене та скатоване Тіло Відкупителя людського роду... Воля, честь і слава гідно й до-

стойно терплячого народу воскресне та заясне з відтам, де — здавалося — викопано для нього, завждишню, вічну могилу..

* * *

Під трісмфальний гомін воскресних дзвонів в честь і славу Рознятого линує п'отужньою, непереможньою струєю наші думки, наші серця, наші почування й бажання над далекий, а такий нам близький, такий рідний, такий окривавлений Дніпро!... Там, де широкий, як море, а кровавлений, як одна, велика рана, наш рідний, український степ, а серед нього, — здавалось би, — зловіща, всенародня могила!... Бо вже недалекий той час... вже близький цей великий, радісний, третій день, в котрім, як раз з тої понурої, повної горя, гірких, надлюдських терпіння, моря сльоз і крови, великої, всенародньої могили:

**ВОСКРЕСНЕ ВОЛЯ І ПРАВДА,
НАША ЧЕСТЬ І СЛАВА, СИЛА,
МОГУТНІСТЬ І ЖИТТЯ!!!...**
Тож не підупадаймо на дусі, в гору підносім серця!!!... Христос Воскрес! Радійте люди!...

—о—

Святкуймо без шпиритай і алькоголю!.

Празник Христового Воскресення, який святкуємо три дні, — це найрадісніші Свята кожного церковного року. Цей настрий радісти й щастя, котрий з самої природи річи лучиться з тим церковним празником, змагається тимбільше, коли його перебути в крузі найближчих і найдорожчих осіб, родаків, свояків, приятелів... Осіб, котрі нам добре бажать, та серцем і душею є злучені з нами. Якщо ми на Великодні, чи на якінебудь інші торжественні й радісні, річні, церковні свята знайшлися в крузі наших неприятелих і ворогів, то тоді такі свята викликають у нас тільки смуток, жаль, біль і неспокій душі.

А тимчасом дуже часто буває — і то таки в наших убогих, лемківських хатах, що люди на такі радісні, річні, свята, як Різдво Христове, або Великдень, впроваджують собі свого найбільшого ворога до своєї хати!... І то ще солемо самі добровільно платять на ту ціль, щоб він до них прийшов!... І

то такого жорстокого, безпощадного ворога, який нищить не тільки їх тяжко запрацьований прищ, але... підкопує їх здоровля, запарочує розум, ослаблене серце й нерви, руйнує мир і згоду в хаті, пхає до авантур, сварні та побойів, наражає на біль каліцтво і кримінали, словом, стягає правдиве пекло до хати!...

А тим ворогом — то алькоголь, то шпиритая, то горячі напитки, котрі чигають на згоду наших душ, на зруйнування нашого майна, нашої доброї слави та нашого здоровля. Тож на Великодні Свята остерога!.. Проганяймо того лютого ворога далеко від наших хат!... Святкуймо без алькоголю і шпиритай!!!... А тоді і ці Свята будуть для нас справді радісні й щасливі!

Редакція.

Приєднуйте нам постійно нових читачів і пишть про все, що діється у Ваших сторонах.

Тернистим шляхом.

Заборона дальшої діяльності Т-ва „Український Народний Дім“ у Красній.

В доповідненні до короткої вістки подаємо, що дня 23. березня ц. р. голова Т-ва „Український Народний Дім“ у Красній пов. Коросно на Лемківщині дістав рішення львівського воєвідського уряду із заборною діяльності того Товариства, бо вона не вказана з огляду на публичну безпеку. Зараз на другий день прийшов зі староства у Коросні наказ негайної ліквідації цього Т-ва під загрозою кар, передбачених законом про кордоної держави та про товариства. Очевидно, цим наказом згадане Т-во мусіло піддатися, але висчерпає всі законом передбачені засоби, щоб повернути назад діяльність цього дуже корисного для Лемківщини Т-ва.

Покищо зліквідована ще одна твердиня на Лемківщині, якої завданням було ширити національну свідомість між українським населенням північно-західної країни нашої етнографічної території. Історія цього Т-ва цікава і варто її нині пригадати. Отже ще в 1931 р. заходом кількох свідоміших місцевих селян та кількох інтелігентів, які вийшли з цього села, засновано статутове товариство, з метою освітнього, культурного та економічного движення місцевого українського населення. За допомогою одіосельчан американців та на їх поклик повстав у селі комітет будови дому для заснованого товариства. Гроші зібрали меткі американські комітети будови Народного Дому і прислали їх до краю. Місцевий комітет закупив та звіз потрібний до будови поверхового дому матеріял, зладив пляни дому та вніс їх до затвердження до адміністраційної влади.

І минали роки, а пляни лежали незатвержені в однім з виділів львівського воєвідства. Звезений матеріял став псуватись і по селі почали кружляти поголюски, що скоріше на долоні волосся виросте, ніж повстане задумана будівля. Щойно по трьох роках воєвідство нарешті затвердило. Коли надійшла до села ця вістка, негайно розпочато будову дому, і то навіть без відповідних на ту ціль фондів, тому, що будівничий п. Володимир Яцина з Лежайська піднявся будови покищо без грошей. У короткому часі здвигнуто величаву одні-

поверхову будівлю і дім покрито бляхою.

Чергового року викінчено ліве крило партеру і віддано дві салі та коридор до вжитку кружкові „С. Г.“, що його засновано в селі з початком 1937 р.

Очевидно, від тоді, точніше від осени минулого року, згадане т-во і кружок „С. Г.“ почали проявляти свою статутову діяльність. У зимі уладжено одну виставу, опісля двомісячний куховарський курс, на якому викладав інж. Василь Созанський. Оба ці курси і вечірка замість поспори пройшли з великим моральним успіхом. Багатьом місцевим людям отворились очі, бо пізнали, хто вони є та хто їх правдивим опікуном.

повів голові Т-ва, що це звичайна річна контролія товариства.

Тимчасом ця контролія закінчилась відомою вже нашим читачам заборною. Т-во „Український Народний Дім“ поклато собі за ціль дати приміщення іншим товариствам, які мали в селі повстати, згідно з постановою свого статуту. Т-во не має за собою ніякого прогріху, хіба те, що поставило собі за ціль нести між застрашених лемків живе рідне слово та ідеї, що не мають нічого спільного з твердженнями про єдність „русского народа“, якими їх тут годують. Тепер недобитки-москвофіли хваляться, що їм вільно все робити, бо їх акція знаходить підпримку у „власть імущих“, а українцям, мовляв — не дозволяють на ніщо.

Але марна надія москвофілів, що захоплять Народний Дім, бо він

Гагілки у Висовій.

Цей розмах праці не подобався деяким місцевим москвофілам, що минулого року заснували чит. „общества Качковського“. З того часу в селі творилися два табори, але на щастя, до ніяких ворожих виступів не доходило. Правда, москвофіли почали висилати делегації з домаганням віддати їм будинок Народного Дому, бо, мовляв, і вони привезли кількадесятя цегол на цю будову. В селі почали кружляти теж поголюски, що мають відобрати дім силою, але завдяки рішучій поставі правних власників дому до насильства не дійшло.

Здавалось, що буде вже спокій. Одначе перед кількома тижнями в селі з'явився урядовець староства з Коросна, перевів докладну ревізію діловодства та рахунковости, причому на питання, чого шукає, від-

у їхні руки не дістанеться. Статут Т-ва виразно каже, що його майно може перейти тільки в руки українців. І так § 17. цього статуту виразно постановляє, що на випадок розв'язання Т-ва майно його переходить на одно або більше існуючих вже у селі українських товариств. Якщо б влада не дозволила на заснувану ніякого такого товариства, то майно „Українського Народного Дому“ у Красній дістається як депозит Т-ву „Просвіта“, або „Рідній Школі“ або Науковому Т-ву ім. Шевченка у Львові, з тим виразним застереженням, що майно мусять повернути назад кожному українському культурному т-ву у Красній, на якого заснування дозволить влада.

(„Діло“ ч. 75).

НОВИЦКИ

Подбайте, щоб з Великоднем і ваш сусід передплатив собі „Нашого Лемка“. Хіба ж краще жити з культурним сусідом, як з таким, що вічно клене, свариться та пакостить. Український часопис, це ясне світло в наших селах.

Щирі, братні бажання з нагоди Христового Воскресення, шлемо Всім нашим читачам у зелених Карпатах, у далеких американських містах, у Канаді, Аргентині, Бразилії та лучимося зі Всіми набожними думками з величчям: Христос Воскрес — Його Правда воскресне й там, де наші брати буйний чорнозем зрошують своєю кровю. Ревними словами благаймо Христа, щоб допоміг нашим братам за Збручем гідно видержати святий хрест.

У царстві сатани. Як звідомляють з Москви, зорганізовано 8 тисяч рефератів на протирелігійні теми. Головний секретар безбожників заявив, що в перший день свят у цілім краю відбудуться великі сходи комуністичної молоді. В той день під загрозою гострих кар не вільно дзвонити, ні уряджувати ніяких процесій. З цього бачимо, що в большевії нарід мусить сходитися, як за часів перших християн, на богослуження до підземелля, або в лісі, щоб помолитися до Бога спільною молитвою.

Український Шпиталь у Львові відкритий. В неділю 10 квітня ц. р., відкрито цілковито викінчений та внутрі уладжений Український Шпиталь ім. Митрополита Шептицького, який буде служити на славу лікарській науці та нестиме поміч усім потребуючим.

Через Просвіту до Великого Завтра! Чи ви вже вислали ювілейний Дар Просвіті?

Сезонові робітники. „Газета Польска“ ч. 94, пише: „Хто мав нагоду бачити громади вертаючих сезонних емігрантів з Латвії, їх фізичний вигляд і моральне занедбання, той не зможе вже позбутися того образу й тих немилих вражінь, що їх вони викликають. Не знати, чи це непорядність, чи свідоме нищення найздоровішої й найживішої суспільної сили, що її репрезентув в Польщі село. Часом здається, що звірята, вислані транспортом на далекий захід, почуваються ліпше у вагонових клітках, як та череда об-

дертих і знужденіх робітників з „кресуф всходніх“... Отже нема великої причини жалувати, що українців на сезонні роботи не пускають.

Щурі тікають. Трьома літаками вивезли з Праги (столиці Чехословаччини) до Франції та Бельгії архів II соціалістичного Інтернаціоналу. Після того, як німецьке військо заняло Австрію, Прага перестала бути вже безпечним захистом для тієї соціалістичної банди, тому комуністи вивозять свої папери з Чехословаччини до Франції.

Веселих, Радісних і Тверезих Свят, бажає всім своїм Членам, Прихильникам і таким, що поширюють ідеї відродження українського села та ведуть боротьбу з пияцтвом і розтратою свого майна — Головна Рада Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Товариства Відродження.

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!

УВАГА!

уже вийшла з друку перша народня песа з лемківського життя з часів панщини на 3 дії, зі співами й танцями

* Пісня Бескиду *

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича

з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволом львів. Староства до вистав. Ціна для точних передплатників 60 гр., для всіх інших 1.50 зл. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.

Гарний собі вітенько. Перед Окружним Судом у Сяноці відповідав війт Стефан Макух за те, що в часі свого урядовання присвоїв собі гроші з гмінних оплат і забезпечених складок у 1933 р. Його привели з тюрми в Равічу, де він сидить за переступлення з арт. 97 к. к., засуджений на кілька років. Сяницький суд покарав його за крадіж грошей додатковою карою на 6 місяців арешту.

Королівське відзначення українця. В Оттаві, столиці Канади, живе учасник світової війни, тепер державний урядовець, сотник Пилип Коновал, українець уроджений в Канаді, який одержав хрест королеви Вікторії за незвичайне героїство в часі війни. Декоруючи його хрестом Вікторії, король Юрій V. сказав: „Твое героїство буде найбільшим у моїй армії“.

—o—

В РАДІСНИЙ ДЕНЬ СВІТЛОГО ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО бажаємо Вп. Редакторам „Нашого Лемка“ веселих свят, щастя, здоровля, многих щасливих літ та всего якнайкращого.

„НАШОМУ ЛЕМКОВІ“ тисячі нових передплатників, тисячі нових

змагунів за краще завтра українського народу. Хай тверда віра, яка родиться з Воскресенням Христа, додасть усім Нам сили перетривати важке лихоліття та діждати більш радісного гомону Великодніх дзвонів. Передплатники „Нашого Лемка“ з Дубрівки Руської.

Що нового в світі.

Світова преса переповнена вістками, що царство Сталіна вже валиться та години самого червоного чорта почислені. У большевії не вгавають розстріли найбільших учених, кожного вважають там ворогом народу та стріляють як собаку. Недовго вже буде панюшитися азійська дич над поневолиними народами.

В Іспанії червону банду приперли вже до моря й повстанці йдуть від побіди до побіди. Не повезло й тут червоним наймитам жидобольшевиків. Світова „червона революція“, що почалася наперед на Малярщині, опісла в Італії, відтак пробувала своїх „сил“ у Німеччині та не завиваючи в бавовну, в деяких починах у Польщі (т. зв. хлопські страйки та безупинні комуністичні процеси), добігає до кінця. Не так то легко виступати проти Божих законів, що від віків є основою всіх культурних держав. Знаємо з історії, що не один уже народ, який виступав проти основної прав-

ди, щезав з лица землі, якби його ніколи не було.

Німеччина завершила свою національну побіду. Без одного вистрілу, без краплини пролятої крові прилучено Австрію до німецької держави. І то 99% волею цілого німецького народу, що виявив себе в голосуванні за злукою зі своїм німецьким осередком у Берліні. Провідник німецького народу, Гітлер їздить по цілій давнішій австрійській державі та виголошує патріотичні промови. В найбільшому страху віденські жида, бо кінчається їхнє пановання у Відні. День 9-го квітня проголошено днем Великої Німеччини.

Франція має вже новий уряд. Але він не буде йти — як це робив попередній — з комуністами та соціалістами. Він має намір злагіднити спір Франції з Італією за володіння над Середземним Морем. „Людський фронт“ у Франції за два роки наброїв уже стільки, що далі вже нікуди йти. Але хоч у Франції прийшли до влади націоналісти, одначе вони такі розбиті й слабкі, що

багато ще французької води поплине в море, заки буде там деяка поправа.

В Чехословаччині організуються всі національні меншости та домагаються своїх прав. І так злучилися німецькі меншости, а за ними обєдналися мадярські партії. На Закарпатті наші брати лучаться до політичної та господарської співпраці. Тільки галицькі мамути, що ще плентаються по наших селах, далі розбивають єдність серед нашого сільського народу. Московська порода вже таку звичку має, щоб рити безнастанно та ще й квичати, що кривда йому діється. Але в нас теж прийде кінець московським рилам.

Повідомляємо П. Т. Громадян Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і колірних верхніх шкір і сильних шкір на споди. — Ціни конкурентні.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

Гр. Гануляк.

Петрів Великдень.

І ненавидящим нас — простим
вся воскресенієм“.

I.

Васько Дзюбатий гандлював кінями, та все село вважало його мантієм. Не тому, що постійно мав до діла з ріжними шахраями та обманцями, але вже такий з роду був тай годі.

Ціле лемківське підгірря знало його як несумлінну людину, тому свої люди ніколи в нього коней не купували, бо знали, що кінь від нього матиме напевно якийсь „ганч“. Бо він свідомо купував такі коні, щоб мало за них заплатити, а рахував на те, що завжди знайдеться такий несвідомий господар, що не спостереже „ганчу“ та купить каліку за доброго коня. Заробляв чимало гроша, та хоч половину зарібку пропивав, то все таки гріш у нього не переводився. І господарство велике в нього було і хата; одна лише жура його гризла, що одинокий син його Юрко був несповна розуму. На око нічого собі хлопчина, але часом щось таке на нього зайшло, що починає, ні сіло, ні пало, блудити, як то кажуть в наших сторонах, говорить ні се ні те, або сяде бувало під стодолу, порпається в землі, мов мала дитина, а часом бере сірник та грається вогнем по-

під стріху, що вже не раз мало обійстя не пустив з димом.

Та ще одна журба була в нього, це сусід Петро. Якийсь заволока, з гір, пристав до Євки, та заводить порядки.

— Смоттеся люди, што тот гірнячиско си мислит? — негодує не раз Василь перед сусідами, він мене кунірує, же я шпіритайки часом напюся, же я до чительні не ходжу; же того, або сесе, а йому што до мене?

А Петро справді завзявся на Васька, бо хотів мати уцтивного сусіда, а тут Васько чим раз гірший, не раз з нісенитниці приходить до сварки, бо годі потурати ріжним збиткам та „деспетам“ лихого сусіда.

— Нияк не можу збагнути, без што ваши люде так не любят гірняків, — каже не раз Петро до жінки, бесіда наша еднака, віра наша еднака, лем приодівок троха инший, бо ви ту носите купчей шматя, а ми в горах носиме холошні і чугані, што собі сами шиєме.

— То тиж без тоти холошні і чуганю сміються з мене, жем за гірняка пішла.

— Бо глуптаки сут, та тоти наши чугані вчени люде по книжках маляють і хвалят нас, же ся тримаме прадідних звичаїв, а ту деяки бортаки ганьбаються чугані, бо їм жидівської шматя люпше смакує.

— Ти мене послухай, Петре, як

хочеш, жеби Васько нам деспетів не робив, то куп г него коня, нех він видит, же хоц його други люде в селі оминают, то ти з ним по сусідски жиєш і даш му заробити. І так маєш їхати до міста купувати коня, то куп в нього.

— Добрі повідаш, Ганю, купю в нього коня, нех знає, же я з ним хочу жити по людски.

Пішов Петро до Васька, вибрав собі гарного коника, виторгував на три сотки, заплатив та привів до свого садку, спутав і пустив на траву, хай пасеться.

Пізно в ночі Ганя завела конину в стайню, та другого дня сталося дивне диво. Приходить Петро у стайню, а його кін щось стогне, ба, та це не його кін, подібний, але не його, хтось йому коня підміняв. Біжить до Васька, каже, що сталося, а той до нього:

— Якогос коня купив, такого си тримай, я ниякого коня не міняв, тай о ничім не знаю.

— Подме до стайні, я зараз пізнам, котрого коня я си вибрав, — каже Петро.

— Нич не пізнаш, бо мої коні погнав мій спільник Юдка до Стрижова.

— А так, тос вкрав мого коня, а підставив мі каліку. Оддай пінязі, бо буде зле.

— Смот, жеби з тобом не било зле, тай завчасу заберайся заволока з мого обистя.

Лист із Франції.

Христос Воскрес!

Дорогий „Наш Лемку“!

Прошу прийняти щирий привіт від мене Лемка Українця з далекої чужини. Доля мачуха загнала мене сюди на заробіток, щоб допомогти жінці вижити четверо діточок, бо на своїх двох гірських моргах, у Полянках не міг я стільки мати доходу, щоб діти не голодували.

Прийшов я до Франції 4. червня 1937 р. на рілльничий контракт. Робота тут дуже тяжка; робити треба й в літі й зимою, вічно в полі, бо снігу тут нема, тільки зимою й дощ паде. Дуже зле, що франк упав, то мало заробляємо на та-мошні гроші.

Але найгірше в тим, що дуже скучно за ріднею, за лемківськими горами, а найбільша туга за рідним друкованим словом. Прийде свята Неділенька, а тут аж вісточки з рідних Карпат. Наш Українців з Лемківщини є п'ятьох, а решта є такі, що не зі всіма можна брататися й

МУЗИЧНА НАКЛАДНЯ Т О Р Б А Н У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СВ. СОФІЇ 78
всилає за попереднім надісланням 2 злотих

ЗБІРКУ ПІСЕНЬ З НОТАМИ НА СОПРАН І АЛЬТ ДР. О. БАРИЛЯКА

Я Г І Л К И

У цій збірці міститься 65 найкращих пісень-ягілок, які можна виводити з хором коло церкви на Великдень, а також на майданах і на сцені через цілий рік. Замовляйте цю збірку, в якій крім пісень, знайдете всі пояснення як співати та виводити хороводи.

нам Українцям, які тут є теж з Галичини, з тамтими не подорозі; вони у свій мішок дують.

Дуже прошу Пана Редактора прислати нам наш український часопис „Наш Лемко“, та зо два-три числа „Українського Бескиду“, щоб я міг захопити Братів з Галичини до читання цього цінного часопису. На писанку для Рідної Школи робимо збірку та зібрані гроші разом з передплатою вишлю незадовго.

Дуже сердечно поздоровляю Вас, Пана Редакторе, та всіх Спів-

робітників Видавництва „Наш Лемко — Веселих Свят — Христос Воскрес пересилає

Теодор Федак.

Від Редакції: Щиро Вам Друже Теодоре дякуємо за гарного листа; часопис висилаємо й до Перемішля передаємо Вашу адресу, щоб вислали Вам „Український Бескид“. Напишіть нам точніше, як виглядає господарка у французів, це буде цікаве для наших Читачів. Гаразду й Щасливих Свят Усім Вам Українцям у Франції бажаємо!

Петро бачить, що сам нічого не порадить, пішов у свою хижу, а там гамір і крик завели жінки, бо кінь вже здох.

Пішов Петро радитись людей, що робити, та нічого путнього не врадили. Всі були переконані, що Васько підміняв коня, але ніхто його не зловив за руку, а ствердити обман було неможливо, бо Юдка погнав коні досвіта на ярмарок. Побіг Петро до Стрижова, може там на торговиці побачить свого коня, та було вже за пізно, бо Юдка успів уже коні продати.

Пішов Петро ще раз до Васька.

— Сусідо, та Бога в серці не маєте, жесте ня так обрабували, та оддайте пінязі, бо чим буду веснувати?

— Ід заволока до перуна ясного, можеш ня до Пана Бога скажити.

— До Пана Бога скажити не потрібую, бо Він і так видит мою кривду, то нех ти заплатит.

II.

І Пішов Петро зажурений до дому. Не дивився вже в сторону Васькової хижі, бо великий жаль чув до нього. Жив собі своїм життям, та коли інші бунтували його проти Васька, він лише махнув рукою та говорив:

— Хай йому Бог заплатить.

А Васько замість того, щоб лишити сусіда в спокою, бо вже його занадто боляче скривдив, почав ще

дужче йому доскулювати. То випасав кінями сусідову конюшину, то послав свого хлопця до Петрового саду красти яблука, то випускав свиню на його грядки, але Петро ніколи не виходив з рівноваги. Захищався, як міг, а врешті неодної пакости сусіда навіть небавив, бо були в нього інші клопоти. Пише йому брат з Америки, що хоче приїхати до „старого краю“, та просять його, щоб постарався де про гарне господарство для нього. Петро обійшов усі сусідні села, розпитував, де можна купити гарне газдівство, та ніде не було можна знайти щось підхожого. Аж оце сама судьба пішла заповідливому лемкові на руку. Юдка, що жив в недалекому сусідстві та гандлював до спілки з Василем кінями, дістався за якісь обманства під ключ, відтак його випустили, але видко він почувався до якоїсь вини, бо раптом почав шукати купця на свою хату з городом, а сам мав виїхати до Палестини. Петро не надумуєчись довго, купив Юдкове обійстя для брата і Юдка так ненадійно покинув село, що ніхто навіть не бачив, коли і як, а Петро занявся новим господарством, бо треба було дещо поправити, треба було стодолу вибудувати, щоб було де збіжжя звести, треба було і свого газдівства пильнувати, то ніколи йому було звертати увагу на те, що робить його лихий сусід.

А Васько аж пініться зі задрости, та де може, то Петрові латку причіпить.

— Смотте но люде, смотте, як тот заволока г нас розпановився. Але то не довго, почкай, небоже, не будеш ти ту панувати.

Якось раз зайшов у село жандарм, та зустрівши Васька, питає:

— Но, цуж гандляжу, нема твего Юдки, як ти себе сам даєш ради?

— Та, што мі там Юдка, я і без него потрафю гандлювати, іно мі што іншей на заваді.

— Но, цуж такого?

— Клопіт маю з тим заволокою, што го чорт откальсь принюс до нашего села. Знаете о кім я мислю, тот Євчин зять, мій велебний сусід.

— А цуж он вам злого робі?

— Жити не дає, ані мі ани гічку, барз недобрый человек; а што найгірше, же він якиси комуніста, на мое суміня, же правду повідам. А жебисте, пане шандарю, чули, што він бесідує, тобистеся за голову взяли. Така псявіра невжита, же нех Матка Боска хранит і заховат каждого хщеного от такого человека.

Жандарм щось собі пописав і пішов. А за два дні отримує Петро візвання до поліції і як пішов, так там і лишився. Ганя ходить, розбивається, плаче, а Васько аж руки затирає, що так скоро позбувся во-рога.

Та правда завжди виходить на

Схаменіться

будьте люди, бо лихо вам буде!

Село Заболотці на перший погляд має досить гарний вигляд. Гарні хати, чорні поля, коло села вється річка. Але влізти в середину, подивитись ближче життю села, то справа представляється цілком інше. До села приходять тільки один український часопис та кілька чисел криницького баламута. Зі Заболотець вийшов український священник о. Василь Дяк. Вийшов і якийсь судовий урядовець п. Галік, який за для гонору й куска хліба, змінив свою віру та перейшов в чужий табір. Всі заболотські газдове звуть себе „руськими”. Старші тільки середі чекають, коли то в Сяноці торг, тоді збираються по двох-трьох тай на торг. По торзі заходять до „Лемка” на перекуску. Тут зійдуться і газдині, котрі мають пенсію, або своїх мужів чи то „в Гамериці чи Воргантині”, тай гостяться, попивають чисту, поспівають „Одна Русь свята, одна рус-

ска ріка” — чуть там „Вяра чудна моя православная”. Часами добре почіхраються, поскородять палицями, та вечором сунуть домів. А молодь: хоч як то кажуть „біда по за вуха свище, то гоц”. Та як старші чекають на середу, так молоді на забаву. День перед забавою в селі ревізія. Дівки покрадимці виносять горцями збіжжя, шулюють за яйцями, несуть до Вовка, а за це купують різні витеребенки: як пудер, шмінку, перфуму. А прийде забава, все те пристроєне, все в панських строях, в сукнях бальових, в беретках, в білих рукавичках, від кожної перфума аж заносить. А парібки в райтках, помпах, з зубів „пласкі”, „егіпські” не виходить. Егеж! А в голові січка, а кишки марша грають, в хаті біда, батько та мати без сорочки зі западеними очима лежать на печі та постогнують. А синочок і дівуся вживає світа „ріже паню”. Пийте, гуляйте, слухайте кацапських

хрунів, ріжте панів, сидіть по жидівських закамарках, Фішлях, а вам все здається, сама манна з паде вам з „воблаків, все зродиться та сама благодать спаде на вас”. — Хіба сам чорт повлазив у людські тіла...

ЗАБАВА Й ЗАБАВА.

Недавно „гості з Сянока” справляли в Дубрівці забаву. До самого раня пили гості чисту монопольку, та піфко червоне, до самого раня викрикували „Єдз, пій і попушай паса”. До самого раня співали „Піе Куба до Якуба”. Цілий другий день в громадським домі, де міститься читальня „Просвіта” були поотвірні вікна та двері, цілий день не можна було до середини приступити. По долівці валялися бочки з пива та пляшки. Чи це має бути поступ? Так ширите панове свою культуру? І то з „Т. Ш. Л.”... Чи на це е Товариство, щоб організовано пити? А ви п. „шовтус” Грубель на таке позволите?! А якби так українці забрали салю, ого! тоби то було ріжних зажалень, ріжних донесень. **Поляк-грекокатолик.**

верх, то і Петра випустили небаром, але Васько і тим був задовольнений, бо міг Петрові „цюкати” при кожній нагоді:

— Видиш, ти такий сьвятий та порядний, а я шахрай і злодій, але я їши в криміналі не сидів так, як ти.

Та не довго довелось Васькові так воювати.

Була весна. Одного понеділка вибрався Васько до міста на торг, жінку виправив у поле садити цибулю, а дома остався сам хлопчисько, котрому мама казала згребти сухе листя в городі, щоб скоріш трава росла. Пішов хлопчисько з граблями в город, нагородив багато листя, позносив під стодола і підпалив. Від листя займився солом'яний дах, пішла з димом стодола, згоріла і хата. Щастя, що вітру на дворі не було, бо пішло б ціле село з димом.

Коли вернув Васько з міста, застав на місци свого обійстя купу гарячого попелу.

— Кара Божа, — говорили люди, та майже ніхто не жалів Васька, ніхто не журился тим, де він буде спати та що буде їсти з ріднею, а тут Великдень за плечима.

Один Петро милосердився над нещасливим сусідом, дарма, що той ворогом йому був, та ніколи добрим словом до нього не промовив. Приходить Петро до Васька, бачить, як він сидить на згарищах свого дому

й ляментує, та подаючи руку нещасливому каже:

— Та што будете, сусідо, ляментувати, Бог засмутив, Бог і потішит. Збертеся і подте до мене. Великден іде, та треба якось по християнски одсьваткувати тото великой сьвато. Моя хижа, тота, штом купив г Юдки, порожня стоїт, то зак брат приїде з Гамерики, то си там сидте, а пак Бог поможе, поставите си нову хижу, тай забудете на гнешньої нещастя.

Васько глянув на свого „ворога”, та до слова не міг прийти. Сльози горохом падуть з його очей на засмалену попелом чуганю...

— Сусідо, — озвався врешті; возте си обуха та по голові мене заїдте, жебим ани не зяпнув, то мі лекше буде, як тепер, коли ви мі подаєте руку і поміч.

— Нема часу, — каже Петро, на таку бесіду, така зяб на дворі, берте газдиню і хлопчиска та подте до хижі, моя Ганя спече даяку паску і для вас...

Васько з жінкою перейшов до Петрової хижі. Хлопчисько під вражінням пожару зовсім стратив розум і треба було відвезти його до шпиталю в Сяноці.

Свято Воскресення зустрів Петро в погідному настрою. Бо як не радуватися? Минули чорні хмари людської злоби, що недавно над ним нависли, його воріг недавній не є йому вже ворогом.

Сьогодні рано були оба в церкві на Воскресній Утрени. Коли залунала пісня: „Христос воскрес”, Васько підійшов до Петра, похристосовався з ним, та витягнувши з ременя три сотки золотих, каже:

— Возте, сусідо, та ваши пінязі, я вас ошукав на кони, я заміняв вам г ночи здорового коня на каліку, ганьба мі гнес велика, возте пінязі і забудте.

— Не возну, я уж забив о шиткім, сховайте назад.

— Не сховам, сусідо, я не годе тих пінязи носити г ремени, тимчасом берте то за коня, а пак я дам їши за комірної.

— Нич мі ся од вас не належит.

— То я шмарю тоти три стівки до огня, як ви не вознете.

— Колистеся так наперли, то не мечте до огня, лем дайте на церков, — каже Петро.

— Лечу, уж лечу, дам на Божу хвалу, за отпушчя гріхів, лем ви, сусідо опусте мі...

З Воскресної Утрени вертали оба вчорашні вороги, як приятелі, як брати.

Добрий уцтивий лемко, Петро, що пристав з гір до Ганки й навернений з блудної дороги Васько коняр.

Оте все згадує у Воскресну Неділю Петро, проходжуючись по садку, а душа його так радіє, немов рай на землі знайшла.

В ювілейному році.

Від найдавніших часів нашої історії замешкувало лемківську землю українське плем'я. Не були це ні Москалі, ні Словаки, тільки Українці. Промовляють за тим численні історичні сліди й пам'ятки на Лемківщині. Тут належать:

Історія села Андріївки, її старовинні пам'ятки, які свідчать, що перші поселенці й основники тої місцевості походили з українських племен. Відтак початки Орнави, теперішнього Тилича, історія міста Сянока, місточка Яслика, теперішніх Яслиск, початки та назви таких місцевостей, як Сторожі Малі й Великі, Половці, Юрівці, Костарівці і т. д., вказують на старовинну, історичну лучність лемківської землі зі старою княжою державою. Історичні землі теперішньої Лемківщини не мали ніколи ніякої лучности з Москалями, ні з Московщиною. Навпаки! Староукраїнські князі мали тут свої розлогі, земельні посілості й добра, які після пам'ятного, 1340 року перейшли на власність польських королів, та польських духовних і світських вельмож. Звідси то й численні, парохіяльні ґрунти українських парохій на Лемківщині, хоч їх і надавали польські королі, та вельможі, були історичною спадщиною бояр і князів. А приналежність тодішнього, лемківського населення до українського племені змушувала нових власників і господарів до закладання і фундування на тій землі не костелів, але таки східних церковей і парохій.

Отже вже за часів княжої держави звязалася Лемківщина тісно зі своїм, рідним, українським пнем. І то так під культурно-національним, як і під релігійно-церковним оглядом. Вправді від походу польського короля, Казимира Великого, в 1340 р. Лемківщина стратила найскорше свою приналежність до галицької, княжої держави, яка тоді теж і сама перестала існувати. Однак не стратила вона ніколи своєї культурно-національної, та церковної лучности з прочими просторами історичних, своїх земель.

Тим самим Лемківщину в'язуть і на далі з її українським, матірним пнем усі природні вузли національної спільноти. Тут належить спільна українська мова, якої вживають на Лемківщині. Виступає вона тут у формі спеціального, лемківського діалекту, однак не є це мова — ні московська, або т. зв. „руській язык“, — ні польська, ні словацька, ні якась окрема, племін-

но-лемківська, тільки українська. І такою полишиться вона назавжди! І нема тут у наших Лемків ніякої, спеціальної, лемківської народности, тільки народність українська!..

З рідним, матірним пнем, лучить теж Лемківщину спільна словесна та обичаєва культура. І чи цю культуру творили самі Лемки, чи помагали їм також при тім їх брати зі Сходу, то завжди була вона одною й тою самою, українською культурою. Вона не мала, ні не має ніколи нічого спільного з Москалями, ні з Московщиною!.. Вправді пишуть і кажуть, що на Лемківщину спrowadжувано з давнини німецьких і волоських кольоністів-осадників. Однак ті кольоністи були тільки чужим, напливовим елементом, підчас коли Українці-Лемки були автохтонами на своїй землі, та втягнули тих кольоністів у свою українську, етнічну масу.

Вкінці зі своїм рідним, українським пнем в'язеться теж Лемківщина й під церковно-обрядовим оглядом. Християнська віра у східному грецькому обряді, та зі словянським Богослуженням поширилася на Лемківщині завдяки місійним впливам словянських Апостолів, св. Кирила й Методія. Первісний, церковний центр Лемківщини був правдоподібно на Моравах. Опісля, коли християнська віра прийнялася й поширилася на старинній Україні-Руси, та коли зросла в могутні впливи старо-українська, княжа держава, від тоді мала вже Лемківщина свій церковний осередок (єпископство). Таким осередком був для Лемківщини Перемишль. Вправді були за часів єпископа Винницького спроби заложити окреме єпископство для Лемківщини в Сяноці, однак вони не повелися. В найновіших часах ті спроби віджили на ново — і то не з релігійних, але з інших причин.

Однак маємо сильну надію, що як в давнині, так також і тепер, так теж і на будуче — Лемківщина, ця наша дорога, українська Лемківщина, — не стане ніколи кольонією Москви, а наші Українці-Лемки не стануть ніколи Азіятами-Москалями!..

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ“ — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОСВІТИ“! НЕ ЖАЛІЙМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Чергова заборона.

Т-во „Луг“ у Вороблику Кор. одержало таке письмо:

Urząd Wojewódzki Lwowski
Wydz. Społ. Pol.
L. P. B. S. IX. 249
we Lwowie, dnia 5 kwietnia 1938.
Do
Zarządu Gimnastyczno-sportowego
Towarzystwa Łuh

we Wróbliku król.
do rąk P. Stefana Tupiaka
Urząd Wojewódzki Lwowski na podstawie art. 16 rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 23/12 1937 o ochronie granic (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 83) zakazuje rozwijania przez stowarzyszenie p n. „Gimnastyczno - sportowe T-wo Łuh we Wróbliku król. wszelkiej działalności na terenie pasa granicznego.

Równocześnie, Urząd Wojewódzki po myśli art. 87. ust. 4 rozp. Prez. R. P. z dnia 23/3 1928 o postępowaniu administr. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) postanawia natychmiastową wykonalność tej decyzji.

Od niniejszej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Ministr. Spraw Wewn. przez Urząd Wojewódzki Lwowski w terminie dni 14 po doręczeniu.

Za Wojewodę:
Dr. I. Bechmetiuk

З приводу розв'язання „Лугу“ насувається питання, яким способом вороблицький панотець Іван на цілі 4 тижні перед надісланням з Воєводства повищого документа, міг переконливо впевняти: „Ого! вже розв'яжемо! Пойдемо де треба й буде шлюс...?“

Старшина Товариства „Луг“ внесла відклик до Мініст. Внутр. Справ у Варшаві. Незалежно від цього, апелює до П. П. Послів з Української Парламентарної Репрезентації, а передовсім до Вп. П. Посла Целевича, в проханіям — поробити відповідні заходи в компетентних чинників щодо припинення діяльності статутово працюючого Товариства.

Старшина Т-ва „Луг“ у Вороблику Кор.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
пам'ятайте, що всі закупи треба
полагоджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й кольоніальні товари, насіння господарських рослин і трав.

З НАШИХ СІЛ І МІСТ

ЗАГУТИНЬ КОЛО СЯНОКА.

Загальні Збори нашої Читальні „Просвіти“ відбулися дня 26. XII. 1937 р. На цих зборах Виділ здав звіт зі своєї 5-річної діяльності. Наша Читальня „Просвіти“ основана 26. грудня 1932 р. Продовж 5 років діяльності було: 46 зборів Виділу, 501 сходина, полагоджено 276 різних писем звязаних з культурно-освітньою діяльністю Читальні, з цього прийшло 176 писем, вислано 100, відбулося: 31 відчитів, 16 вистав, 4 концерти в честь Шевченка, 1 день Матері, 3 дитячі садки, 1 фестин, 2 самоосвітні гуртки, 7 забав з танцями. При Читальні є діяльний мішаний хор. Членів є 89, в тому 71 мужчин, 18 дівчат. Читальня дала почин до основи кредитової кооперативи „Згода“ й Клубка С. Г. На основи „Лугу“ не одержали дозволу. Це звіт секретаря. З черги звіт бібліотекаря. В бібліотеці є 535 книжок. Куплено 344 книжок; інші подарували різні громадяни та українські установи. Всім жертводавцям складає Виділ Читальні „Просвіти“ щире подяку. Осіб, що читали книжки було 65, вони прочитали 6257 книжок. Читальня передплачує „Український Бескид, Місіонар, Неділю, Нашого Лемка, Жіночу Волю, журнал Просвіта й Дзвіночок“. Продовж 5 років у приходах було 1,019.33 зл., у розходах 990.08 зл.

ДУБРІВКА РУСЬКА.

В неділю дня 27 марта на Дубрівку загостили милі гості. Аматорський Гурток зі Загутиня, який в домівці читальні „Просвіти“ відіграв штуку „Заклятий яр“. Вміла гра аматорів будила подив у присутніх. Вистава зіставила милий, незатертий спомин. Нажаль цього разу публика недописала, так як іншими разами. І невидно було старших газдів та газдинь, здається воліли „парити крижик“ на печі та „пакати“ гравіровку, як іти на виставу. Загутинський молоді слава. На тім місці щира подяка всім аматорам за труди та старання. Рівночасно дуже просимо ще колись до нас завітати. Ах, як ця вистава була не всмак на-

шому Міхалові В., який не міг собі бідолоха місця знайти, тільки ходив і кричав: „Я вас науче я вам покаже“... А люди кажуть — на те віл — аби ричав...

ГРУШІВКА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Не перевелися ще на нашій землі нещасні жидівські Івани. Недавно відбулося тут жидівське весілля. Несвідомі грушівчани хотіли приподобатися пейсатому Срульові та побудували йому браму з написом „Вітайми госця“, наче дєпкому цареві! Знаємо тих майстрів, але покищо їх імен не подаємо до загального відома — бо вони прийдуть до розуму й ганьба, яка їх накрила, найбільша для них кара! Але чинимо це останній раз на пересторогу всім і заявляємо, що на першій стороні будемо великими буквами всіх друкувати, якщо вони за чарку горізки, або як чертежани зовуть „воковити“ й пачку „цінкіх“ продавали б жидовині народню честь!

СЯНІЧОК.

До нашого села Сянїчка приїхало зі Сянока кількох москалів з манилом і давай розбивати народ, закладувати своє гніздо „Русску С. Організацію“. І в хаті одного господаря, зійшлося кількох темняків, де нібито переведено збори. За чарку оковитки й за кавалок ковбаси записують свою душу чортові. Гей гавдове, та вже волос у вас сивий, коли то вже раз прозрієте, коли раз уже отворите очі. Чи не ліпше йти

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Клубку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодинокє число кештує 20 гр. —

Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

разом з нами, в неділю прийти до читальні почитати, поговорити як личить культурній людині?... Ні, один з другим лізе до нехриста Нафтули та тут ліе в горджалу отрую, тут як та худоба валяється по під лави та як худоба ричить.

Пек ти з такими людьми. Сором писати, шкода слів.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують своє здоровля.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188

Сянїчок Т. Шевченкові. Не схиляють вділ прапора.

Заходом читальні „Просвіти“, дня 3 марта уладжено концерт у честь найбільшого українського генія Т. Шевченка. Сяля повна гостей молодих і старших зі Сянїчка й поблизьких сіл; всі прийшли поклонитися незабутньому Батькові Тарасові! Всі прийшли похилити голову перед Тим, що ціле своє життя боровся за свій народ. Всі точки програми гарно виконані, були нагороджувані рясними оплесками. Памятайте, що ніколи не зійдемо з правильного шляху, ніколи не зайдемо на манівці, завсігди будемо повні віри у сповнення наших все-національних ідеалів, як будемо памятати слова Шевченка: Боріться, поборете. Вам Бог помагає.

СВІЙ ДО СВОГО ПО ЧУЖЕ.

Є в нашому селі склеп український п. Вовка. Але що з того, коли п. Вовк не хоче брати товару у Торговлі, тільки в якогось там жида Духня. На цьому місці ми, громадяни Дубрівки, заявляємо, якщо не буде у вашім склепі товару українського виробу, то ми перестанемо у вас п. Вовк купувати. Нехочемо купувати чужого товару, коли маємо свій рідний. А не хочете, обійдеться! Ми знаємо дорогу до Народної Торговлі в Сяноці.

До щастя й добробуту

Стверджуємо під цю пору у світі велике зденервування. Настрої воєнні опановують нині більшу частину суспільного світа.

Якщо ми так застановилися, яка є причина тих конфліктів — то все стрінемося з одним — гін народів розвиватися.

Щоцо Муссоліні тільки тисяч воєнників своїх вислав добувати далеку Абіссинію? Чому знов Японія веде безпереривну війну з Китайцями? Чому всі держави наперегоні дозброюються — та одні перед другими кричать — хто з них сильніший? Отже йде боротьба за право до існування, з якої побідно виходять тільки народи сильні, здібні до життя. Слабі знова падають у змаганні.

Причинитися до сили свого народу — велика річ. В чім проявляється ця сила: отже в духовному єдиненні всіх членів одного народу — над яким ясніше одна взнесла ціль, яку всі бачать і до неї змагають.

Придивляючися щій саме економічній сторінці життя наших Лемків — завважимо такі моменти. Загал Лемківщини скромний — нарікає на біду — та на всі обставини, які все до гіршого ведуть. З другої сторони прислухуючись до проектів одних наших західних братів — ствердимо незвичайно здорові, доцільні проекти — які часто нас дивують — скільки то інтелігенції криється в вашій хатині. Але за проектами приходять розчарування в час, коли треба вирішити, при помочі чого ці пляни зреалізувати. Хто нам дасть на це грошей?

І в зустрічі з тим питанням пропадають найкращі проекти. Люди тратять віру у власні сили, знеохочуються до всього і поволі скочуються в долину. Дивляться пригноблені, як хто інший використовує їх пляни маючи це, чого їм власне бракує — а не капітал.

Але призадумайтеся трохи: Чи не держить кожний з вас по кілька золотих нераз місяцями — складаючи їх на повну ціль. І бездільно лежать ваші золоті, а коли вас є таких тисячі — то тисячі марнуються. А по церковних касах чи брацтвах — що діється з грішми. Читали ми недавно, що в одному селі на Лемківщині обікрали церкву й забрали около два тисячі (!) золотих. І тут подвійна втрата — пропадають безповоротно складані на благородну ціль гроші, по друге

нічим не причиняються до розбудови нашого господарського життя.

Ці гроші натомість вложені до свого банку — раз приносять певні відсотки для їх власника, по друге зібрані від тисячів — творять поважні суми, з якими можна приступити до реалізування дуже навіть сміливих проектів. І тоді наші варстати ростуть, в них знов росте скількість наших робітників, а через них знова наші родини мають можливість прожиття. І тоді на наших очах не повстають чужі фабрики, які висисають все найкраще з нашої землі і визсвять до своїх — але тоді скарби природи збагачують нас.

Подивімся на міста, хто там живе і з чого живе, то побачимо, що кілька тисячів чужинців ми годуємо нашою кєрвавицею. Що — від досвіта до ночі запрацюємо — все мусимо їм віддати — а вони знова спрямовують цей наш гріш в своє господарське життя, в свої фабрики — між своїх робітників і т. д. Вислід цього такий — який ми тепер у нас бачимо. Ми є безробітні і біднемо на своїй землі, тамтє знова безробітних не мають і в достатках живуть.

Кожний з нас прецінь мусить вратися та обутися. Обчислення виказують, що пересічно в Польщі селяни видають 18 зл. річно на закуп товарів блаватних. Сто тисяч населення видає отже один мільон вісімсот тисяч (!). Такі обороти можуть вже бути основою для 50 наших торговельних станиць. І так в кожній бранжі.

Пора змінити наш спосіб думання. Коли хочемо йти вперед покращувати свою долю — мусимо розуміти дві правди:

1. Не дозволити ніодному золотому лежати бездільно в наших шуфлядах чи церковних касах — а все хочби й на рокоткий час віддати за посередництвом своїх банків в розбудові своїх варстатів.

2. Згуртувавши відповідні капітали — ставити свої станиці по наших містах та всі свої закупи полагоджувати в них.

Лемко.

Сільський Господар у 1937 р.

Дня 31. березня відбулися Загальні Збори Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар” у Львові. Кілька даних, вибраних зі звідомлення з діяльності за 1937 р. дасть нам погляд на працю і розвиток цієї установи, яка дбає про піднесення хліборобської культури нашого села.

На день 31. грудня 1937 р. мав „Сільський Господар” 60 повітових філій, 1840 кружків, у цих кружках 126.450 членів, які вплатили вкладки за 1937 рік, а між ними 19.152 жінок. Крім цього обєднував „Сільський Господар”, як своїх членів, 2.216 кооператив усіх видів і ступнів. Разом усіх членів „Сільського Господаря”, тобто філій, кружків, кооператив та фізичних членів було 130.566. Фахову працю вело в централі 12, а у краю 127 фахових працівників. Між цими фаховими працівниками було в централі 7, а у краю 58 інженірів-агрономів, себто фахівців з високою освітою. Інші фахівці — це інструкторки для праці серед господинь, інструктори для Хліборобського Вишколу Молоді, інструктори садівництва, пасічництва і т. д. Таким чином велику фахову працю вело чимало спеціалістів, які зуміли підтягнути працю Товариства на відповідний щабель.

Т-во „Сільський Господар” розвивається тепер добре, чого доказом є хочби те, що в цьому році прибуло 157 кружків (11,3 проц.), 23.085 членів (23,3 проц.), в цьому 5.587 жінок (41 проц.). Самі кружки і філії „Сільського Господаря” зібрали на свою працю поперх 183.000 зол., з чого близько 2/3 припадає на самі членські вкладки, а поза цим зібрали ще близько 100.000 зол. з інших доходів, про які вони подбали.

В 1937 р. відбули Ради Філій і Кружків 6.467 засідань (1936 р. — 4.299), сходин і нарад 7.591 (1936 р. — 4.884), понад 200 курсів, 35 обжинків в округах 16-ти Філій, в яких взяло участь поперх 68.000 учасників (1936 р. — 14 обжинків). Свято „Сільського Господаря” 16. травня („Свято свободи“) обходили майже всі Кружки.

ЩЕ Й НИНІ МОЖЕТЕ ПРИКУПИТИ ЗЕМЛІ,

тільки треба мати готівку, а на те треба щадити в

Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові

ул. Словацького 14. (Філія: Станіславів, ул. Собіського 11)

При Централі Т-ва „Сільський Господар“ працювали такі Головні Секції у діловому році, що нормували фахову працю в краю: 1. Організаційна Секція, 2. Секція Допомоги Хліборобському Шкільництву, 3. Секція Хліборобського Вишколу Молоді, 4. Секція Управи Ріллі та Рослин, 5. Секція Годівлі Тварин з Комісіями: плекання рогатої худоби, свиней, дробу і кріликів та овець і кіз. 6. Садівничо-городнича Секція. 8. Секція допомоги домашньому промислові. 9. Секція Плянтаторів Цукрового Буряка. 10. Секція Плянтаторів Тютюну. 11. Секція Лічних Зел. 12. Союз Плянтаторів-уділовців Рільничої Цукроварні „Поділля“ А. С. в Березовиці Великій. 13. Секція Сільських Господарів.

Крім повищих Секцій існує при Централі Товариства Інспекторат Агрономічної Праці, що складається з представників Централі та Р. С. У. К., „Центросоюзу“ і „Маслосоюзу“.

Та не легко було працювати „Сільському Господареві“ в цьому році. Вказує на це хочби розв'язання філії „Сільського Господаря“ в Луцьку на Волині та 52 кружків, що їх ця філія оснувала та довгі роки з великою користю вела. Була це одна з кращих філій „Сільського Господаря“, де працювало 6 фахівців, де різні ділянки господарської праці були справді на відповідній висоті.

Згадати треба теж, що не зважаючи на заходи багатьох сіл нашої Лемківщини, не дозволили у краківському воєвідстві оснувати ні одного кружка „Сільського Господаря“.

Також вів „Сільський Господар“ у 425 селах Секції Охорони Тварин, які об'єднували поверх 37.000 членів-господарів, та опікувалися поверх 50.000 штук худоби. Працювало тут кільканацять ветеринарних лікарів, що викладали про гігієну та годівельні умовини для худоби, а тимсамим врятувати величезні гроші для нашого селянства, які пропадають через загибель худоби. Але в цій акції доглянула влада забезпечену діяльність та розв'язала у цьому році цілу цю ділянку праці „Сільського Господаря“.

СВЯТОЧНЕ ПЕЧИВО ТА ПІСТА

найліпше на
МАСЛІ Й НАБІЛІ
тільки

Маслосоюзу

Жиди, комунізм і Церква.

Духовим батьком комунізму був жид на імя — Маркс. Отже комунізм — це плід жидівського духа. Розробив і до московських умовин примінив отой жидівський духовий витвір Ленін, татарин із походження. Але цей Ленін м. ін. сказав: „Одиноким, найбільше небезпечним ворогом комунізму є католик Церква“. Чому? Бо людина з релігійним світоглядом не тільки що ніколи не настигнеть себе прихильно до комунізму, але навпаки, все й владди буде поборювати цю духову силу навіть за ціну свого життя. Для людини, в душі якої сидять глибоко закорінені благородні християнські засади любови ближнього, для якої християнська мораль — це якби, щоденний хліб насущний — для такої людини комунізм зі своїм звірячим характером є чимсь найбільше гідним погорди, чимсь найбільш осоружним. І знаючи про

мінняється нагло з людини в хижу звірюку.

Недавно відбувся в Познані процес проти комуніста Новака за те, що застрілив римо-католицького священника Штрайхера. Сього огидного вчинку доконав цей драб у костелі саме в хвилі, як священник після св. Євангелія виходив на проповідницю сказати слово Боже. Що за гидкий злочин! Убити людину за те тільки, що вона виконує обов'язки Божого слуги — це прямо не вміщається в здороводумаючій голіві. А чейже факт є фактом. Цього злочину доконав Новак. Хто він? Польський робітник, що є нічим іншим, як тільки продуктом-виробом жидівсько-комуністичної пропаганди. Як уосіблення комунізму стрілами задумав злочинець не допустити до голосу Христа.

В цілому ряді комуністичних процесів виступають звичайно май-

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ БАЖАЄ
ВСІМ

СОЮЗАМ, КООПЕРАТИВАМ І КООПЕРАТИВНИМ ПРАЦІВНИКАМ
ДИРЕКЦІЯ, СЛУЖБОВИКИ, РОБІТНИКИ

“ЦЕНТРОСОЮЗУ”

Христос Воскрес!

те, комунізм у першу чергу повів же самі жиди. Жиди є передовою найнещаднішу боротьбу проти Церкви. Розстріл. десяток тисяч священства, замкнення десяток тисяч церков, постійне переслідування вірних за виконання релігійних обов'язків — ось жахливі підсумки тієї боротьби.

В своїй пропаганді поза границями московський комунізм звертає найбачнішу увагу теж на Церкву. Це правда, що він не може тут так як у себе жорстоко розправлятися з нею, але за те всіма способами намагається підорвати її вплив і авторитет серед вірних. Жидівські висланники комунізму в своїй чорній роботі намагаються в першу чергу відорвати народ від Церкви. Роблять це по найбільше в той спосіб, що різними брехнями та видумками захитують довіря парохіян до свого душпастиря, вмавляючи в легкодушні одиниці різні несотворені речі про духовенство й релігію. Й коли вдасться вже їм когось збаламутити, тоді цей хтось пере-

немо про цей новопоганський світ і завжди будемо бачити увагу звертати всім нашим читачам про небезпечку, яка чигає на нас у наших горах. І до цієї праці запрошуємо всіх, що мають Бога в своєму серці.

Ми писали й писати не перестанемо про цей новопоганський світ і завжди будемо бачити увагу звертати всім нашим читачам про небезпечку, яка чигає на нас у наших горах. І до цієї праці запрошуємо всіх, що мають Бога в своєму серці.

Уривок з листа :

...пришли мені в листі паперців

„КАЛИНА“

бо в нас таких добрих нема.

Здоровлю Іван.

Нью-Йорк 24. II. 1938.

Майдруймо го рідних селах.

ЛАБІВЕЦЬ.

З Утрина верхами й горбами мандруємо даліше на північний захід. По трьох кілометрах гірської мандрівки доходимо до Лабівця.

Лабівець це 39 хатне лемківське село. Церкви не має, тому лабівчани свої релігійні потреби ходять сповняти до 3 км. віддаленої нашої церкви в Лабовій, куди вони є приналежні.

В 1877 р. Лабівець числив 299 самих наших мешканців, а останньо число їх приросло 85 душ.

Назвиська тих найближчих лабівчанів слідуєчі: Копильчак, Маслей, Швайка, Птах, Лабівський, Оснік, Хованець, Новацький, Заверач, Марчак, Єдинак, Шептак, Патрончик, Ворюна, Гбур, Шаршонь, Ковей, Полиняк, Даньчак, Бубно, Вишовський, Пеляк та Кидонь.

Лабовецькі поля й верхи з заходу зорутся: Ксбилярка, (гора) Млаки, Чертежик, Над Чертежиком, Бубенківка, Ксмишанка; зо сходу: Бобаківка, Кошариська, Кулянківка, Чемерха, (панський ліс) Над Чемерхом і Припір.

Річку, що пливе селом зовуть Потокком. Історичних записок, на місці не знаходимо ніяких.

У селі є школа та читальня Качковського. До тої останньої час до часу заглянуть лабовяни. Поза тим вона спить.

Одначе, віримо, що увесь Лабівець побачивши як і що і куди, зірветься зо сну та піде нестримно там, де правда й братня любов.

ЛАБОВА.

Відпочивши хвилинку у нашій, лабовецькій, українській кооперативі „Надія“, яка, як на Лабівець, щоб оглянути цю, в дечім славу, „Гміну Збйорову“, до якої належить: Котів, Камяна, Нова - Вєсь, Лосє, Ротока Велика, Крижівка, і промада Лабова. Приходимо до Лабової. І, тут, перше, що спостерігають наші очі — це з поміж сірих лабівських хаток, стріляючи до неба — вежі двох Храмів Божих.

Один з них, це наша греко-католицька, в 1784 р. вимурована, церква під Покровом Пречистої Богородиці. Другий, це два літа тому назад побудований старанням „Товариства Школи Людовей“ і людей доброї волі — римо-католицький, деревяний костел св. Станіслава Біскупа, а який може помістити 1600 людей.¹⁾ Оглядаючи

ці два лабівські Храми Божі, зараз таки почислимо мешканців Лабової. Отож в 1914 р. Лабову замешкувало 838 наших греко-католиків - лемків, 43 поляків і 372 жидів. Зновже по останньому обчисленні, в Лабовій проживає 860 наших лемків, 150 поляків та 400 жидів.

Тим, останнім, з давнен-давня проживається в Лабовій, як у Бога за дверями.

Ще колись, коли то сірий, як земля, мужик і деякі лабовяни за часто знадобилися кукати до тої „поцешительки“ і кукати до неї так довго, аж на їхній лабівській землі, й то ще в самому серці Лабової повсадовлялися зо своїми хатами жиди.

Та і сьогодні тим лабівським жидкам не зле живеться, коли на стількиж то, як вище подано, мешканців Лабової, вони мають: 4 крамниці споживчі, 2 товарів блаватних, 1 скіри, 1 м'ясний, 1 шиночок 1 касу, 1 пекарню, 1 тартак паровий, 1 склад катуль і 2 гарбарні. До недавна мали тільки одну гарбарню та видно „ганделе“ не згірше їм ішов, на шкірах з мужицької худібки, бо на днях пустили в рух другу гарбарню.

Різнож і на лабівському ярмарку, який відбувається що другий четвер, лабівські жидки не стоять по заді.

В них тоді й блавати й шкуркі „ганделе“ на корови і коні — словом — лабівські жидки „цімес“.

Ех, багато вже, пребгато такі „цімеси“ повигіндлювали з лемківських кишінок п'ятдесяточок, та ще і буде гіндлювати так довго, доки лемко не визволить свого духа з вікової темряви.

На тім позіставимо той „цімес“, а натомість придивимося розміщенні Лабової. Отож горішний кінець Лабової починається від долішнього кінця Нової - Вєси та Котова і як раз понижче, знаного вже нам, горбка Бараняка. Від того горбка, здовж головної дороги й річки Камениці, тягнуться наші лабівські хатки геть понижче нашої, лабівської церкви, то є по читальню Качковського. Звідси, як вже згадано, у самому серці Лабової, порозміщувалися майже самі жидівські хати.

На ліво від цього лабівського ринку, в сусідстві свого римо-католицького костела, а на землі грабйого Стадніцкого з Навоевої, яка йому ще з давних часів, у Ла-

По коротких, але тяжких муках померла у лічниці, у Львові

ГАЛИНА СУДОМИРЕВА,

дружина професора Григорія в дні 12. квітня ц. р. Похорони відбулися у Львові на Янівському цвинтарі. Вічна Її Память!

бовій осталася, розбудовуються поляки. Одначе не всі, бо деякі жєнjackою мїшаються з нашою вірою куди їм чи нашим пасує.

Наразі таких мїшаних подруж у Лабовій є щось чотири.

Понижче цього лабівського ринку знов є декілька наших хат. А всіх хат у Лабовій є около 180. З цього 26 польських, около 110 наших, а решта жидівські.

З черги наведемо декілька назв лабівських піль та верхів. Ось вони: Жджар, Сивуля, Стара Поляна, Бучків Потік, Голинківна, Чершля, Кізе, Ребро, Кичера, Щовб та Лабівчик.

Оглянувши осьтак положення Лабової, тепер підемо слїдом історичних згадок про неї.

Першу згадку про існування Лабової маємо з 1345 р. Тому цілком можливе, що Лабова повстала ще за наших княжих часів. Вже 12 поколінь по 60 літ не перебираючи ні в старці, ні в дитині, ні в личку молодім та гарнім — на віки-вічні приголубила до себе лабівська земля.

Ніяке зло на землі вічно не встоїться. Ось в 1411 р. семигородський князь Стибор, воюючи, в тому році сандецькі землі знищив, тоді також і Лабову. А проте Лабова піднеслася з руїни так, що вже в 1591 р. дідич Забелча Ян Браццкий письмом писаним в Забелчу надав, мабуть за якісь прислуги, двом упринським братам Русинам, Назарові й Петрові 4 лани лабівського поля на заложення в Лабовій солтиства, встановляючи рівночасно для тодішніх лабовянів судівництво волоське.

З цього ясно, що перед тим часом, тодішніми лабовянами правила інша зверхність, а не солтиси. Стара лабівська церква і цвинтар, а мабуть і приходство знаходилися між Лабовою та Матїевою й мали бути спільні для обох сіл.

Теперішне лабівське приходство основано в 1627 р. В тім то році, 8. X. о. Василь Вислоцький (тодішний лабівський священник) одержав від грабйого Станіслава

¹⁾ З польської газети „Наша Справа“ з 1935 р. ч. 43.

Любомірського за 100 тодішних золотих, які безперечно на ту цілль тодішні лабівські мужики наскладали, дозвіл теперішнє, лабівське приходство оснувати на т. зв. Демишшаківській ріллі.

Опісля той за 100 зл. привілей, затвердив грамотою писаною в Навоевій, дня 29. V. 1696 р. синові Василевому о. Ілії, син Станіслава Александер Міхал грабля на Вишничу й Ярославю Любомірський. — Рік пізніше, т. є 26. VII. 1697 р., до того вивінування лабівської парохії, доложив ще комісар граблого Любомірського — Станіслав з Дмосич Дмосицький грамотою писаною в Чачові, Драгоманівську поляну, — В часах Хмельниччини, лабовяни дали про себе знати так, що получившись з ватажками: Баюсом, Грицьом з Кривого, Чепцем, Савкою та Корнутою із Ростки — нападали на панські двори, розбивали їх і лупили, що тільки вдалося.

Потім, як Богданове діло в тій сторониці загірилося, то й лабовяни, наново, погорбилися під магнацькою ласкою.

Назва Лабової мала піти від цього, що на одному, якомусь полюванні розлючений медвідь мав кинутися на якогось пана і вже чуть його не вбив та в тій хвилині мав прибігти якийсь мужик і відрубати медведеві лапу.

Шкавою є, якраз для того, стара лабівська печать, на який є вирізьблена медвежа лапа і напись: „Любомір, чилі Лабова“. Скільки у цьому є правди — неповірено, але з цього напису виходить, що з назвою Лабової були якісь спроби переміни.

А тепер, щоб знав наш світ, як наші лабовяни зовуться то ось тут їх назвемо. Ось вони: Козяр, Вислєцький, Пеляк, Полянський, Войтович, Бобак, Плетеник, Коцур, Кулянда, Щептак, Швайка, Молодець, Талпаш, Ящишак, Заверач, Рєвак, Шипош, Пелячик, Вархолик, Тихий, Цезор.*) Полиняк, Зая, Калиняк та Мончак.

Шкіль у Лабівій дві. Одна польська, в ринку, а друга, ніби, наша, обік нашої церкви.

З товариств у теперішній Лабові є: польська читальня у власній домівці, вибудованій заходом Т. Ш. Ль., дальше — „Кулко Рольніче“ Ль. О. П. П.: і Страж Огньова: Є також наша українська кооператива „Лемко“ у власній домівці.

*) Це Цісар, тільки переключене на Цезор — З „Наша Справа“ ч. 43.

Крім кооперативи є ще читальня Качковського. Це одна, може у цілій Лемківщині читальня Качковського, котру можна би назвати читальнею. — В „Ілюстрованій Історії Лемківщини“ названо її читальнею „Просвіти“. І не без причини. Бо дійсно вона, свого часу, вела діяльність читальні „Просвіти“. В її бібліотеці є подавляюча більшість нашого друкованого слова, вона давала наші театральні вистави. А найцікавіше те, що, і в сі дні, не слідно в ній юхтового настрою.

Ця читальня має свій власний, мурований, одноповерховий дімок, в яким крім читальні і постерунку П. П. міститься, ще, приватна крамниця товарів мішаних Петра Беймука, який крім тої крамниці має ще пекарню, з якої доставляє печиво до наших кооператив. На будову того читальняного дімку складалася майже ціла лабівська парохія, а крім тої складки, на цю будову, позиціено з існуючого, перед війною, у Лабівій, кредитозого товариства „Руска Сила“, 14.000 корон і дімок вибудувало.

Прийшла опісля війна, підчас якої австрійські прощі страгали вартість, а сама Австрія розлетілася. І коли по війні „Руску Силу“, з причини не діяльності зліквідовано то при тій ліквідації, за тих 14.000

Легко можна навчитися ошаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладу від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

кор. тим людям, що ці гроші до тогож товариства наскладали, припало віддати 36 зол. Таким коштом зістав вибудований той лабівської читальні дімок. Перед війною була ще в Лабові Спілка Молочарська, до якої належало з цілої теперішньої лабівської Волости 201 членів.

Здалося б ще про Лабову багаченько дечого кумедного згадати та... відішлемо це до Бучковського потоку, хай там мара царствує, а лабовянам скажемо: Усі лабовяни: білий, чи червоний, чи зовсім сірий — повинні свої фарби повідкидати від себе на всі чотири вітри та „єдинодумиєм ісповісти“, а не блукати по ріках Вавилонських...

(Далі буде)

никифор.

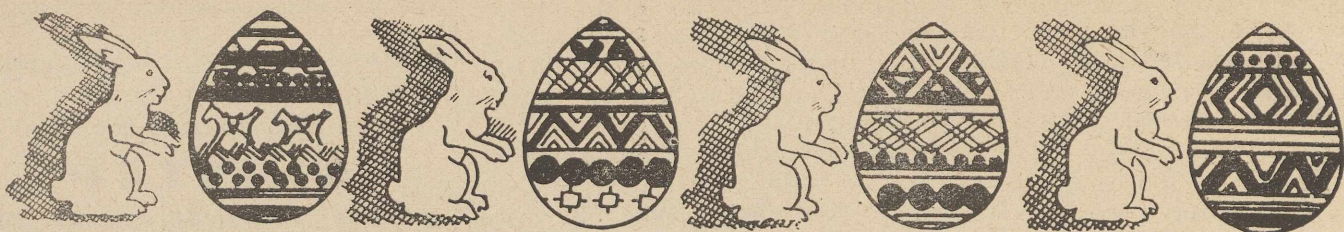
У світ за очі.

ЛЕМКИ ЗА МОРЕМ.

Перші початки на еміграції були для наших лемків дуже тяжкі. В тих часах були наші лемки щирі й добродушні, нічим незіпсовані, але також дуже темні. Можна було подивляти, як ці непросвічені й сердечні лемківські селюки давали собі раду на далекій заморській чужині, серед чужих людей, не знаючи ні їх мови, ні звичаїв, ні їх способу праці. Мені сповідали (так пише о. О. Пристай у книжці: „З Трускавця у світ хмародерів“) старі лемківські емігранти, якто вони в самих початках свого життя в Америці мусіли страшно бідувати. Американці вважали їх за якихось дикунів, свавільні хлопці кричали на них, кидаючи каменями й робили різні пакости. „Бувало“, розказував мені старий Логинець з Мек Аду, „я цілими днями не мав у роті страви й не було де мені голови притулити. Ніяк я не міг знайти роботи! Та милосерний Бог зіслав якусь щирю душу, що заопікувалася мною. Дали мені

притулок, нагодували та ще й помogli вишукати працю“.

Поверх 95% лемків були зовсім неграмотні. Не вмiли навіть розпізнавати „нумера“. А такій людині тим тяжче пробиватися на чужині. Зате в лемків була енергія. Вони хотіли поліпшити своє незавидне буття й бралися до науки. Вчилися читати, писати, рахувати й англійської мови. Потім деякі з них, особливо молодші, не боялись навіть взятися до бізнесу. Були запопадливі й до роблялись маєтків. Але не всі прокладали собі шлях до добробуту чесною працею. Серед молоді було чимало ледарів, що за гульнею пригорліці марнували свій вік, ще і інших використовували. Зокрема обманювали дівчат. У Пастайку, стейт Нью Джерсі, працювало по фабриках багато молодих робітниць. До одної з них почав у 1910 році залицятися якийсь пройдисвіт. Довідавшись, що вона має гроші, обіцяв оженитися з нею. Та покищо покрутив справою так, що легковірна дівчина взяла з банку ціле своє

зощаджене віно 1.500 долярів і дала йому. Вітрогом вицганив гроші й день перед вінчанням дав ногам знати. Дівчина з розпуки збожеволіла. Померла по двох роках тяжкої недуги. Але її кривда не вийшла обманцеві на користь. В 1915 році закликали мене в Сиракюзах до шпиталю, щоб я висповідав умираючого на заразливу недугу. А ним був саме той молодий обманець, що своїм злочиним загнав у могилу бідну дівчину.

Лемки перші з наших земляків почали емігрувати до Америки, перші осіли там і перші ділом висловили свою правдиву побожність

хії. Зате в Америці москвофільство прибрало активний характер і поширювалося в міру зросту лемківської еміграції. Спершу не було там священників. А нарід заражений москвофільською та схизматицькою агітацією, сам будував собі церкви в тім найліпшій переконанні, що це будуть твердині його „русскої єдності“. А поправді чимало з них було розсадниками схизми й національної ворожнечі. Бо з приходом греко-католицького духовенства до Америки, прислав сюди також москвофільський „святіший“ синод батюшок з Росії, що підняли тут завзяту релігійну боротьбу.

Ви до Вашого серця, живе та царює у Вас на все.

Прошу Вас, Дороженькі, хай ніколи не сходить Вам з пам'яті ця правда, що **Ви є храмом Божим**. Самому Богу подобається мешкати у Ваших серцях і в них царювати, а тим самим робити Вас щасливими.

Їх Високопреподобію Отцю І. Качмареві, прелатові і канонікови в Перемишлі, поручаючися святим молитвам, желяю найліпшого здоровля на многі літа.

Високопреподобному Отцю і Рідні Корнови в Лабовій желяю веселого Христос Воскрес!

Високоповажаному Ю. Тарновичеві, редакторові „Нашого Лемка“ і співробітникам його желяю сили, щоб продовжувати культурну працю.

Всечеснішому Отцю В. Хробаківі в Матієвій желяю много благодатий Божих.

Високопреподобному Отцю А. Федорякови і Рідні в Лісковатім.

Високопреподобному Отцю Е. Хархалісові в Довжиці та Всім моїм односельчанам і знакомим як і теж Шановним Читачам „Нашого Лемка“ щиро желяю радісних Свят Пасхи, Христос Воскрес!

о. Іван Тилявський.

Брантфорд, Онт. Канада.

КОЖНИЙ МОЖЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ НА ЖИТТЯ.

Вже за одного золотого місячно можна мати життєву безпеку в Товаристві взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 38.

ч. тел. 258-43.

Памятайте про безпеку будучности рідні і заключуйте заздалегідь життєві обезпечення.

Пишіть за інформаціями!

Стали організувати свої релігійні громади — парохії. Але ці добрі й побожні лемківські переселенці приїзджали вже до Америки затроєні москвофільством. Бо їх панотці, хоч походили з українського народу та жили з нього, та хоч самі греко-католики, чи бодай удавали таких перед своєю духовною владою, ревно займалися пропагандою неділімої Росії, та єдиної, правдивої „русскої“ віри. В каригідний спосіб вони зводили нарід на манівці, вщиплюючи в його прості серця „науку“, буцімто лемки й москалі, одно й те саме.

Вчили своїх парохіян, що греко-католицьку віру накиннули їм вороги „русского“ народу, себто Рим, поляки, мазепинці, а справжнє спасення своїх душ лемки знайдуть тільки в православної церкві. Москвофільські душпастирі вказували на могутність білого московського царя, що із своїм воїнством визволить лемків і цілу „подярємную Русь“

Грунт під тверде насіння русофільства й московської схизми був заслабий в австро-угорській монар-

Святочні побажання.

Дорогим моєму серцю Чесним Громадянам, Громадянкам та шкільній дітворі в Матієвій, Складистім, Ростічках, Чачові, Барнівці, Злоцькім, Щавняку та Ястрабику, бувшим моїм парохіянам як рівнож співацьким хорам в Лосім і Новій Веси та диригентові п. Кобанієві і п. Савчакови, в Новосандеччині, з нагоди Празника Пасхи та другої річниці незабутого нашого пращання передаю найщиріші мої бажання: Хай Воскресший Ісус, що Його Найсвятіше Тіло і Кров недавно прийняли

Дитячий садок у Морохові.

Стрий, 8. III. 38. До Пром-банку. — Складаючи підписану заяву на дальших 10 удлів і вплачуючи їх одночасно, прошу **признати мені на біж. рах. кредит до двадцятикратної висоти вплачених удлів**. Сподіюсь, що Хв. Дирекція прихильно розгляне моє прохання, тим більше, що моє майно і **добре просперуючий** склеп є доброю запорукою, про що Хв. Дирекція мала нагоду переконатись, стаючи мені нераз в пригоді — З поважанням. — Сидір Роман.

УДІЛ

ПРОМ-БАНКУ

Львів, Гродзиських 1.

уможливиле затягнути позичку до двадцятикратної висоти вплачених удлів.

Лемківщина в народніх переказах.

Ввижалося, що всенькі гори скидають зі себе тяжкі окуви ще тяжчої, лячної панщини. Від борів несло у ярі дивне гудіння вітрів; це так теплий вітерець пріганяв чорну зиму. А гірські ріки ще ніколи так нагло не злизували своїх скляних мостів. Наче гарячий вогонь, якісь духи покладали під русло рік, з такою скаженілою погордою викували яри свободний шлях своїм вертким водяним бурунам. З камінням гори леду підоймалися у двохверхі вежі, що з лоскотом горнули прибережні вільхи, з корінням виривали струмки смереки, та одна гора другу здоганяючи, пригірщали білої слини запорскували собі очі, щоб у засліпленні тараном штовхнутися в тверді стіни граніту й розторощеним плозом круглими баньочками залляти край села й прибережні поля. Аж до ярку, що до млина подавав водяні коні, кригами заповнювалися прибережні корчі дикої рожі й чорної тернини. А в бороздах озерця світили дзеркалами, що аж за очі хапало.

Ніхто в горах не надіявся такої скорої весни; ані цигани, що малими хижочками розсілися на поріччі гірських струмків... Ледви з душею повтікали зі своїх бідних хатин, так нагло продерлись гори леду крізь прибережні лози й замели водяною мітлою стежки в село. А під третє кормлення, як сонце хапалося крайчиків гір, уже сльозою шемрала верткі струмки. Хіба на закрутах або з високого камінного порога принагненим жеребцем бігли водяні кружки, щоб умить зрівнятися з плесом видовбаного з граніту заглиблення.

Така то в горах перша весна. Хоч і жайворонків ще не чути, а лози щойно надівають нову шагу мережану дрібонькими клубяттями ясножовтих бруньок. А ліщина подзвонює трійцею китиць і сіє зачатки горіхам. Навіть вільха й осика не струшує своїх відмерзлих овочів та не соромиться своєю наготою. Тільки загони осіннього посіву м'яккі пелюстки до сонця подають, щоб захопити райдужної сили до твердого прозябання. І голодний заяць, що в грубих поволоках білого, мороженого пуху вигрібував у снігу сховані стебельця коношини та озимини, зависно повертає своїми вічно розплющеними світлками — коли то настануть гарні місячні ночі росою сполікуваних солодких зел зі зубленими, круглими прилистками...

І народ у горах не надіявся такого раннього сонечка. Бо якже ж воно так? Чому сьогодні не викрикував гайдук як щораня: Виходзь на лан, до роботи! — Ані ніхто не ховався за воріття перед поганим оком жидівських наганячів, що невдоволялися одною робочою силою з кожної хати, тільки ціле село гнали б до панцизняної крамоли...

Як воно так? Що сталося. Невже ж здійснювався проречений та збійницькою кровю скупаний день свободи? Великих своїх, безпанських весняних робіт?

Важна подія. — Панщини не буде. Кожного дня працюватимеш на своїй землі...

Ні, це не сон. Це правдива дійсність. Панщини вже нема! — Чуєте люди.

Хіба з берега скочити в яр з утіхи, або в ліс піти й кричати, щоб усі звірі чули: Свобода! Без панщини! Від сходу сонця до темної ночі не буде тебе гайдуцький нагай напастувати. Чуєте?! Гей ви свободні! І ми!

Сльозами вмивалося, рясними, село. Зі щирої, сердешної пільги.

— Підеш днешь дитинко в зарубки зілля на шипляеш, Матінці Святій гору зілля принесемо. В дарі, що дала силу пережити велику радість. З новою весною... За вільну пісню бескидських гір. Її до суду віку поклін дамо за Її таку опіку. А в церкві всі колінця восковими свічечками понаставляємо, щоб угору несли дяку за надземське щастя. І за душі тих, що під гайдуцькими побоями землянку матір відходжали. Бо їх кровця змила Христові рани та на дужому Бескиді сонце засвітила..

Таки в день Христового Воскресення. Що Його люди серцем чистим у Господа рікрічно благають.

Не зачинялися ні на мить двері. Завжди нові гості. І знов інші. Так з Христовимі словами ділитися приходжали. Аж з других сіл, усі, що разом на панщині свій вік коротали. Обмінювалися новим, досі нечуваним словом: Христос Воскрес! Свобода... Воістинно Воскрес!

І храми Господні заповнювалися своїм людом. Від порога аж до тетраподу образ цілувати навколішках ішов наряд і малі діти з ним. Дехто й стежку від камінного окапу до самої церкви колінами замітав... Такий, що найдовше в його спину відався панцизняний нагай і пригоєні мозолі знову розривав аж до червоної крові...

— Чом, мамо, гнесь таки люди добрі? — питали малі діти своїх матерей. — І колінцями до Боженька ходять? Чом?

— Боженько гнесь з неба зийшов і в душечках людських осадився...

— То Він такий добрий?

— Бо за всіх казав Себе до хреста прибити. Смоть, о, гев, на іконостасі, між золотокрайкою! На правій стороні Бога Вітця. А ту Його Мати плаче, што Сина Її жиди замучили... Як нашого діда... Тямиш? Што тобі ягідок більше не принесли... І на колінця тя не взяли. Бо в граничках їх конання найшло. Так їм душу відбили на перекопаннях. — Чом їх гнесь між нами не є?... Злож Ганусю рученьки до Бозя й за діда й за всіх... А з церковці підемо на гірку дідови базі пасти й пацерик біля них змовити. Бо за діда Бозьо соненьком ясніе...

— А я, мамо, кой виросну, Бозьови ручничок вишию...

— Ой Ганусю, Ганусю, дідова лебідко... Так наряд молився з подякою за свободу.

А земля одна усе запам'ятала й твердими словами записала: Не вживай імени твого Бога надаремно й працею овочі добувай! — Щоб ані загіничика ти не виронив з батьківського вінка... А будеш володарем своїх гір.

Памятки свободи виростали на роздоріжжях, над берегами гірських струмків, на шпильях бескидських гір, на пляях і над дебрями. Хрестом маячили верхи Кичери, Маківки, Яворинки, Ділка, Чертежика, Комишанки, Бобакивки, Сивулі, Старої Поляни, Княжої Гірки, Щовбу, Сиготи, Голинківки, Магурича, Росохачу, Чершлі, Паївки, Медаківки, Пустки та при перехресних шляхах серед бескидського пралісу.

Старі кремезні ялиці падали під ударом білої сокири, щоб скласти на хрест свої рамена та вікову правду свідчити перед цілим народом, що люди зрівнялися в своїх правах. І вшанували основні закони Бога Творця. На те ж і сонце на небі щоб усім однаково світило...

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбр.: Щиро дякуємо за гарні бажання. Часопис Г. Волошиневичеві шлемо. Христос Воскрес.

Хв. Читальням „Просвіти“ на Лемківщині бажаємо з нагоди Христового Воскресення, щоб світло науки заходило в кожну — найбільш хатину та всі, щоб ставали під прапор „Просвіти“. Христос Воскрес!

Вп. А. Яцків у К.: Щиро Вам дякуємо за дотеперішню помішню працю. Христос Воскрес.

Вп. Богдан Молочник у Пель: Має заплачено дальше від добродія Т. Бобака зі Суд. Вишні. Привіт: Христос Воскрес.

Хв. Редакція „Відомості Українське“ у Вар.: Заплачено по кінець травня 1939 р. Спасибіг. Бажаємо кращих часів Усім Людям доброї волі. Христос Воскрес.

Хвальна Управа „Ск'ряного Базару“ Сянік: За поміщення оголошення числимо точним передплатникам по 3 зл., а на цілий рік згори по 2 зл. Бажаємо якнайкращого розвитку. Христос Воскрес.

Вп. Володимир Кашицький з Костевої: Бажає з нагоди Світлого Христового Воскресення й шле з лемківських зелених г'рхів усім нашим Братам у Америці найширші бажання Веселих Свят, зокрема передає цією дорогою ширій привіт Йосифові Шпаківі у Філадельфії — Христос Воскрес.

Вп. Теодор Стець з Ясл. Руд.: Бажані книжочки вислали ми Вам поштою. Приєднайте нам передплатників у Ваших сторонах. Веселих Свят.

Вп. Мирон Тарнович: Гаразду й щастя Вам з Дружинєю бажаємо.

Впр. о. В. Довгович в Америці: Шлемо Вам і Вашим Парохіянам братні поздоровлення: Христос Воскрес.

Впр. о. І. Стангрутчук в Ельм. Г.: „Пісню Бескиду“ вислали; бажаємо Веселих Свят.

Всім нашим Читачам у Канаді, Америці, Аргентині, Німеччині, Франції, Югославії та Закарпатті шле Редакційна Колегія бажання Щасливих Свят.

Вп. Андрій Капітула з В. Св.: Часопис будемо Вам дальше посилати з фонду п. Теодозії Гривнак з Канади. Здоровимо Вас християнським поздоровленням: Христос Воскрес.

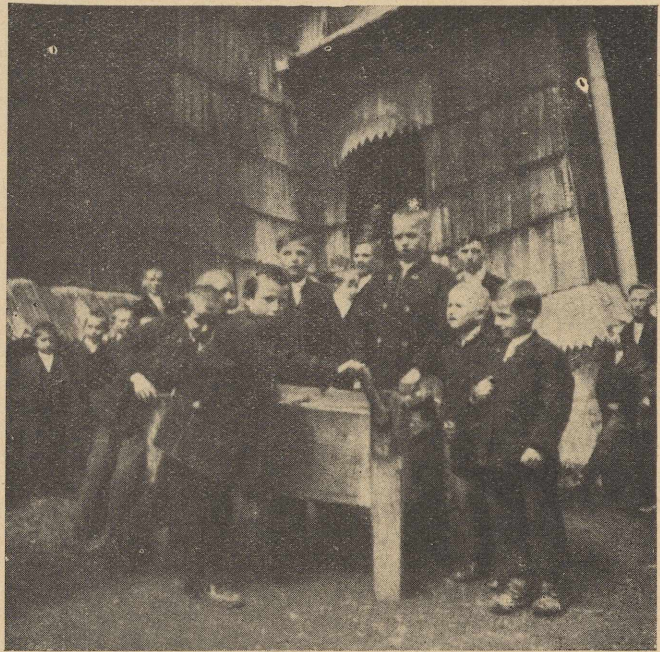
Вп. Читачам у Камянци: Бажаємо Веселих Свят.

Вп. Чмелик: „Наш Приятель“ іде, реклямуюте. Всім нашим прихильникам у Вашому селі бажаємо щасливих Свят Христос Воскрес.

Впр. о. Степанові Венгриновичеві: Веселих Свят, кріпкого здоров'я та всего найкращого бажає бувший ученик Михайло Зошак.

Хв. Читальня „Просвіти“ в Полонній: Незаплачено за мин. рік і Бойків. весілля. Разом 4.50 зл. Христос Воскрес.

Вп. Іван Сосницький з У.: до К. Д. в Америці за 3 місяці 1.50 зл. Привіт Христос Воскрес.

Малі школярики у Великій Вірхомлі крутять корбою на таракалі. Хлопчики в народній ноші, наче писаночки перед церквою в Страстному Тижні.

Видання Р. С. У. К.

Інж. Євген Храпливий: Молочарське книговодство зі взорами і таблицями до молоч. рахунковости. Ціна 1.20 зл. — **А. Гаврилко:** Коли повстає нестача товару. Ціна 0.50 зл. — **Інж. Євген Храпливий:** Основи кооперативного молочарства. Ціна 2.— зл. **Організація і ведення господарсько-споживчої кооперативи.** Ціна 1.— зл. **Читанка про лихварів та шахраїв, та про те, як від них визволитися.** Ціна 0.60 зл. — **А. Божиковський:** На зустріч майбутности. Ціна 0.20 зл. — **Ю. Павликовський:** М. Левитський, в 50-ліття його громадсько-кооперативної праці, 1878 до 1928. Ціна 0.20 зл. — **М. Кульжинський:** Роберт Овен, батько кооперативної ідеї. Ціна 0.30 зл. — **Інж. Др. Гордій Нянчур:** Хліборобська Данія. Ціна 0.50 зл. — **Організація і праця української Райфайзенки.** Ціна 1.— зл. — **Календарець Українського Кооператора на 1938 рік** (в полотняній оправі ціна 1.50 зл.). Ціна 1.— зл. — **Євген Томашевський:** Яйчарство. Львів, 1930 р. Ціна 1.50 зл. — **М. Павлюк:** Порадник у книговодстві кредитових кооператив. Ціна 2.— зл. — **Наші машинні кооперативи.** Ціна 0.20 зл. — **Для науки і розваги.** Кооперативні сміховинки. Книжка I. Ціна 0.60 зл. Книжка II. Ціна 0.60 зл. — **М. Росткович:** Як можемо прийти до добробугу. Цікава книжечка для всіх. Львів, 1932 р. Ціна 0.15 зл. — **Інж. Р. Раковський:** Кооперативна м'ясарня. Організація та ведення. Львів, 1932 р. Ціна 0.75

зл. — **Інж. Е. Храпливий:** Що нас болить? Ціна 0.30 зл. — **Війна воробців зі шпакми, та інші байки й оповідання.** Ціна 0.30 зл. — **К. Косовський:** Для ближніх, Драма на 4 дії. Ціна 0.50 зл. — **Резолюції VII. Кооперативного Зізду.** Ціна 0.75 зл. — **В. Левинський:** Як боролися Поляки за своє існування під Прусією. Ціна 0.50 зл. — **К. Коберський і В. Левицький:** Ідеологія кооперації. Ціна 2.— зл. — **Т. Є. Красилач:** Спокусник. Ціна 0.50 зл. — **Іван Керницький:** „Пан Інспектор“. Комедія з кооперативного життя. Ціна 0.50 зл. — **Як провадити в книгах обороти з членами й нечленами.** Ціна 0.20 зл. — **Завдання кооперативних секцій Союзу Українок.** Ціна 0.20 зл. — **Слово** — збірка віршів на кооперативні свята. 1937 р. Ціна 0.60 зл. — **Т. Фотинюк:** Гриби та їх перерібка. Ціна 1.— зл. — **Т. Барановський:** Кооперация, її природа та мета. Ціна 2.— зл. — **К. Коберський:** Плянове господарство. Ціна 0.50 зл. — **І. Федак:** Як розвивалися шкільні каси ощадности. Ціна 0.20 зл. — **Ю. Танчаковський:** Як зберігати товари у споживчій крамниці. Ціна 0.50 зл. — **В. Січинський:** Нариси з історії української промисловости. Ціна 1.50 зл. — **П. Мигович:** Льон і коноплі. Ціна 0.50 зл. — **П. Мигович:** Торгівля шкірою. Ціна 0.50 зл. — **С. Луцький:** Кооперативні проблеми. Ціна 1.— зл. — **Кооперативна пропагаторка та її завдання.** Ціна 0.50 зл.

Адреса для замовлень:

РЕВІЗІЙНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ, ЛЬВІВ, УЛ. ТЕХНІЦКА 1.

Відповідальний редактор Олександр Костик. — Видавець Мр. Б. Бородайко. Начальний редактор Ю. Тарнович. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Редагує Колегія.

Наше Лемко

РІК V.

Ч. 10 (106)

Львів, 15. травня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-57.

NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Комунікат.

Отсим повідомляємо, що заповідженій Всенародній Здвиг з нагоди 70-ліття Матері-Просвіти на день 22-го травня 1938 р. з незалежних від Ділового Комітету причин — не відбудеться. З тих самих причин не відбудеться Конгрес Української Культури.

Того дня відбудеться у Львові тільки посвячення прапору. Конгрес Української Культури переложений на місяць грудень ц. р. Зате в краю відбудуватимуться ювілейні свята в честь Просвіти по селах і містах. Зміст рішення Воевідського Уряду у Львові в справі повітових і сільських свят у честь Просвіти подамо до відома в найближчих днях.

Виділи Філії і Читальні та Ювілейні Комітети на місяць допилюють щоб ювілейні свята відбулись підно й величаво у всіх наших серадсвищах.

Діловий Комітет

Гол. Виділ Тва „Просвіта“.

Кожний член Просвіти носить ювілейну відзнаку.

СУМНА ДІЯСНІСТЬ.

Воевідство у Львові письмом з 21. IV. 1938 ч. 282,38 розв'язало Читальню „Просвіти“ в Опарівці, коло Стрижова.

Знову же завішено в діяльності Читальні „Просвіти“ у Павлоком'ї, Волсджі, Вислоці Долішній і в Улючі над Сяном. А розв'язана має бути Читальня „Просвіти“ в Черемсі, коло Яслиськ. Причини розв'язання й припинення ріжні. Проти цих завішень внесено відповідно умстивовані спротиви-рекурси в на-значеному речинці до відповідної влади.

Грабункове вбивство адвоката в Ліську

В ночі з вівторка на середу не-схоплені грабіжники дісталися до помешкання адвоката д-ра Теодора Хиляка в Ліську і почали грабувати. Грабіжникам перешкодив адв. др. Хиляк, який опівночі вернувся з касина до дому. Заскочені грабіжники кинулися на 55-літнього адвоката і по завзятій боротьбі обезвладнили його, зв'язали шнурами і вбили. О-після перекинули все горі дном у по-

мешканні і втікли — мабуть стрихом, куди правдоподібно дісталися до помешкання. Цікаво, що ніхто зі сусідів не чув розпучливої боротьби самітнього адвоката з грабіжниками. Тіло вбитого знайшли щойно послугачка в середу вранці, яка прийшла — як щодня — робити лад у хаті та в канелярїї. Що грабіжники забрали, невідомо. За грабіжниками шукає поліція.

Подяка.

Читальня Т-ва „Просвіти“ в Карликові складає своїм землякам в М-с Ке'с Ро'к в Америці щиро подяку за зібрані прошеві жертви на будівну читальняного дому в селі Карликові у квоті 41 доларів і 10 центів. За призначі минулого року 20 доларів рівнож щиро Вам дякуємо та бажаємо всего найкращого на далекій чужині. ВП. Панам Дмитрові Старощакові й Дмитрові Салаякові сердечно дякуємо за переведення збірки. Окремого листа шлемо. Пересилаємо Вам щіпі привіти і здоровимо сердечно.

Більші датки зложили: Константин Касневич — 5 дол., Петро Панчак, Дмитро Старощак, Дмитро Салаяк і Михайло Старощак по 2 долари. По одному доларові зложили: Марія Старощак, М. Стецко, С. Стефура, Г. Лозик, С. Багній, Т. Сушинський, І. Осранич, С. Ланицький, А. Пікус, П. Сивий, І. Зелюнка, Т. Кісиль, П. Зура, П. Волошановський, Марія Гойсан, О. Корнак, А. Стецько, І. Козак, Д. Гудзиляк, Теодор, Петро і Василь Салаяки.

Виділ Читальні „Просвіти“.

—0—

815 уділовців з ок. 1.500 виплаченими уділами — разом на суму 46.103 зл. дозволило **ПРОМ-БАНКОВІ** зібрати 541.000 зл. оборотових фондів, з яких виплатив Пром-банк на протязі 1937 р. 3 і 1/2 міль. зл. різнородних позичок на **розбудову ремесла, торгівлі й промислу.**

Подвоєння скількості уділів дозволяє подвоїти оборотові фонди й видатно збільшити кредити, які починаються до поправи **господарчої конюнктури країни.**

Тому не отягаймося! **Кожний Українець стає негайно членом ПРОМ-БАНКУ, Львів, Гродзїцьких 1. I. п.**

Що нового в світі.

Польща відновила свої переговори з Німеччиною щодо господарських справ, з огляду на зміни, викликані прилученням Австрії до Німеччини. Особливо ведуться такі переговори з Мадярщиною, Румунією, Бельгією та Данією.

Мадярщина ухвалила протижидівські обмеження. Жидів є в Мадярщині несповна пів мільйона, а з того 250 тисяч живе в самій столиці, Будапешті. В зв'язку з протижидівськими обмеженнями жиди проголосили на знак протесту бойкот авт, трамваїв, залізниць, каварень, склепів і т. д. даючи пізнати, як сильно вони можуть пошкодити господарській рівновазі держави.

Австрія веде теж далі гострий протижидівський курс. Власників склепів жидівських примусили виставити таблиці, що остерігають нежидів перед купівлею в них. Австрійський уряд отверто заявив, що до року Відень мусить бути віджидівлений. В парі з цим збільшується жидівська еміграція. До одного тільки американського конзуляту внесено поперх 30 тисяч прохань про виїздові віди до Америки. Велике вражіння зробила конфіскація всего майна Габсбургів в Австрії та розписання гончих, поліційних листів за архикнязем Оттоном, сином останнього австрійського цісаря Карла. Оттон, що був вічним кандидатом до австрійського престолу, виступив у свій час проти гітлерівського перевороту в Австрії та у французькій пресі домагався, щоб Франція взяла Австрію в оборону перед Гітлером. Сконфісковано теж майно жидівських мільонерів баронів Ротшильдів, які отверто підтримували Габсбургів.

Чехословацьчина в дуже скрутнім положенні. Німці, Словаки, Мадяри, Українці на Закарпатті, а навіть невеличка кількість Поляків на Тешинському Шешеску висунули вже супроти Праги автономічні домагання. Натиск Німеччини з одного боку, та Польщі й Мадярщини з другого, ставлять Чехословацьчину в постійну загрозу, серед якої все тяжче втримати рівновагу та спокій. Чехословацький уряд може хотів би вже тепер під натиском погодитися на поширення прав різних національностей в Чехословацьчині, але боїться, що перші уступки потягнуть за собою все нові вимоги, включно до розірвання республіки. До того чехословацький уряд запитував уже закордоном на всі боки, чи може рахувати на поміч на випадок воєнного нападу на

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!
уже вийшла з друку
перша народня песа з лемківського життя з часів панщини на 3 дії, зі співами й танцями

* Пісня Бескиду *

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича

з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволом львів. Староства до вистав. Ціна для точних передплатників 60 гр., для всіх інших 1,50 зл. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.

Чехословацьчину. І мабуть тільки одні Совіти мали запевнити Чехословацьчину про свою боеву поміч. Тому теж недавно облетіла всю Європу неперевірена вістка, що понад Румунією перелетіло нагло коло 300 совітських тяжких бомбових літаків до Чехословацьчини. Окремі ескадри цих літаків задержалися нічю на летовищі в Ужгороді. Нині нема вже сумнівів, що Чехословацьчина рішилася, що не було б, — іти зі Совітами. До чого це доведе, трудно сьогодні передбачити.

Еспанія викінчує червоних. Війська народовців, дійшовши до Середземного моря, перервали червоних на дві окремі частини. Майже ціла еспансько-французька границя в руках народовців і червоним чимраз важче діставати підмоги з Франції.

Англія підписала згоду з Італією, щоб ослабити її небезпечну спілку з Німеччиною. В тім договорі Англія зробила Італії дуже великі уступки.

На совітсько-манжурському пограниччі прийшло знову до кривавої сутички між червоними та японськими граничниками. По совітському боці було кільканадцять убитих і ранених.

В Аргентині вибухли комуністичні галабурди. В Буенос Айрес комуністичні боївки напали на німецьких кольтоністів та зневажили німецький прапор.

В Литві приходить дуже часто до протипольських демонстрацій. Влада гостро карає литовських націоналістів, які ведуть велику пропагандивну акцію серед селян.

В Палестині прийшло знову до кривавих буч. Відділи арабських терористів напали на жидівську кольтонію під Єрусалимом. Поліції вдалося зловити 20 терористів, яких відставлено до концентраційних таборів.

В Москві арештовано двох високих офіцерів під замітом шпіо-

нажі в користь Японії. У відповідь на зможений терор большевицької влади було багато нападів на представників влади в колгоспах, а на Україні розпочалися підпали збіжкових складів. Крім того на цілому просторі большевицького „раю“ масово арештують православне духовенство.

Бразилія офіційно визнала Італійську Імперію.

СВЯТО В ЧЕСТЬ ШЕВЧЕКА У СЯНОЦІ.

На Благовіщення відбулося заходом Філії „Присвіти“ у Сяноці повітове свято в честь українського Кобзаря. Хори співали удачно, особливо треба відмітити виступи хору зі Сяночка під орудою п. Петра Настина та з Новоселець під проводом с. Менцінського. Іхні точки програми були дбайливо опрацьовані і виведені. Деклямація відпала з причини заброні. За це дуже корисне вражіння викликала інсценізація поезії „Розрита Могила“, виведена мелодію з Новоселець. Промова п. Мельничківної була добре обдумана і виголошена. Публіки було небагато. Було б, більше, якби погода сприяла і якби було вчасніше і ширше повідомлено наше громадянство про це свято.

Найкращий національний часопис
для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодиноке число коштує 20 гр. — Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Наші реферати.

ЩО Я ЗНАЮ ПРО РІДНЕ СЕЛО?

Таке питання повинен поставити собі кожний українець, уроженець села, зокрема на Лемківщині. Знати своє рідне село — то значить, знати свою найтіснішу батьківщину, розуміти своє найближче оточення. **То, що повинно цікавити кожного уродженця села, це його історична минувшина, його історичний розвиток, та його теперішній, дійсний стан.** Відповідно до цього належить пізнати першзавсе:

ІСТОРИЧНІ ПОЧАТКИ РІДНОГО СЕЛА.

Як рідне село зачалось; звідки пішла його назва; хто був його основником; які були перші поселенці й мешканці рідного села; звідки вони прийшли; згідно хто й звідки їх спровадив; який був їхній спосіб життя, чим вони занималися і т. п.? Про початки рідного села можна розвідатись з таких двох головних джерел: а) з **писаних документів і памяток**, котрі осталися в селі й поза селом; б) з **устного передання**, яке найвірніше збереглося в оповіданнях старших людей, мешканців дотичного села.

1) До писаних документів зачисляємо: а) старі, ерекційні грамоти, якими перші власники посістей закладали села, згідно грамоти, якими основники, та пізніші власники якогось села наділювали його мешканців ріжними правами, та привілеями; б) записки й нотатки, які знаходяться між ріжними, старими паперами; в) хроніки, які містять в собі списану історію села; г) ріжні, інші документи, котрі не раз лежать у скринях, та по інших сховках у наших людей, що то не здають собі звичайно справи з їх джерельної вартости й значіння. Багато таких документів знаходиться теж по ріжних бібліотеках, книгозбірнях, архівах, що то переховуються в судах, та взагалі в яких-небудь інших урядах, або в наукових інституціях. Вкінці багато старих документів згоріло, або взагалі в якийнебудь інший спосіб пропало.

2) На основі тих писаних джерел, доповнених устним переданням, можна собі списати історію рідного села. І то або самому (якщо хтось має вище, або хоч принайменше середньошкільне образання), або самі дотичні документи, згідно їхні відписи відіслати до наших наукових і видавничих інституцій до розпорядимости нашим ученим-історикам. Ці знов останні

вже самі, як слід, подбають про їх належне використання й опублікування (проголошення друком).

З черги, пізнавши початки свого тіснішого, побутово-громадянського вогнища, слід звернути увагу на:

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК РІДНОГО СЕЛА.

Розвиток цей можна розглядати в трьох головних періодах, а саме: а) в часах перед світовою війною; б) у воєнних часах; в) в часах безпосередньо після всесвітньої війни. Рівночасно треба памятати про таку засадничу річ: Як початки кожного села є пізнати трудніше, бо вони губляться часом в безвістях далекої старовини, так знову з другої сторони **розслідувати пізніший історичний розвиток рідного села є приступніше й лекше!** Чому?... Тому, що з часів цього пізнішого, історичного періоду можна вже скорше подібати писані документи, в першій мірі ріжні грамоти, а також і тому, що й історичне передання з тих часів є свіжіше й достовірніше.

При розслідуванні й списуванні передвоєнної історії свого села, треба зібрати всі відомости про такі три річи, а іменно: а) про його релігійно-церковне життя; б) про його культурно-освітній і національний поступ; в) про його економічно-господарський розвиток; г) та про його ролю на тлі загальнодержавного й національного життя. Зокремаж, коли йде про історію рідного села на Лемківщині, то слід тут спеціально звернути увагу на **передвоєнну, демагогічну, московську і православну роботу, та пропаганду „наших“ кацапів між українським, лемківським населенням...** Відтак виказати їхні живі звязки з царською Росією, а зокрема з її розвідочним апаратом, через що „русскіє“ самі викликали репресії австрійських, воєнних властей — і то не тільки проти самих себе, але головню проти невинного, в нічому непричастного населення.

Відтак повинен кожний зібрати й списати історичні відомости про своє рідне село з **часів всесвітньої війни.** При цьому слід йому користати так зі своїх власних переживань і досвідів, як теж з оповідання наочних свідків, які переживали воєнні події в рідному селі. Вслід за тим треба списати: а) перші вражіння після вибуху всесвітньої війни й проголошення загальної мобі-

лізації; б) воєнні операції, та перемарші австрійських і московських військ у рідному селі; в) поодинокі битви на терені рідного села, та їх вислід для воюючих сторін; г) всі інші події, звязані з воєнними часами в рідному селі.

ТЕПЕРІШНІЙ СТАН РІДНОГО СЕЛА.

Цей стан стоїть вже кожному перед очима, та кожний має можливість безпосередньо його перевірити й обсервувати. Подібно, як при попередніх періодах в історії рідного села, так само й тепер треба мати на оці всі прояви **його релігійно-церковного, культурно-освітнього та економічного життя.** В звязку з тим треба написати, чи є в селі читальня й яка, чи є кооператива й кому підлягає, чи є які суспільно-громадянські інституції й товариства, організації, чи вони справно виконують свою діяльність, як високо стоїть національна свідомість села, чи й які ділають в селі політично-партійні впливи, та з яким вислідом і т. д. Зокрема коли йде про села на Лемківщині, то слід звернути бачну увагу на **найновішу, московфільську кириню і демагогію так на національному, як і на церковному полі.** Не можна при цьому забувати, що цю свою роботу ведуть вони у строго московському, шовіністичному і православному дусі, а коли йде про церковну область, то криють її тут під облудним, прибраним плащиком католицизму.

Всі ті і подібні події з життя рідного села на Лемківщині треба точно, об'єктивно й джерельно списати, а то в подвійній цілі, для засадничого, історичного вжитку; для **практичного вжитку**, а це для легальної й правної оборони перед всестороннім, явним, то замаскованим, ворожим наступом на нашу, гр.-кат. українську Церкву й народність на Лемківщині. Вкінці слід запримітити, що всі відповідні опрацювання й матеріали треба слати на адресу наших научних і видавничих інституцій, а це для належного та безпечного їх переховання й проголошення в пресі.

Макарій Літописець.

МИЛО

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

це найкращий продукт
української
кооперативної фабрики

Лемки за морем.

Пропагатори московської схизми мали силу, бо розпоряджали великими грошовими фондами. Синод не жалував рублів, щоб тільки відірвати лемків від українсько-католицької церкви. Російські єпископи в Америці щедро сипали гроші на всі боки. Власними коштами будували церкви для відступників від католицької віри, купували ризи, всякі інші церковні речі та самі оплачували батюшок. „Навернені“ на православ'я лемки не потребували платити ані на будівлю нової церкви, ані утримувати священика, дяка і т. п. Мали все готове й за дармо. Ще й хвалялися перед своїми односельчанами й земляками преко-католицького обряду, мовляв, ми не маємо ніяких видатків на церкву й ростемо, хоч і небагато нас. Та й справді, без огляду на матеріальні вигоди русско-православних парохіян, їх все ж було дуже мало. Русотяпські „місіонари“ не щадили грошей і демагогії, а проте мали в своїх парохіян щонайбільше 15 або 20 родин. В Мек Аду мала православна парохія всього 16 родин, що самі не були б усилі втримати свою церкву, пароха й дяка. Але вони не потребували цим журитися. Про це дбав святіший синод, що слава до Америки своїх агентів з повними кишнями грошей. Московські схизматики будували свої церкви для лемків звичайно на тій самій вулиці, де була українсько-католицька церква, а як удалося, то таки напроти неї, щоб таким робом могли лекше агітувати серед наших людей і перетягати їх на свою віру. А ті лемки, що перейшли на російську

схизму, стали згодом самі її пропагувати серед своїх земляків в Америці й у Старому Краю. Вони писали в листах до старокраєвих свояків і знайомих, що зробилис православними й хвалялися своєю новою вірою та свого шумного батюшку, що мав бороду і т. д. При тій заохочували переходити на православ'я й радили, в який спосіб слід це зробити.

Лемки становили собою дуже гарний національний матеріал у Північній Америці. Вони були добрі та щирі, хоч дуже забобонні, бо неосвічені, але на свій лад побожні, витривалі, працьовиті, на жалів, страшно розп'ячені. Не було кому ними заопікуватися й взяти їх під свою опіку старорусські панотці; тримали їх далі в темноті, потурали їм у пиянстві та запоморочували їх могутністю „непереможного“ царя, що мав прилучити Лемківщину до русского царства. В Америці застали лемки майже те саме, що покинули в своїх Карпатах. Тут ждали на них сміливі аж до нахабности платні російські агенти, що були далеко зручніші від старокраєвих. Вони ловили лемків у тенета (сіти) царславної схизми та москофільства. Американська збрійка даліше розп'ячувала лемківських емігрантів. Темнота й пиянство скріплювали між лемками страшну домашню війну та часто доводили навіть до проливу крові. А відгомін цієї національної руйни доходив аж під карпатські верхи й навіть у самій Лемківщині викликавав між людьми ворожнечу.

(З Трускавця у світ хмарод.)

Нагробна статуя Матері Божої в селі Гладичеві, к. Горлиць. У третій день Великодня співають заупокійні молитви на гробах померших громадян села.

„УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА“

7 тих чудових мистецьких картин, що заслуговують на найвище призначення і гідні того, щоб репрезентувати нашу глибоку, старовинну й багату культуру найдуться в кожній домівці наших установ і в кожній хаті свідомого українця. На довгі десятки літ будуть вони спогадом великого, всенародного свята, 70-ліття „Просвіти“, вчитимуть нащадків цінити освіту й культуру та прикрашуватимуть українську хату.

Замовлення присилати негайно через Філії „Просвіти“, згл. аквізиторів — мужів довіря, або безпосередньо до книгарні Т-ва „Просвіта“ у Львові, Ринок ч 10.

При безпосереднім замовленню в книгарні „Просвіти“, долучити 1 зол на порто.

—o—

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,
пам'ятайте, що всі закупи треба
полагоджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й колекційні товари, насіння господарських рослин і трав.

Пам'ятки Ювілею 70-ліття „Просвіти“.

ПОЗІР ФІЛІЙ І ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ“!

ПОЗІР КООПЕРАТИВИ!

Діловий Комітет 70-ліття „Просвіти“ видав з нагоди цього річного Ювілею Матері Просвіти серію образів, що будуть

ТРИВАЛОЮ ПАМ'ЯТКОЮ ЮВІЛЕЮ „ПРОСВІТИ“

і тому повинні (найтися, в кожній Читальні, в кожній Кооперативі, в кожному Союзі чи Лузі, в кожній українській хаті.

Що ж це за образи?

4 великі, багатокольорові, високомистецькі й виховні образи, кисти

відомого нашого мистця Миколи Буговича, розміру 25×35 см.

ТІЛЬКИ В ОСВІТІ НАША СИЛА!

що коштує по 1 зол., а разом 3 зол.

1 образ, що буде символом нашої „Просвіти“, нац. єдності й наших змагань, кисти відомого мистця Свят. Гординського

ПРАПОР ПРОСВІТИ,

що має розмір 35×50 см. і коштує 6 зол.

2 образи, що будуть апотеозом нашої духовної сили, розмаху й краси, кисти мистців М. Буговича і Крайківського, як попередні, розміру 35×50 см. і коштують по 5 зол.

ПОЛАВИ КОЛО НОВОТАНЦЯ.

Маємо — Богу дякувати — в середині села гарний громадський дім, але нема, на жаль, у нас людини, що хотіла б узятися до заосновання Читальні „Просвіти“. А більше як певне, що найшлися б охочі до культурно-освітньої праці за те шпиритая ллеться, ллеться...

КОСТАРІВЦІ К. СЯНОКА.

Під наголовком „Самі собі долю куємо“ поміщено в ч. 8. „Нашого Лемка“ допис якогось Сусіда з Чертежа про село Костарівці біля Сянока. Стверджуємо оцим понад усякий сумнів, що нас уведено в блуд. Все, що там написане, не є згідне з правдою та через це ми нехотячи зробили кривду Костарівчанам. З цього приводу Редакція Н. Л. перепрошує Українців у Костарівцях, бо їм вже відомо сьогодні точно, серед яких тяжких обставин приходить працювати свідомим Костарівчанам. Знаємо, як це село змагає до кращої будучности нашого народу й бажаємо Українцям у Костарівцях доброго успіху в їхній праці. **Злі люди хотіли б поріжнити село з братами за океаном, але це їм не вдалося й не вдасться.**

НОВА ВЕСЬ КОЛО ЛАБОВОЇ.

В часі латинських Великодніх Свят заважив один громадянин Нової Веси, що пізно вночі приїхали якісь підозрілі гості фірою до села та за чимось нишпорили коло новеських хат, а зокрема обнюхували новеську кооперативу. Заалармована поліція переловила втілювачів аж у Навоєвій.

МУШИНКА КОЛО ТИЛИЧА.

В цьому селі, де до кінця добигає комасация, або як з урядова кажуть „зцаліане“ ґрунтів, в невідомих причин згоріли всі забудованя місцевого селитиса, разом з живим і мертвим інвентарем.

ЯВІРНИК КОЛО КОМАНЬЧІ.

У селі Явірнику, яке починає пробуджуватися до культурно-освітнього життя, здоровим про-

явом цього було між іншим заложення Кружка „Рідної Школи“ ім. Тараса Шевченка. Люди користають скорше з читання часописів і книжок, та в цей спосіб освіта йде в народ. Члени Кружка стараються вивязатися зі свого завдання та декого корисного навчити й своїх найближчих. За час існування цього Т-ва (продовж року) відбулися три театральні вистави, а саме: Данка „Сруль Натягайло“, Гоголя „Кохання у мішках“ і Марківа „Бабські забобони“; два Різдвяні

вертепи та кілька відчитів. Як на Явірник і на місцеві обставини зроблено в цій часі дуже багато. Одначе, на жаль, ще не всі зрозуміли вагу й потребу такого поважного діла. Вони вправді — так бодай здається — бачать, що ціль є добра, дорога вже вистелена, тільки горнутися б усім до цього Товариства, гуртуватися разом для свого добра й щораз більшого самоосвідомлення, а цим самим для своєї більшої вартости. Людям доброї волі помагай Боже!

ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА

Як пізнати вік корови. Кожний господар знає, що найкраща ця домашня тварина, яку він сам собі вибирає, бо тоді знає всі прикмети її раси, її вік та вдачу. Але деколи треба свою корову продати, а не маючи молоді зі своєї обори, треба на ярмаку купити ялівку, або корову. При купні корови на ярмаку треба звертати увагу на здоровельний стан корови, добру будову, молочність і рік. Старої корови не варта купувати, бо її молочність буде з року на рік зменшуватися й таку корову треба буде продати зі стратою. Вік корови можна пізнати приблизно з загального вигляду, а докладніше по зубах і рогах. Роги корови ростуть рівномірно. В часі, коли корова тільна, або коли по отеленні дає багато молока, тоді наростає тонший ріг. Коли ж корова стане менше доїтися, або як вона ялова, тоді роги ростуть прубші. Тим способом творяться на рогах корови згрублення — гейби перстені. Звичайно корова майже щороку приводить теля, то не тяжко обрахувати вік корови, коли до числа перстенів додамо ще два й пів року, цебто час, у котрім корова мала перше теля. Наприклад: корова має на рогах 4 перстені. Додаймо до цього 2½, то вийде, що корова має шість і пів року. Коли знову корова має по два перстені на рогах, тоді її буде п'ятий рік.

Сівалка права рука газди. На численні запити, де й за кілька можна купити сівалку, відповідаємо: Сі-

валку може купити кожний окремий господар, або кількох гавдів до спілки. Набуваючі зобов'язуються, що продовж кожного року будуть засівати сівалкою щонайменше 30 гектарів землі. Окремі господарі мусять взяти собі до спільного засіву своїх сусідів, або знайомих. Сівалку можна купити за гопівку, або на кредит, за ціну від 355 до 496 злотих. Хто набуває сівалку на кредит, цей платить 4 відсотки річно та мусять сівалку виплатити за 2 і пів року. В справі купна сівалки треба писати до Т-ва „Сільський Господар“ у Львові, вул. Руська ч. 20. При цьому звертаємо увагу, що сівалка сама виплатиться продовж кількох років.

Деревляні цебрики, столи, крисла, стільці, ложки, стільниці, кружки та інші предмети мити рижовою щіткою з милом; одначе до води не давати соди, бо сода надає деревляним предметам погані краски.

Чисте льняне полотно пізнати по тім, коли на кусник полотна капнемо чистої води та капля не розливається, тоді це є чисте льняне полотно. Коли вода всякає в полотно, то це полотно фальшоване з бавовною.

Тривкі гонти робимо в цей спосіб, що смаруємо їх два рази тером на сонці та посипаємо їх товченою мілко цеглою. Такі гонти є тривкі й відпорні на вогонь.

Чи знаєте про те, що на рій пчіл складається звичайно від пів до тисячки трутнів, одної матки та двадцять до тридцять тисяч робітниць.

Мр. Володимир Кліш.

Розбудувуймо наше господарське життя.

Працюй і щади — не зазнаєш біди.

1. ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ ТА РОЗВИТОК НАРОДУ.

Багато говориться тепер і пише в нашій пресі про оживлення нашого життя, про більше зорганізованості та згуртованості цілого українського народу.

Загально вже znana є правда, що тільки сильні, добре зорганізовані народи можуть мати відповідне значіння. Кожний рівнож знає, що тільки такі народи дають своїм членам можливість належного розвитку, коли на його просторах живуть люди в гарних, гігієнічних і чистих хатах, дбають не тільки про своє фізичне вдержання, але мають також змогу заспокоювати всі свої духові потреби. Книжка, часописи, театральні вистави, радіо — є в таких народів доступні для кожного. Люди знають у них не тільки тяжку працю, але й культурний відпочинок. — Зате незорганізовані, слабкі розбиті й несвідомі народи, не мають ніякого значіння, з ними ніхто не числиться, а життя поодиноких людей в них є дуже тяжке. Звичайно є в них кілька багатих одиниць, але позатим володіє там загальна нужда. Люди працюють, але тому, що не вміють належно використати своєї праці, що живуть одинцем, кожний сам для себе — їх праця приносить дуже мало користи для них самих, а для цілого народу є майже безвартісна. Такий нарід мусить перейти тверду школу життя, мусить багато перетерпіти — заки вкінці зрозуміє, що не одинцем, але спільно, солідарно належить добиватися значіння та поправи свого добробуту.

Нарід сильний є тоді, коли його життя є всестороннє, коли розвивається у всіх ділянках. У першій черзі мусить проявитися цей розвій у двох ділянках; саме в духовій та економічно-господарській ділянці. На духове життя народу складається його просвіта, сильно розвинені просвітні організації, письменність громадян, знання історії та географії рідного та чужих країв. Життя народу в тому напрямі є дуже важне. Тільки нарід, який дбає про свою духову культуру й розвиває її, може вдержатися між іншими народами. Коли цю культуру стратить — перестає бути окремим народом. — Але ж і сам розвій народу в духовому напрямі, хоч як він конечний, не є вистарчальний. Коли якийсь нарід хоче бути сильний, мусить подбати про свої матеріальні засоби. Мусить мати своєї поля поступово управлені, свої фабрики та крамниці (склепи); такий нарід мусить розвинути своє рільництво, торгівлю, промисл і ремесло. Коли цієї ділянки свого життя нарід не зможе належно опанувати — грозить йому нужда й занепад. Господарське життя є незвичайно важне й без його ніодин нарід не всилі існувати. — Мусимо дбати отже про рівномірний розвиток цих обох ділянок нашого життя, мусимо подбати, щоб по наших громадах зтворилися читальні „Просвіти“, Кружки „Рідної Школи“ та інші організації, яких метою є ширення просвіти між населенням. З другої сторони мусимо звернути сильну увагу на наше господарське життя. Господарська незалежність нашого народу, власні фабрики, крамниці й промислові заведення мають стати для нас також ідеєю, до якої мусимо змагати всіма способами та засобами.

2. ЗНАЧІННЯ КООПЕРАТИВ.

Є три справи, на які наш нарід мусить звернути в першу чергу всю свою увагу, якщо хоче оживити своє господарське життя. Це кооперативи, кредитові кооперативи зокрема та дрібна ощадність.

Кооперативи — це так сказати б звичайні спілки. Кількадесят і більше людей складає по 5, 10 або 20 зол. свого уділу, та в цей спосіб збирається капітал, з яким можна приступити до відчинення спільної крамниці, промислового, або кредитового заведення. — У біднішій громаді деколи нема ніодної людини з якимсь більшим капіталом, щоб заснувати свою крамницю; через те дуже часто багатіє чужий крамар, звичайно жид, а люди не знають, або не хочуть знати, що за свої хоч і невеличкі гроші могли б легким способом відчинити свою власну крамницю, або інше промислово-торговельне підприємство.

Кооперативи мають у господарському житті нашого народу незвичайно велике значіння. Вони позваляють приступити до кожного діла навіть найбіднішим одиницям, які поодинокі не могли б нічого зробити, але спільно, організовано можуть повести найповажніші підприємства. — Кооперативи спричинюють, що цілий зиск, який звичайно бере склепар, або фабрикант, припадає власне тим, що творять кооперативу, отже тим найбіднішим, що тільки малою квотою можуть причинитися до великого підприємства. — Кооперативи поліпшують товари. Якщо кооператива продає або сама продукує товар, то робить це для себе самої, для своїх членів; отже старається робити все якнайкраще. — Найважніше значіння кооператив лежить затруднювати свої працівників, основувати свої крамниці, закладати торговельні підприємства, у тому, що вони дають своєму народові можливість банкові та великі фабричні заведення, оперті не на чужих, але на своїх власних капіталах. Одним словом: кооперативи дають народові можливість жити під економічним оглядом своїм власним, від нікого незалежним життям. Це життя власне є підставою національного багатства.

Роди кооператив є ріжні. Найбільше поширені — це кооперативи для загального закупу та збуту. Це ті кооперативні склепи, які стрічаємо по наших селах. Крім цих є ще продукційні кооперативи, до яких належать молочарні та фабричні заведення. Дуже теж важні є кредитові кооперативи. Під теперішню пору твориться часто кооперативи більше спеціальні. Їх метою є скуп та збут деяких сільських продуктів, як наприклад: дробу, конопель, льону, овочів, збіжжя, худоби, яєць і т. д. В цей спосіб рільники не тільки продукують свої плоди, але самі без посередників їх якнайдорожче продають. І в цей спосіб збільшують вони свої доходи — бо те, що скорше посередник заробляв, сьогодні остається газді.

Дуже цікавим родом є кооперативи здоровля. Така кооператива не ріжниться своєю організацією нічим від других кооператив. Її члени вплачують звичайні уділи по 10 зл. і крім того по 20 до 50 грошів місячно. За те кооператива вдержує лікаря та його помічників, або помічниць. Лікар уділює членам кооперативи безплатно, або за малою оплатою всіх лікарських порад і помочі, виголошує реферати та дбає про здоровля членів кооперативи, поліпшення здоровельного стану

громади. Кооператив здоровля маємо в Галичині щойно дві.

Найкраще є розвинена наша, українська кооперативна молочарня; дещо слабше представляються інші продукційні та кредитові кооперативи.

Усіх кооператив, зорганізованих в Ревізіонному Союзі Українських Кооператив було з кінцем 1937 р. — 3.273; з того на кооперативи для загального заупу і збуту припадає около 2.250, решта на продукційні, молочарні та кредитові кооперативи. — Продукційних кооператив було у 1937 р. около 130; вони вели около 140 підприємств, що представляють 30 родів промислу. Обороти в кооперативах продукційних у 1937 р. виносили приблизно чотири й пів мільона злотих 4,5000.000 зл.). Це вказує, що пересічно купуємо на одну особу продуктів з українських підприємств за 65 грошів річно. З цього бачимо, які великі суми нашого гроша йдуть ще в чужі руки та як великої розбудови потребує ще промисл. — А наш рідний промисл мусить бути головною метою нашого господарського життя. Є це ділянка, з якої найбільше товарів потребує наше населення, з якої отже найбільше можна мати зиску. та якої ми майже зовсім не використали. — Розбудова промислу є рівнозначна з придбанням для нашого народу великого джерела доходу. Вона може дати зарібок нашим сільським безробітним, яких з огляду на перенаселення села є щораз більше. А що найважніше, нашою долею ніхто не журиться, тому самі повинні села шукати ліку на безробіття.

3. КРЕДИТОВІ КООПЕРАТИВИ ТА ДРІБНА ОЩАДНІСТЬ.

Коли наш нарід хоче розбудувати своє господарське життя, та в парі з цим поставити своє рільництво на сильних основах, створити свій власний промисл та розвинути свою торговлю, — мусить не тільки подбати про поширення кооперативної ідеї, але також мусить довести до того, щоб запевнити постійний доплив до цього господарського життя грошових капіталів; отже треба постаратися, щоб гріш був доступний для кожного, так для приватних одиниць як і для кооператив. — Національне господарство — це так як приватне господарство, вимагає безперервного обороту капіталом. Чим більше грошей вложимо до розбудови національного господарства, тим сильніше

воно розвивається, тим багатше воно стає та кращий дохід воно дає своєму власникові.

Придбання більших національних капіталів є можливе тільки через організацію кредитової кооперативної та дрібної ощадності. Кредитові кооперативи та збірні дрібної ощадності мусять бути по наших селах і містах якнайбільше поширені. Гутірки на цю тему, реферати, наради та анкети в цій справі — повинні бути якнайчастіше. Кожна культурно-освітня організація, читальня „Просвіти“, Кружок „Рідної Школи“, „Сільського Господаря і т. д. повинні цю справу поставити собі як перше з найважливіших своїх завдань. Тому також й при обговорюванні справи оживлення нашого господарського життя — належить присвятити цьому якнайбільше уваги.

Перша, засаднича справа дрібної ощадності.

Чому треба й чи взагалі треба нам щадити? Це питання, на яке небогато треба відповідати. У нас нема багатих одиниць у капітали. Ми не сміємо рахувати на чужу поміч, хоч ми є ще народом тільки рільників. Наша торговля, та наш промисл все ще знаходяться в чужих руках, і через те щораз більший в них брак варстатів праці, — але це саме причини, які примушують нас безумовно старатися про якнайбільші капітали.

Думка, розвинути рідний промисл, знайшла покищо найкращий свій висказ у фабричних заведеннях кооперативу „Суспільний Промисл“ у Львові. Початок фабрик „Суспільного Промислу“ — це рік 1932. Службовики кооператив та інших українських інституцій, згуртовані в Союзі Українських Приватних Службовиків (СУПРУГА) дали перші почин до створення кооперативу, що поставила собі за мету розвинути продукцію цикорії та кави. З тих перших невеликих початків — розвинулася протягом 5-ти літ наша найкраща фабрика. Сьогодні кооп. „Суспільний Промисл“ є власничкою великої двоповерхової будівлі у Львові, що має 70 метрів довжини, 18 метрів ширини та 13 висоти. Фабрика витворює тепер кілька родів пикорії й солодової кави „Луна“ й „Празинь“. — При продукції зужитковує виключно український сирівець, що його доставляють наші селяни.

Фабричні заведення кооп. „Суспільний Промисл“ є не тільки незвичайно важним явищем нашого господарського життя, але вказують також, що мимо вбогости нашого населення — збірно можемо багато зробити.

Щади по грядці, буде морг!

Я вже писав вам, що мій сусід Данило то великий філософ. Він ніколи не має зайвого гроша, але завжди має потрібний гріш, що щадить у банку. Данило намовляє і всіх нас щадити й прикуплювати собі ґрунту. Учора намовляв Михайла, а той каже: „Та де я годе нащадити на морг! У мене ніколи не призбирається більше гроша, як на грядку...“ А Данило на те: „Якби ти, сусідо, щадив по грядці, то мав би колись моргів! Не віриш? Роби так, як я: Коли маєш на гряд-

Легко можна навчитися ощаджувати при допомозі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладку від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

ку, то грядки не будеш купувати, бо так ніхто не купує і не продає. Але зложи ті гроші на ощадність у

нашим Земельним Банку і так будеш уже мати заощаджену грядку. А потім заощадиш другу, третю грядку і так назбирається на морг. А тоді візьмеш і прикупиш собі морг поля. Навіть як не стане тобі грошей, то банк тобі дозичить, а потім з дальших ощадностей будеш віддавати довг, і так ще навіть не заощадивши на цілий морг, будеш мати свій морг поля.“ Не знаю, що Михайло відповів Данилові, але знаю, що учора вже поніс свою першу „грядку“ до банку, щоб колись мати морг. А тепер вибираються й інші господарі подібно щадити на морги.

Лемківщина в народніх переказах.

Така то наша свята земля в цих бескидських горах, що то, як широченький світ, такої другої не найдеш. А блакить неба — хоч піснею її величай! Зійдеш світ широкий, від моря до берегів другого моря, але чи найдеш кращу гірську країну, як оцю срібною лентою Сяну, темінню Вислокового яру та модрими філями Попругу мережану лемківську країну? Коли ще глянеш з гори вниз на ці сільця над берегом річок, та на горбочку вглянеш у тіні крилатих лип заховану перед задрим оком деревляну церковцю, величай, божеську доброту Творця вселенної. Гей, бо ж і гарні ці сільця, гарні! А річка ця, як то вона ввихається поміж гранітними берегами, як своїм плесом виблискує то знову до зірок примилується. А ці зорі так і в річці проглядаються та до неї тільки всміхаються та жмурком ціпеніють. А в повітрі, то наче арфи небесні гомонять та враз дужчають, змірившись з пошумом борів і дружнього подиху легенів Землі.

Нарід у горах веселіше підвів свою, кріпацьким пучком зморену, голову. Бо треба ж усім хрещеним знати, що не тільки на пішій роботі кінчалася панщина, але кожний, що мав пару коней, на всі дні в році, мусів для пана віддати на працю поверх двісті днів і не мати ніколи спокійної голови перед додатково вимушуваними оборками, заорками, закісками, зажинками, обжинками, оградками, завісками, обвісками та іншою панською нахабністю. До того панський жид-орендар стався ще гіршою зморою для села. Пани, які крім дармової роботи підданих мали ще безліч податкових приходів і монопольних промислів, за пиятикою й гульнею не мали ні охоти ні часу зачимається такими справами. І саме тут виручував їх у всему жид, пявка, що смоктав живу кров із народу та розсідався під панською полою по всеньких бескидських горах. Жид продавав зорівку, лупив з народу мостові, дорогові мита й оплати, дер податки від млива, за випас худоби, вируб дерева, випалювання поташу й вугля; за все те жид орендар брався дуже охоче. Він умів тягнути з усього подвійний дохід; один для пана, довгий для себе. Жидюга був теж найкращим панським донощиком, він знав про все та в пору доносив панові, який щораз більше вірив жидовіні. Зате нарід не навідів це руде жидівське плем'я ще більш як самого пана та його рідню.

Коли ще до цього додати, що всенькі гори ловкола були безпанські та їх мешканець автохтон, Лемко довгі роки проживав безпечно в своїй батьківській хижі на волі, гарне розвівши господарство й пасіку, а розбишацька самоволя зайдів вистукувати стала тепер якісь свої нічим необосновані права до цих лісистих полон, тільки тому, що надіялася тут легкої наживи та скорого збагачення — як нагло заясніло сонце свободи, так ще скоріше потахло. Пани, що мали свої велитенські обшари земель в корінній своїй землі, переселювали на гірські кращі землі надвишку свого населення з Мазурщини та інших перенаселених своїх округ. Нарід у горах, що привик уважати себе вільним, хоч і бачив, що такий новий лад направлений проти нього, нерадо хилив голову під нове ярмо, тільки вижидав на вістки, що наспівали

з українського чорнозему й вичікував спасення від тих, що пішли в далекий степ. І рук до праці не хотів нарід так уже прикладати, як за перших свободних днів. — Прийдуть та готове загорнуть... Пек і цур такої сковороді! Якби знову Бога забули...

Таким чином, де не їхати б, усюди на головніших шляхах і перехрестях понурі мури жидівських коршмарів. Хочеться гасді з Лішні переїхати бродом Сян, рудий Берко розсівся при Білій Горі та за кожний переїзд кварту меду зливає; ще й сяниським магнатом газду лякає. Його ж усі Сянові броди від устя Ослави до Сяну аж поза Улицькі горбки, де Манастирська церква в смереках ховається. Над річкою Сяничком, що в давнині в три озера розливався під Глиницями — сьогодні там село Заболотці, кучою причаївся горбатий Хаскель та заперече переїзд до Сянока. — Видру давай, то будеш своїм шляхом їхати один рік, кудю очі поведуть! А ні, то завертай! — Орендар сяниських магнатів знав, що в Чертежівських перекопах виводяться видри, тому за переїзд шкурою видри випікав людям очі.

А на Довгому, хоч і ріки не було та мостом не треба було, ні в брід їхати, тільки звичайним битим шляхом, слипавий Йоско за копу ліскових орехів, але найкращих лушаків шлябан відчиняв і пів дутка (старі мідяні гроші). — Хоч, дай і два дутки, а не почеркай горіхами, жид ані з бамбетля не рушиться. Навіщо йому, коли, чорт йому в рот, допискав, що юрїївські, пакошівські, волицькі, ялинські, ростіцькі, надолівські, ген-ген аж по ріку Вислік усі беріжки горіховою ліщиною примаяні — тільки в мішок горни... І за шлябан висипай..

Зате за просту, не лісовими парями, дорогу до Риманова, біля Сліпої коршми, що старою собакою на Бошанській гірці розвернув свої заталапані боки гинавий, на ліве око сліпий жид Арун, білою рибою ворота розтворяв. — Але ця риба щонайменше на пів ліктя довжини, з червоними пливками та срібними цяцьками. Така вислокова маруна... На Рогівській Горі лисом люди шлябан проходили. А в Іваничі за мливо та у Вороблику не десяту мірку, але щотретю жид у шафарні зсипав; і то не від першого клепання млинського каменя, тільки з кінцевого чистого млива. А біля Крапної, Змійгороду, Ропиці Велислави, Телича, Криниці, запашним медом заповнювалися дубові саганята в жидівських коморах. Усе за переїзд, випас тваринки й вируб дерева. Нарід працював у поті чола й відворожував від себе свою чорну долю.

(Далі буде.)

Наварили каші.

ЖИДИ В БОЛЬШЕВІІ.

Недавно появилася в жидівській газеті „Хвіля Вечорна“, що виходить у Львові дуже цікавий начерк життя жидів у ССР. Це властиво стаття ватиканського органу „Осерваторе Романо“ про положення жидів у совітській Росії. З цієї статті довідуюся, що зміни, які прийшли продовж 20 років під владою большевиків у житті жидів у Росії, такі великі, що можуть довести до того, якщо нічого не відміниться, що за деякі роки жиди як етнічна група в Росії зовсім щезнуть.

Вправді большевицька революція в перших роках дала жидам багато привілеїв і деяких зломів, яких виносила на високі становища (де ж тоді ця „ославлена рівність“? зам. наша), але з другої сторони завдала смертельний удар більшості жидів на економічному терені. Більша частина землі, дрібний промисл перестав існувати як жидівський варіант праці. Дотого під напором большевицького терору жиди релігійно практикуючі наче щезнули з лиця землі. В парі з цим окремішнана жидівська 3.000-річна культура, народні традиції того народу, хоч маса жидівська займала 60% людності в селах України й Білорусі, перестали в якийсь спосіб проявляти себе. Позачинували теж жидівські школи й бібліотеки, перестали виходити жидівські часописи „Ємес“ і „Епікоїрес“, а до синагоги йде на молитву тільки жмінка найгірших бідняків. Відтак прийшов час, що Сталін вистріляв усіх високих достойників жидівського походження як Зіновев, Каменев, Якір, Радек і т. д. Совітська Росія створила окремішню державку для жидів у Білобіджані на Сибірі, але там нема ні жидівської синагоги ні школи. Там виемігрувало — якщо вірити большевицькій статистиці — около 10 тисяч жидів, які можуть женитися з нежидами та „в згоді“ й спільно працювати з козаками — таке зобов'язання складає кожний, хто їде до цієї колонії.

Отже з цього виходить, що жидам дуже зле у большевицькій Росії. Звідкіля тоді ці безнастанні процеси комуністів у Польщі, в яких обвинувачені засідають самі жиди, за винятком деяких інших ними збаламучених гоїв? Якщо перевести точну статистику всіх процесів за комуністичну діяльність у

Польщі, тоді не 50 проц., але 99 сівачами комуністичної „правди“ так у Канаді як і в Злучених Державах Північної Америки були жидки висланники червоних катів. А хто замсрдував у Парижі першого українського Отамана, Симона Петлюру? Теж жид Шварцбард. Одним словом — наварили собі жиди каші, хай її споживають! Нам з ними не подорозі..! Большевицької каші нам не треба, маємо свої бандурочки..., а решту Бог дасть.

ДАЙМО ДАР НА „ПИСАНКУ“ РІДНІЙ ШКОЛІ!

Кожний українець, кожна укр. ликодиня дари на „писанку“ Рідній й підприємство нехай зложить великодний дар на „писанку“ Рідній Школі. — З огляду на те, що цього року не було дозволу на прилюдну збірку з нагоди Різдва, треба, щоб великодня збірка була дійсно всенародня й обильна та дала Рідній Школі матеріальну підмогу, гідну Великої Української Нації!

Приходи з усіх просфор, театральних вистав, концертів, забав та всяких інших улаштувань у часі від Великодня до Вознесення припадають також на дар Рідній Школі.

Головна Управа „Рідної Школи“.

ТЯЖКІ НАСЛІДКИ СПІЗНЕНОЇ ВЕСНИ.

Цьогорічна спізнена весна і студень викликали брак паші в гористих околицях Підкарпатської Русі. Внаслідок того худоба вигибає масово. Зимові запаси вже давно вичерпано, а нової трави ще нема. Селяни зривають з будинків соломяні дахи на січку для худоби. Найбільше худоби загинуло в повітах Перечина, Ворлоз і Велика Березна. — Подібно діється і на Підкарпатті. Ось напр. в Турчанщині внаслідок недостачі паші в перших двох тижнях квітня ц. р. згинуло з голоду 1562 штук худоби. Понад 20.000 штук (40—50 проц. всієї) лежить у стайнях і переважно зід кількох тижнів уже не підноситься. Такий стан загрожує голодовою смертю десяткам тисяч населення в тих підгірських околицях, для якого годівля худоби головне жерело прожитку.

КОЖНА УКРАЇНЬСЬКА РОДИНА, що дбає про релігійно-національне виховання молодого покоління, передплачує для своїх дітей:

місячник „НАШ ПРИЯТЕЛЬ“ — річна передплата 1.50 зл.
двомісячник „МОЯ КНИЖЕЧКА“ (релігійна бібліотечка для дітей) — річна передплата 1.30 зл.
квартальник для доросту „БІБЛІОТЕКА НАШОГО ПРИЯТЕЛЯ“ — річна передплата 2.80 зл.

Адреса: В-во „НАШ ПРИЯТЕЛЬ“, ЛЬВІВ, вул. СИКСТУСЬКА 39а.
(Кольпортерам даємо високий рабат).

Польщі, тоді не 50 проц., але 99 сівачами комуністичної „правди“ так у Канаді як і в Злучених Державах Північної Америки були жидки висланники червоних катів. А хто замсрдував у Парижі першого українського Отамана, Симона Петлюру? Теж жид Шварцбард. Одним словом — наварили собі жиди каші, хай її споживають! Нам з ними не подорозі..! Большевицької каші нам не треба, маємо свої бандурочки..., а решту Бог дасть.

ЧУЖИНЕЦЬКИЙ ЗАКОН У ФРАНЦІЇ.

Французький уряд видав постанову, що ним усі чужинці, які нелегально перебувають в границях держави мають до одного місяця вистаратися право побуту, або опустити границі Франції. Політичні емігранти мусять внести подання о право побуту до міністерства внутрішніх справ. Усі чужинці, що перебувають легально однак їх побут в границях Франції є небажаний для уряду будуть видалені.

Повідомляємо П. Т. Громадян Лемківщини, що надійшов новий транспорт першорядних чорних і колірних верхніх шкір і сильних шкір на споди. — Ціни конкурентні.

„СКІРЯНИЙ БАЗАР“
У Сяноці, Ринок 11.

Наше Лемко

РІК V.

Ч. 11 (107)

Львів, 1. червня 1938.

Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телефон ч. **244-57.**
NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Всенародній мовчазний поклін Матері „Просвіті“.

Вістка про ювілей Матері „Просвіті“ відбилася широким відгомонам по цілому краю та закордоном. Одначе на великі розміри задумане маніфестаційне свято не відбулося „з незалежних причин“... До останньої хвилини Ювілейний Комітет надіявся та робив усі можливі старання, щоб це свято відбулося якнайвеличавіше; на жаль довелось обмежити Просвітянське Свято до якнайскромніших розмірів: посвячення прапору „Просвіті“ на Святоюрській Горі. В 70-річчя „Просвіті“ не перемашерували вулицями Львова в сторону „Українського Городу“ сотні тисяч просвіт'ян. З незалежних від Ювілейного Комітету причин замість маніфестаційного, величавого свята вшанували ми 70-річчя „Просвіті“ мовчазним святом біля Святоюрського храму. Кілька хвилин перед десятою годиною рано зі Святоюрського храму вийшла процесія на чолі з членами Ювілейного Комітету та одного живого свідка перших Загальних Зборів „Просвіті“ в 1868 році, Впр. о. шамбеляна Цегельського. В каплиці на просторому подвір'ю біля Митрополичої Палати відправлено Архиерейську Службу Богу. Подвір'я перед Святоюрським храмом і Митрополичою Палатою битком заповнене вірни-

МАТЕРІ ПРОСВІТІ

О, Мати Просвіто, у Твої світлі
[роківини
сімдесятьліття Твоєї праці й лідів
[ломання,
до Всевишнього ми шлемо щоденно
лемківські діти слова нашої бла-
[гання.
За Твоє Просвіто безмірне діло,
що для добра народу ведеш
[уміло,
прийми з Бонарівки сідзівський
[привіт:
Дай Боже Просвіті многих і
[благих літ!

В. Качмарський.

ми. На переді представники українського організованого життя. Біля 12-ої години Служба Божа відправлена. Представники українського організованого життя пішли до Митрополичої Палати, де в каплиці посвятив прапор „Просвіті“ Ексцеленція Митрополит. Після посвячення Многострадальний Владика виголосив промову, яка глибоко зворушила приєднаних і передав прапор у руки одного з живих членів-основників „Просві-

ти“, Впр. о. шамбеляна Цегельського. У відповідь на промову Митрополита забрав голос 92-літній о. Цегельський, згадуючи грудневий день 70-ти років, відношення Святоюрської Гори до „Просвіті“ тоді й сьогодні, склав зворушливим голосом поклін Ексцеленції Митрополитові Андрееві та передав прапор „Просвіті“ в руки Голови Товариства доктора Івана Брика.

Коли з балкону Митрополичої Палати замаяв чудовий прапор „Просвіті“ та на балконі появився Ексцеленція Митрополит (від кількох років прикований недугою до фотелю), з грудей багатотисячних мас понеслось трикратне „Слава!“ та молитва-гимн „Боже Великий, Єдиний“. В салі прийняв Митрополичої Палати перший забрав слово Голова „Просвіті“ др. Іван Брик, пікреслюючи вагу співпраці „Просвіті“ і Церкви та зложив на руки Ексцеленції Митрополита гарячу подяку за величавий вклад Духовенства в розбудову „Просвіті“, відтак передав прапор „Просвіті“ в руки Інспектора Петрика й запрягнув його як хорунжого. Відтак промовляли: від Наукового Товариства імені Шевченка — др. І Раковський, голова, від кооперації — сенатор Юліян Павликовський, від Рідної Школи — професор І. Галушинський та від Ділового Комітету — посол Зенон Пеленський. Після цих промов приєднані відспівали національний гімн Мовчазний Ювілей „Просвіті“ в дні 22-го травня 1938-го року на завжди останеться історичним днем Українського Народу та буде назавжди лучити серця всіх в одну Велику Українську Родину.

Не змарнієте й не постарієтеся завчасно,

коли забезпечете себе на всякий випадок ощадностями в

ЗЕМЕЛЬНИМ БАНКУ ГІПОТЕЧНИМ У ЛЬВОВІ

ул. Словацького 14. (Філія Банку: Станіславів, ул. Собіського 11)

Наш найбільший обов'язок.

Закладаймо дитячі садки.

Виховання молодого покоління — це дуже важке питання в збірнім, людським життю. Це річ, якої в області церковно - національного і суспільно - громадянського життя ніяк поминати не можна. Воно є найактуальнішою та найпекучішою програмою дня. Коли йде про конкретне опріділення областей, на яких цей обов'язок є найважливіший та найбільше приаглюючий, то слід зазначити, що першзавсе є він такий:

ПІД РОДИННО - ПОДРУЖИМ ОГЛЯДОМ.

Вже з самого поняття та природи подружжя випливає висновок, що — попри родження потомства — найважливішим завданням й обов'язком цієї першої й основної клітини суспільного життя є виховання дітей. Цей обов'язок тяжить на родичах вже з самого природного права — так, що вони від нього ніяк ні звільнитися, ні відхилитися не можуть. А щоб подружки - родичі могли цей обов'язок, як слід, виконувати та забезпечити дітям не тільки матеріальне виживлення, але теж і сталу та незалежну, духовну опіку, з цього згляду християнське подружжя є одиничне і нерозривне. Перша прикмета подружжя виключає множенство, а друга спричинює, що подружки, а разом і родичі дітей, не можуть до смерті дозволено розійтися, а разом відпекатися свого найважливішого, суспільно - природного обов'язку, а це обов'язку виховання дітей.

Це неоспорима й загально відома правда, що діти — то будучність і надія родичів. Від самої дійсності та способу виховування дітей залежить добра, зглядно лиха судьба родичів на старість. Коли ці діти будуть виховані дбайливо й старанно, тоді й родичі, які для них совісно й дбайливо працювали, дідуться від них на старість належної помочі й підпорі. В протиліжному разі — зле й недбало виховані діти стають не тільки невиносимим тягарем і безнастанною журбою, але прямо ропіючою раною та прокляттям для родичів. Тому родичі,

Хто не вирівнає залеглостей за часопис „Наш Лемко“ і книжки, тому в найкоротшому часі з держимо зовсім висилку.

вже хочби тільки у власному, добре зрозумілому інтересі, хочби навіть не тяжив на них дотичний, природний і морально - суспільний обов'язок, повинні доложити як найбільше своїх зусиль, доброї волі, підприємчivosti та старань для належного, примірного й солідного виховання своїх дітей. Про це повинні, як скід, пам'ятати всі українські родини на Лемківщині!...

ПІД ЦЕРКОВНО - СУСПІЛЬНИМ ОГЛЯДОМ.

Також і Церква вважає належне виховання дітей за свій найважливіший, суспільний обов'язок. І зовсім правильно та зрозуміло, — Бо яким виросте молоде покоління, такою буде доля церковної суспільности в будучности. Просякне це молоде покоління ще від дитячого віку засадами християнської віри й моральности, привикне до чесноти й релігійних практик побожного життя, заправитися до старанного виконування своїх релігійних, родинних, станових, церковних і національних обов'язків, то ціла, старша, християнська суспільність, котра виросте з нього, опре своє духовне життя на здорових, релігійно - моральних, та суспільно - громадянських і національних засадах. Це буде разом потіха, окраса, сила та найлевіша запорука успішного розвитку самої Церкви.

В протиліжному разі, коли молоде покоління не одержить старанного, релігійно - морального виховання під опікою й наглядом Церкви, то воно колись пізніше, коли вже підросне, стане її першим, непримиримим ворогом, та буде від самих основ розсаджувати цілу, християнську суспільність і Церкву. На жаль, мусимо ствердити, що така небезпека заходить як раз в декотрих школицях на Лемківщині!... І то там, де внаслідок „твердої“ риманівської політики вперодки цілими, довгими місяцями нехрещені, де дівора не побирає науки релігії в школі, де молодь майже цілий рік не приступає до св. Тайн і не ходить до церкви. Річ ясна, що таке безприкладне „виховання“, а радше гіршення молодого покоління заведе там Церкву і нарід не до розвитку і слави, але до нехибного упадку і руїни!!!...

ПІД НАЦІОНАЛЬНО - ГРОМАДСЬКИМ ОГЛЯДОМ.

Не менше значіння й вартість має теж виховання молодого поко-

Приєднуйте нам постійно нових читачів і пишть про все, що діється у Ваших сторонах.

ЛІННЯ ДЛЯ НАРОДУ Й ДЕРЖАВИ. Від способу, інтензивности та напрямів цього виховання залежить їхній добробут, а навіть і само існування. Особливо в найближчих часах, часах стихійно розбуджених, національних стрімлень, аспірацій і почувань, належне, доцільне і старанне виховання молодого покоління висувається на перший плян суспільно - громадських завдань, турбот й обов'язків кожного народу, що дбає про свою судьбу й існування. І так навіть народи висококультурні й державні, як прим. італійський, або німецький, що то стараються забезпечити собі певну та спокійну будучність, політичну незалежність, розвиток і могутність, вкладають в діло виховання свого молодого покоління якнайбільше енергії, часу, засобів і праці. Вони дуже добре свідомі цього, що коли їхне молоде покоління не стануло би на висоті культурного та національного вироблення, свідомости своїх обов'язків, гарту духа, освіти та знання, а навпаки, коли воно змарнувалося б і зледачило, тоді не тільки їхній добробут і всесторонній розвиток, та політична незарадність, але само їх навіть національне існування було б загрожене.

Така національна загибіль грозить в нинішніх часах тимбільше кожному, недержавному народові, якщо він заведбає та знехтує свій найбільший обов'язок належного виховання своїх дітей, цього свого молодого покоління. Тому треба доложити якнайбільше старань, заходів і зусиль, стягнутися з останнього в тім напрямі, щоб дати своєму доростові те, що він потребує, щоб зберегти свою віру, обряд і народність, та заправитися до продуктивної праці для шастя й розвитку свого народу, а не стати посівною почвою та погноєм для чужих!... (Далі буде).

ІДЕТЕ ДО СЯНОК,

пам'ятайте, що всі закупи треба полагжувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й колекційні товари, насіння господарських рослин і трав.

Пресовий бюлетин

ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ „СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ“

Львів, дня 18. травня 1938.

До Української Суспільности!

Оцим подаємо до відома Українській Суспільности, що за благословенням українського преко-каголицького Епископату та за уповажненням українських промадських чинників повстав у Львові Діловий Комітет „Свята Християнської України“, який має в цілому краю підготовити торжественне відсвяткування 950-ліття хрещення України. Комітет розпочав уже свою діяльність у цілому ряді секцій та запрошує до активної підтримки та співпраці всіх, кому лежить на серці піднесення релігійної свідомости й морального рівня серед українського народу.

Ювілейні торжества в цілому краю починаються з кінцем липня ц. р. Вже в найближчих тижнях Комітет видасть для масового поширення цілу низку ювілейних видань, відзнак, медаліонів, плякатів, образів і т. п.

Між виданнями Комітету будуть такі важні й пожиточні книжечки, як підручник з програмою до улаштування місцевих і окружних ювілейних торжеств, проповіді, популярна історична брошура про хрещення України й б. ін. Отже як з чисто практичного, так головню й з ідейного огляду видання Комітету „С. Х. У.“ заслугоють на найбільше поширення серед українського народу.

Крім того чистий дохід із усіх видань Комітету призначений на здвигнення тридцятилітнього пам'ятника 950-ліття Хрещення України, а саме на заложення якоїсь харитативної установи або інституції, що залишиться на довгі століття та нестиме добрий посів між українськими народні маси.

Тому звертаємося з найгарячішим зазивом до всієї Української Суспільности, щоб вона масовим закупом і активним поширенням книжечок, відзнак, медаліонів, плякатів, образів і т. п. виданих Комітетом „С. Х. У.“ причинилася до найвеличавішого відсвяткування Великого Ювілею та до здвигнення тридцятилітнього пам'ятника 950-ліття хрещення України.

Львів, дня 18. травня 1938.

За Діловий Комітет

„Свята Християнської України“:

Др. Маріян Дзерович в. р.
голова

Роман Данилевич в. р.
секретар

Одинока українська
кооперативна фабрика
МАРМЕЛЯД, ПОВИЛ І СОКІВ

„Продукція“

Львів, Павлівів 16, тел. 111-77.

ДО ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ,
ЧИТАЧІВ ТА ПРИХИЛЬНИКІВ
ЖУРНАЛУ „ЛИЦАРСТВО
ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ“.

Подаємо до відома, що з травнем ц. р. Видавництво „Лицарство Пресвятої Богородиці“ оформилося зовсім в новому складі людей під редакційним провідом о. Д-ра Івана Гриньоха. З огляду на ці зміни травнєве число журналу не появилося своєчасно, за що ввічливо вибачають Вшановні Читачі. В найближчих днях вийде журнал „Лицарство Пресвятої Богородиці“ в подвійному об'ємі як число за травень і червень. Віримо, що цей загальнолюблєний та почитаний журнал, який в найгірших розбурханих часах повинить спасенну службу справжнього Христового апостола, лікаря душ та борця за релігійні й національні ідеали, не тільки не стратить здобутої прихильности, але й найде ще більше зрозуміння та широго попертя в найширших кругах цілого віруючого українського громадянства.

Адреса: „Лицарство Пресвятої Богородиці“, Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. Ч. розрахункового переказу 233. Річна передплата 1.20 зл., поодинокє число 0.10 зл.

За Видавництво

„Лицарство Пресвятої Богородиці“

о. др. Іван Гриньох (в. р.)

Василь Глібовицький (в. р.)

Кожний член Просвіти носить ювілейну відзнаку.

Зеленьземлиця.

Землянів Данько приспорив собі фалат ґрунту. Не з бубня, лем просто в пана, за півтора тисячки купив рілю біля самої води, на ровенні. І на яр засяв ярком чистинієм; так Бог приказав. А кой дзеленої пірце скибу черну записавало, гей сьвятонна запаска, — вернувши з церковці, Данько всію челядь кисто ся поставив: — Скіньчилася ваша ниверія, што каплі молока од гамби зсдушала. Докупилиме земцнники, най Бог зародить, буде й бідному.

...Пан проши згорнув і пофалася деска, а на дворяцкїм охавив порскливого окомона; што на рудій шкяпі вганяв по зарінках, стерний спирієско.

— Ник інший, лем дев заюс того провержника аж на Земляно-

ву купчизнину. А Данько каміння з борізд шипляв.

Злодзєю! На паньску траву? — зверещав, упнавшись конем мало на крижі Землянори, гердегав окомон.

— Во імя Отца... підвів руку Данько, таже я зо свого непотріб зношати хильцюю.

— Мовчи сцєрєво, бо... й нагай гадиною зависнув у воздузі. — Зобачимо!

... І Данько не стямився, чи то правда, чи грішна зморя, а юж форнале плугами вїхали в його ярєньку. З кінце до кінце, гей ножом по серци. Хрестом сьватим упєв Землян на борєздах, мало з них кирвийсм не дихало, така роздрялана зеленьземлиця. Аж до цільде, як до білої кости.

— Злодзєю! На паньску траву? — конята перечок не скубали, Лем

нон на ріджі говт видивляв, чем плуги поставали.

...Бо пан не одгнеска з народом зожився, то не спєрав газьдєв хліба, але сєса ништиєра, кєт би ани хрєстияника на очи не зрїти. Так си гудза сядикаль глядав. А шцє до того на Данька, што му на службу до покоїв Фєнцєо запрєчєв...

...Форнале били на нїм кінци, Землян з руками нахрєст по борєздах, а викрикач спяв кєня й без перекїп до пругаторїв виргнув. — Ой, бо не доскочив сєго берїєка й в ярєвї конїна мусїла по трїєлячї... нїмїна...

Перший Землян пішов покутника добивати, але не било юж нїякой ради. На жумар тїло змяздже не з муравїєм, што конїні з під копїт ся вїмкла.

— Нягай ярєго посїву.. ю. т.

— 0 —

Що нового в світі.

Недавно їздив в гостину до Мусоліні до Риму Гітлер. Там його приймали дуже величаво й урочисто. Поїздка Гітлера до Риму має велике політичне значіння, бо в цей спосіб ще більше затіснився союз Німеччини з Італією та обі держави прирекли собі взаємно поміч. Гітлер запросив до себе у відвідинах італійського короля.

Польща заключила цими днями з Литвою договір про водну комунікацію. Завдяки тому договорів ріка Німан, яка пливе через територію Польщі та Литви й впадає до Балтійського моря, буде мати велике значіння для вивозу з Польщі лану й дерева через литовську пристань Кляйпеду за границю.

Чехословачина дальше живе в непевності. Тамешні Поляки, яких там є коло 100 тисяч домагаються для себе як національної меншини широкої автономії; рівних прав і свободи національного розвитку. Очевидно вони пішли за прикладом чеських Німців. А цими проводить Генляйн, який недавно їздив до Лондону, щоб аж у столиці переконати англійських політиків про слушність домагань чеських Німців. Вертаючи з Лондону вступив він до Берліна, де має якусь політичні наради. Найбільшу запрозу для щастя чехословацької держави творять Німці. Це найбільша чисельно й найсвідоміша національна меншість, яка має до того сильне попертя в могутній Німеччині. До того вони живуть посповна в горах Судетів, щобто при німецькій границі, тому по прилученні (аншлюсі) Австрії до Німеччини підозрівають Гітлера, що він таким самим способом прилучить судетських своїх земляків до Німеччини. Є й такі, що ділять уже Чехословачину між сусідні держави. І так на їх думку Закарпатська Україна та Словаччина мала би припасти Мадярщині, а Тешинський Шлеск Польщі. Таким чином була би спільна границя між Мадярщиною та Польщею, а цього Поляки дуже собі бажають. Одним словом Чехословачина находитесь між молотом й кувалдом.

Словаки в Чехословачині домагаються окремої словацької армії з командою в рідній мові.

Франція стає на ноги; поправляється справа політичних і економічних відносин. Курс цінних французьких паперів пішов у гору, а це познака, що гріш набере вартости.

Мадяри мають новий уряд на чолі з прем'єром Імреді. Новий

уряд заповів гостру боротьбу з комуністами та мадярськими соціалістами.

Еспанська війна ще триває, бо Совети далі висилають найновішого роду зброю червоним військам. Червоні мимо завзятого спротиву поступово відступають, а війська генерала Франка пруть їх щораз більше вперед.

Естонія, це одинока держава в Європі, яка не знає безробіття та ще спроваджує робітників з сусідніх держав. Там утворився навіть комітет, що спроваджує з Америки до краю тих естонців, які виїхали перед війною до Америки шукати хліба.

У Відні, на будинку університету вивішено зарядження ректора, який заборонив жиддам вступ до будинку університету без окремої перепустки, виданої ректором.

Португалія зірвала дипломатичні зносини з червоною Еспанією. Одночасно визнала вона приєднання тільки уряд генерала Франка.

Туреччина заключила з Грецією окремої ваги договір і робить старання організувати в одній бльок усї балканські народи, щобто Болгарію, Грецію й Туреччину.

Англія докладає всіх зусиль, щоб помирити Німеччину з Чехословачиною; але це мабуть її не повезе.

Палестина дальше під впливом терору. Невідомі напасники вбили 10 арабів та напали на одну арабську оселю.

На совітській Україні дальше арештують. Також постановлено завести від 1. вересня ц. р. обовязкове навчання мієковської мови по всіх неросійських школах України.

По німецькій стороні, в ряді укріплених місць на чехословацькій границі приміщено батерії далекострієльних гармат, подібних до тих, якими Німці бомбардували Париж підчас світової війни. Ті гармати можуть стріляти на віддалі 80 км. та відзначаються дуже великою влучністю.

Канадійське правительство згодилося на візд до Канади жидів рильників з Польщі.

Німецькі часописи в Чехословачині переповнені вістками про постійні тертя між Німцями й Чехами на території замешкалій Німцями. Продовж останніх днів побито в Празі (столиця Чехословачини) багатьох Німців, які поговорили на вулиці по німецьки.

У Відні видано припоручення, що до 1942 р. мусить виїхати з Відня 100 тисяч жидів.

„Пісня Бескиду“.

(Частина другої дії).

Сцена якийсь час порожня. Світає. Селяни йдуть до праці.

1. Селянин (ідучи з косою на плечах): Полекша є велика. Через два дні чоловік в дома може собі багато зробити.

2. Селянин: Кажуть, що то за все треба буде дякувати ясній панні грабянці. Кажуть, що вона хлопів дуже любить.

3. Селянин: Любить, заки не вийде заміж за того панича, що біля неї крутиться.

2. Селянин: То недобрий чоловік.

1. Селянин: Знаєте, кажуть, що панна закохалася в найстаршій збійнику й він її намовляє, щоб нас звільнила від панщини.

3. Селянин: Е, то матірна кров. Кажуть, що мати її була кріпачкою, але пан її покохав, бо красна була, як ангел, і оженився з нею. Мали тільки ту одну дочку Галину... А ти бачив коли того збійника?

1. Селянин: Ні. Тільки лісний з Кострині під каменем казав, що бачив його раз у Чильні. Казав, що він дуже слухний хлоп, навіть дав поїсти й попити.

2. Селянин: Він мусить бути дуже багатий.

3. Селянин: Кажуть, що в Кострині під каменем є великі скарби збійників, що їх сам дідько стереже.

2. Селянин: Гм... Не даром кажуть, що коло того каменя щось страшить людей.

1. Селянин: А, так, страшить. І той камінь росте та росте. Той камінь має зарости цілий світ, коли люди на світі не поправляться...

3. Селянин: Видно, що пан грабя зачинає того каменя боятися й робиться для кріпаків ліпший.

1. Селянин: Оповідають, що той збійник, має коло того каменя багато товаришів і він котрогось дня вирушить на панів, відбере їм землю та роздасть хлопам і панщини не буде. Та, коби дочекали...

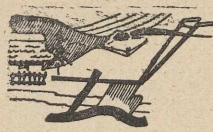
2. Селянин: Е, де там він може здобути такий замок. Довкола мури й мури...

3. Селянин: Їм помагає якась таємна сила...

Хор робітників (здалека):

Там на горі жита много,
Половина зеленого...

Ішли женці жито жати,
Тай забули серпи взяти.

ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА

Годівельники овець з округів Горлиць, Нового Санча й Ясла відбули наради, на яких порішили домогатися від уряду законного управління випасу овець у лісах і полонинах, полагодження сервітутових справ, признання догідних позичок на загосподарювання пасовиськ і полонин та устійнення оплат за перевіз соломи з долів у гірські околиці.

Зелену сіл випустив сільний мополь, яка надається добре до солоння сїна, якщо на час сїнокосів настали б дощі. Тоді така сїль рятує сїно перед зіпниттям. Цїна тої соли за 50 кг. без спакування 2 зл. 54 гроші. Розуміється, що таку сїль можна вживати теж до конюшини, якщо нема погоди в часї кошення й сушення буйної команиці.

Заборона похатньої торгівлі твариною. З огляду на щораз більшу загрозу поширення пошесних тваринних недуг, видає львівський воєвода заборону вештатися, заглядати, ходити та купувати в селі в стайнях худобу всім різникам, мясарям, згінникам і посередникам. Продавати тварину вільно тільки на торговиці. Цей розпорядок дозволяє купувати тварину в селі, але тільки господареві на його господарські або годівельні потреби. За порушення цього розпорядку позначено кару 6 тижнів арешту, 1.000 зл. привни, або обі кари/разом.

Загвождженого коня треба негайно розкувати. При зриванні підків уважати, як кїнь торгає ногою; це знак, де його болить. Рану залляти розпушеною в чистій воді креолїною, а на долівку, де стоїть кїнь, дати мокрої глинки, яка витягає з ноги гарячку. По м'якій дорозі можна некованого коня запрягати.

ГОСПОДАРСЬКЕ ФАХОВЕ ШКІЛЬНИЦТВО

Сьогодні такі настали часи, що не вистарчить вродитися на селі, мати кавалок поля, орати, сїяти та вже звати себе добрим газдою. Як правдивий данський господар та його господарка виглядає — нам про це мріяти, так ми далеко осталися з фаховою господарською о-світєю. В нас є слїдуючі хліборобські школи з українською мовою навчання:

1. Державний Хліборобський Ліцей в Черниці, повіт Жидачів,
2. Господарська Садівнича Школа „Просвіти“ в Милованні, п. Товмач,
3. Господарські рільничі курси коедукційні в Шибалині, п. Бережани,
4. Молочарська Школа Масло Союзу в Стрії.

Тому кожний господар повинен післати свого сина до господарської школи, а тоді він і господарку краще поведе й принесе господарське знання, що причиниться до загального добробуту.

УСМУТКУ ЧИ ПРИ ПРАЦІ РОЗРАДА ЄДИНА

ЗАКУРИТИ ПАПІРОСКУ З ПАПЕРЦІВ КАЛИНА

Кого пускають до Канади. Вербуновий сезон до Канади приває до 15. жовтня 1938 р. Вийхати можуть родини з готівкою 1.000 і 500 доларів на показ. Крім цих грошей родина мусить мати на прожиток у перших днях побуту в Канаді бодай 40 дол. Першенство у виїзді мають ті родини, що вже зареєстровані, але ні весною 1936 р. ні 1937 року не могли вийхати до Канади. Нових реєстрацій сьогодні не переводять. Родини не повинні ліквідувати свого майна, доки не будуть мати чорне на білому від Міністерства Сусп. Опіки та канадійської влади, що могли вийхати до Канади. Багаж, що його родини забирають, не може перевищати 100 кг. на дорослу людину. Багаж треба пакувати в нові коші, куфри або мішки, бо портова влада в Канаді не дозволе зі здо-

ровельних оглядів привезити старих куфрів. Ще одне важне, що сини, які остаються в краю до відбуття військової служби, по відбутті її можуть вийхати до родини, якщо були подані в квестіонарі.

—о—

ЧОМУ ПЕТРО ВЖЕ ПОСИВІВ?

„Овва! Що з вами, сусїдо Петре?“ — здивувався сусїд Михайло, побачивши Петра в читальні. „Ви посивіли. Та ж я п'ять років старший від вас, а в мене ще, слава Богу, нема сивого волоску!“ — „Що ж прораджу, Михайле!“ — сказав Петро. „Жура мене постарїла і посивїла. Не знаєте, яке моє життя? Маю п'ять моргів поля і три морги сїножати, а на те троє дітей. Прийшлося ділити — і всі розійшлися бідняками... Та я дивуюся, як ви даєте собі раду, бо знаю, що в нас і того нема, а дітей маєте не троє, а п'ятеро! Це просто чудо, як ви добре тримаєтеся!“ — „Та, славити Бога, якось тримаюся. Що не можу моргами, то надгочую головою. Подумав я вже про те давно, що мої діти не мають чим ділитися, і подбав про них інакше. Один син покінчив торговельну школу і нині вже має склеп у містечку. Другий є фризїером, а третій вїзьме по мені моє господарство. Дочки обидві кравчицями, одна вже має свою рїбїтню. І так моє господарство не буде подїлене. І мій син присягнув мені, що не подїлить, а зробить зі своїми дітьми, так як я.“ — „Гай, гай! — каже Петро — А відкиж то ви тільки проша набрали? Та ж треба на науку і на ті склепи та рїбїтні!“ — „На це я щадив, сусїдо! Всього відмовляв собі, а складаю рік за роком у нашім Земельнім Банку. І так вивїнував свої діти, що не будуть на мене нарікати.“ — „От, колиб то і в мене той розум був... Та вже пропало. Хїба вчїтїму своїх синів, щоб жились так робили, як ви, сусїдо. Бо це напrawdę найліпший спосїб у наших часах...“

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ

ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український СКІРЯНИЙ БАЗАР

у Сяноці, Ринок 11.

поручає всілякі скіри на взуття й упряж найліпшої якості по конуренційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка цїн!

**ЗАВАДКА РИМАНІВСЬКА
К. ДУКЛІ.**

В селі Завадці Рим. дня 4. травня ц. р. зпромадилася коло приходського дому велика маса народу; поприходили старші газди й молодші, всі наче на який празник. Та не був це радісний день привітка для Завадчан, тільки сумний день прощання свого улюбленого Душпастиря, з яким прожили вони у великій згоді й пошані, продовж 10 років. І саме наспів день, і всі прийшли попрощати Дорогого Духовного Провідника, що навчав сліп Великої Правди й синівської любові. А треба знати, що в часі свого приїзду до нашої парохії застав Впр. о. Михайло Жеплинський наше село забуте Богом і людьми. Перше завдання й гаряча постанова о. Ж. піднести це гірське село під релігійним і національним оглядом. До того церква була в оплаканому стані. За старанням о. Ж. та його гарячих закликів зложили місцеві ідейні парохіяни та їх земляки за океаном таку складку, що вже в 1931 році основно відмальовано церкву; закуплено 3 кращі фелони, св. плащенницю, 3 пари хоругв, відзолочено чаші та справлено багато інших конечних церковних річей. Зновже в дочерній Кам'янці куплено 3 дзвони (один з них важить 300 кг.) та фелон за 400 злотих. Те, що в присілку Завадки на Абрамовій засновано першу на Лемківщині школу „Рідної Школи“ — теж заслуга о. пароха. За його почином і під його проводом засновано в Завадці Чит. „Просвіти“, а в Абрамовій Кружок Рідної Школи, який в минулому році занявся улаштуванням дитячого садку. При помочі о. пароха покінчило двох хлопців дяківську школу в Перемишлі, а один господарську садівничу школу в Милованні. Крім цих один здібний хлопець зі Завадки ходить до гімназії в Перемишлі та один є в ремісничій бурсі у Львові. Місцевий парох ніколи не зважає на підлі наклепи місц. учителя кацапа, який — так бодай всі люди оповідають — писав доноси до Здрюю про все, що діється в селі. Бо треба всім чесним людям знати, що ка-

цапи то така порода, що не хоче, щоб бідний селянин стався розумніший, щоб йому краще велася господарка; москаль тішитися, як гавда голодує, як немає в що вдягнути своєї дитини, як чорна недоля жене його завчасу до пробу; тоді для москаля найбільша радість. Унаслідок таких доносів пропала о. Ж. 6 місячна пенсія. Але нічо його не спинило хоч і по горнистій дорозі йти до мети. Засіяне слово видало парні овочі. Сьогодні не ма сили, що звела б Завадчан на манівці. При відїзді Любого Душпастиря провадило його 42 фіри до стачії в Іваничі. А зпромаджені парохіяни здовж цілого села усталилися в довгий шпалір і довго зі сльозами в очах дивилися, як поролі за Дуклянськими горами скрився їх Дорогий Батько Духовний.

І могутне бажання свідомих Завадчан продовжати культурну працю осталося як велика заповідь.
Приваній.

СВЯЧЕНЕ В КІНСЬКІМ ПОВ. БЕРЕЗІВ.

Дня 8. ц. м. відбулося в домі пароха, спільне Свячене, на яке прибуло понад 70 осіб з Кінського і доч. Вігрилів. Спільне яйце посвятив місц. парох о. Йосиф Криса, після чого виголосив коротку промову, в якій взивав парохіян до любови свого обряду та свого народу. Опісля слідували дуже гарно виконані точки вісьмох дівчаток в українських строях. Дуже гарно випали деклямації Марії та Стефанії Середницьких і маленького хлопця Івася Візничака, сина Йосифа. Присутцерковний хор під дирігент. Йосифа Середницького відспівав дуже вдатно кілька церковних та світських пісень. Від комітету Свяченого подякував всім гостям за численну участь голова Читальн. „Просвіта“ в Кінськім п. Антін Батрух і вніс Многая Літа всім присутнім, по чім дуже вдоволені гості розійшлися домів.

Учасник.

Хто не платить передплати в час, цей нищить рідну пресу! Вирівняйте залеглости!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МУЗЕЮ Т-ВА „ЛЕМКІВЩИНА“ В СЯНОЦІ.

Загальні Збори Товариства „Лемківщина“ - Музей відбулись дня 8. V. 1938 р. у Сяноці. Музей має тепер 7.688 експонатів. За рік 1937/38 прибуло 173 чисел. На загальне число експонатів припадає: бібліотека 593, різне 362, ікони 164, документи У. Н. Р. 232, архів 2.783, Нуманістика 410, медалів 39, Вишивки 275, старі тканини 137, писанки 140, укр. банкноти 48, світлини 265, картки 50, банкноти різн. держ. 1000, дуплікати 1190.

Дотепер опрацьовано 102 сіл, публікацій в українських журналах було 50, відвідало музей 669 осіб, готівка в касі 114 зл. і 1 дол. (За всі роки 2.122 зл. 1 дол.).

Переведено консервації ікон, тканин, печаток, писанок і частинну архіологічних збірок Лемківщини.

Пані Ірина Добрянська дала курс консервації тканин для працівників музею в Сокалі 10. VIII. 1937.

Др. Ф. Коковський виголосив відчит про „Лемківщину та її культуру“ в Тернополі. 4. XII. 1937.

5. III. 1938 виставлено у Львові на „Показ Української Ноші“ лемківський стрій з Боська. 10. III. такий сам показ укр. ноші відбувся в Перемишлі: стрій із Чистогорба, Лемківщина.

За щирий і парячий труд для музейного діла признано п. проф. Ірині Добрянській — спеціальну подяку.

Склад нового Відділу на рік 1938/39 такий: Голова проф. Лев Гец, — місто голова п. Ірина Добрянська, — скарбник проф. І. Флюнт, — секретар о. С. Венгрінович, — господар мгр. М. Бажалук, — бібліотекар мгр. В. Кліш і В. Венгльовський.

Контр. Комісія: п. О. Ванчицька, др. В. Каранович і мгр. О. Мацілінський.

Товариство одержує видання Укр. Наукового Інституту у Варшаві і стало дістає „Життя і Знання“, „Назустріч“, „Неділю“ і „Нашого Лемка“.

Турботою Товариства є нова домівка.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її пють всі, що шанують
своє здоров'я.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У КРАКОВІ

Першого дня Великодніх Свят філія „Просвіти“ в Кракові уладила Спільне Свячене для цілої української колонії. Знову 29. квітня в салі „Просвіти“ улаштовано „Торжество Українського Моря“. Реферат про значіння Чорного Моря для України виступив перший член корпорації „Сян“ Дмитро Пархуць. Краківське староство припинило діяльність Г-ва „Союз Українок“ зараз другого дня по припиненні діяльності Централі у Львові.

—о—

ДАЛЬШІ ПОДВИГИ ВАНЦЯ.

Наші домосрослі спричинники розв'язання Лугової організації у Вороблику королівським мають чого радіти!

По розв'язанні „Луга“ бувші луговики так прив'язалися до своєї організації, що деколи навіть приватно ходили в своїх шапках лугового крою, спроваджених гуртом з (робітні) Українських Інвалідів у Львові. Місцева „ексцеленція“, що з „батарійкою до школи ходять“ діставала на цей вид білої гарячки й так довго дарла прота, поки поліція не зробила із цього вжитку переводячи „люстрацію“ у всіх б. членів Г-ва „Луг“, включно з виданням строгої заборони вживати шапки лугового крою й краски.

Це поступок підлих донощиків, котрі мають ще сміливість герляти на своїх царобудуємих збіговищах о „мазепинських доносках“ в Талергофській трагедії... Сама свиня між дере... Нелуговик.

Легко можна навчитися ощаджувати при помочі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладку від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

Мандруймо по рідних селах.

Два кілометри понижче Лавової розселилося наше, 70 хатне, село Матієва. Має воно бути дуже старою оселею. Однак, як відбулося його поселення, докладно, не відомо.

Тільки назвиська матіїв'янів: Кудлик, Жачик, Борис, Заротинський, Копильчак, Сулян, Молодець, Довбуш, Хорошак, Старінчак, Клітка, Даньчак, Птах, Німець, Калалка, Клепач, Романяк, Зяя, Королівський, Русенко, Пакош, Пеляк, Савчак, Поліняк, Терента, Носаль, Хробак, Чупак, Сивак і Тарас — порівнанні з назвиськами мешканців других сіл нашої мандрівки вказують, що першими поселенцями Матієвої не були ні татари, ні турки, ні серби, ні румуни, ні волохи, ні москалі, тільки наші люди.

Також матіївська земля — до якої скорше чи пізніше, як до своєї матері, усі матіїв'яни повернуться — не почужому для нас зоветься бо: Оборявки, Молодцівки, Лазь, Солиська, Обшар, Магурич (панський ліс), Од Чачова, Гірка, Бабич, Фелесин, Верхи, Царина і Щовб.

Теперішня матіївська, дерев'яна церква Покрови Богородиці збудована в 1830 р. це вже друга матіївська преса, про яку знаємо. Попередня матіївська церква стояла між дорогою — а парохіяльним подвір'ям.

Школа в Матієвій до 1909 р. була ще приходською. Щойно в 1913 р. спрічаємо в Матієвій правільну школу та у власному, матіїв'янами збудованому будинку.

Тепер в тій школі як зрештою у всіх наших школах Новосянеччини навчають дітей „лемківського язика“.

Долішній кінець нинішньої Матієвої сусідує тепер уже з польським селом Рибнем.

У 1909 р. в Матієвій бідувало 516 наших дужечок, останньо проживає в ній лише 386 осіб.

Латинчиків у теперішній Матієвій 15, жидів 17.

У старих матіївських записках записано, що 17 березня 1627 р. о. Іван Ольшевський, тодішній матіївський священник, зрезигнував з матіївської парохії в користь о. Костя Паславського.

Знов у 106 літ пізніше, а саме 20 листопада 1733 р. прабля Павло Сангушко, грамотою писаною в Навоєвій презентував греко-уніятського священника о. Івана Мох-

нацького на Матієву, наділюючи рівночасно матіївську церкву, зо своїх навоєвських і у Матієвій тоді також маючих маєтків — чверткою кметью т. зв. Андрійчаківської рілі. Решту тої рілі це є 0.75 часті докупив для тоїж матіївської церкви, в 1740 р. о. Данило Мохнацький. Стільки маємо записаних про давню Матієву старих вістий.

— Як тодішнім матіїв'янам жилося, що їх боліло, чого їм бракувало, того не знаходимо в записках.

Сірий мужик бодай здоровий був, щоб своєю працею не дав бідувати другим.

У Матієвій до 1909 р. не слідно ще ніякого суспільно-освітнього життя. Доперва десь в 1910 р. повстає в Матієвій Брацтво тверезости, до якого з часом вписалося 102 членів. З того так і видно, що того брацтва треба було у Матієвій таки конечно. Виарендувана жидам грабська коршма під Чачовом мусіла серед сірих парохіянів Матієвої роботи великі духові й матеріальні спустошення, коли розпочато тверезиці довкола неї сірих людей.

Діяльність того брацтва не пішла на марне. — Матіїв'яни почали приходити до себе. І так вже в 1913 р. закладають вони у себе кружок „Сільського Господаря“ а декотрі знову читальню Качковського. Та ні кружок „С. Г.“ ні тимбільше читальня Качковського не вплили ще вивести всіх матіїв'янів на ясний світ, бо світова заверюха перервала розвиток їхнього життя.

Однак раз розпалений між матіїв'янами вогонь-освіти вже не вгасав. Бо коли, по війні, здорове освітне світло правди почало, наново, прошибати лемківські гори то й матіїв'яни почали, наново, зриватися зо сну - темряви. І в тому то часі заложили вони, в Матієвій нашу українську кооперативу „Силу“, котра до нинішнього дня у своїй власній, придбаній уже, домівці, можливо розвивається.

Нещодавно зістало ще у Матієвій заложена читальня Качковського та її діяльність спочиває ще у „Фалесині“. До того різні чорні думи з Оборявок, радіби наново на сірі мужицькі очі насунути віковий туман і наново впнухнути сірого мужика в багно темряви.

Та ми є певні, що ця людина, яка вже на правду визволила своєю дуго духа з неволі - темряви, в друге до неї за жадні скарби світа не поверне. Далі буде. Никифор.

Лемківщина в народніх переказах.

Оповідать люди, що на Шклярській горі, де сьогодні широка дорога вється серпентиною від кінця села Королика аж по Роспуття, там як далечко око понесе, ліс і старі були крилаті ялиці. Так було й на Рогівській високорівні від першої закрути на Іванич аж по Івлю. А спадиста гора яка заставляє високою стіною село Іздебки, щоб мандрівник, як іде з Березова, вже одною ногою в селі стояв, а не знав, чи далеко ще до Іздебок, півколесами битого твердого шляху опоясана, за давніх часів одягалася шатою старого бору. І гора біля села Ростайного, що купками порозкидало свої хижі здовж потічка, теж пнялася до неба хрестиками сивих смерек. А до Чорного Потока, що над його долиною розбудована Криниця — село, не так легко було доїхати крізь густі шпилькові ліси. Або за Мушиною через Магуру зі Збійницькою печерою, добре треба було держатися провідника, щоб серед дикої гущі йти цілий день, а все не крутитися поблизу одної поляни. Те саме при переході Рогача, що наче розмежує села Білу та Чорну Воду й ще дещо далше біля села Явірки з долиною Руського Потока у стіп Мали-Пенін. Та не тільки самі гори скривалися серед густих лісів, але й долини річок, усі узгір'я, яри, закрути, горбки й горбовини лежали або під кривлею лісів, або серед розлогих смерекових і букових борів. Але перехід крізь ці ліси завжди був. Не кожний вправді знав усі стежки та переїзди, одначе в кожному селі були люди, що один другому взаміну за іншу прислугу дуже радо належний шлях указав. Коли ж бо й до цих переїздів найбільше присікалися панські сторожі жиди та до живого добиралися безпешним досі бескидським газдам. А був і свій один такий нахаба, що жидам ішов на руку. Чим його жиди до себе приманили, ніхто цього не вгадає, бо Юрко Синютканин з Дошна статочний з роду газда, до запряжі ставить чотири пари круторогих волів і в його роді пріяків не чувати, а тут з жидами знюхався та донесить, хто-коли-де, з чим нічю крізь ліс поїде, щоб жид на мито чатував, або аж до хижі по грабіж панських гайдуків насилав. — Не одна сльоза впала на Юркову стежку, не один прокляти проваджав його крізь поріг та не один твердий кулак аж до крови затискався на згадку вчорашньої свіжої кривди. Але на самісінького святого Петра й Павла, як цілий світ у горах благовістю пригірщами сипле в садах, на межах і луках розсипає перлини ладану, а в лісах на сонці паленою живицею п'яніють кріпкі пари білих смерек — оповідали люди, що Улька з Кам'янки підстріленою сійкою зверещала над Юрковою хижою, за своє сирітство й за послідню міру пряжі, що в її Юрковим жидом наслані гайдуки з комір'яної ладиди видерли.

— Бог тя за зраду скаре! І за моє чадо. — в небоголоси так Улька кричала.

— Марш мі з під окен, ти, стекла су — — — й більше Юрко не договорив, тільки впав на землю та волосся став собі з голови микати. Відтак зірвався на рівні ноги, горючима очима повів по хижі та одним стрибком майнув крізь відхилене вікно — мало аж не на дорогу. А відділя просто в ліс. Від тоді його ніхто вже в селі не бачив; він

у лісі людей не зачіпав, ані не вбивав. Лише пропадою пропадав та по лісі завороженої стежки шукав. Аж опісля, на Покрови, як старенький священник о. Б. їхав зі своїм дячком з Тернавки на празник до свого сусіда, до Дошна, за другою поляною над Габурем, як уже вділ доріжка вється, ні сіло, ні впало, ані оком не було часу кліпнути, а вже на сидженні біля священника примостився обдертий чуть-чуть до нага, зароснений як медведище, з язиком на бороді від поспіху — божевільний Юрко.

— Миколаю, дай му мериндю! — сказав скоро священник до дяка, що одночасно був фірманом.

Ще скоріше вихопив дяк хустину зі сиром і хлібом з під сидження й втицьнув це все непрошеному гостеві. Коли ще задержалися коні й священник показав Юркові рукою в ліс, цей тільки білими зубами засвітив і без слова спротиву подався до лісових теремів. А перед зимою бачив один бача з над Вужа, як напів голий, напів якимось кожухом одитий чоловігача йшов у діл річки Ляборця та питав якоюсь дивною ломаною мовою, чи далеко ще до Дунаю. Треба знати, що згідно зі старим гірським повір'ям кожний зрадник, який в інший спосіб досі не спокутував свого гріха, мусів піти до ріки Дунаю й там, де Тиса з Дунаєм зливається, скочити з високого берега до води, та якщо Бог такого помилував, то вода теж його живцем на беріг викидала.

— Чи це справді Юрка бачив провідник пастухів над Вужем — Бог його знає! Але люди не п'ють води з того потічка, що снується з під тої гори, де Юрко ходжав; таксамо, як ніякий пастух не напється чистої як сльоза води з під Червоного берега, між Пасіками й Баньчами за Тернавським верхом, бо на цім беріжку забив брат брата й тому на стежці така червона глинка. Або в Мошанці під першою поляною в лісі, від сторони села Яселка, ані птах не хоче пити води, бо вода витікає полями, де татари тисячі бескидського люду вимордували, коли не могли з бранцями втікати перед погонню сяніцьких княжих лицарів. Таке саме, як би дехто хотів, щоб косяр, що з його сонци випекло послідну краплину поту, напився на Ростіцькій Перегибі з потічка води, як повіря каже, що на цій поляні хоронили всіх людей з усіх дооколичних сіл, що вмерали на чуму. А може б дехто бажав собі, щоб малий хлопчина пішов сам через верхи до другого села тоді, як півні виспівають половину ночі? Як він тоді мине всі світелка, що борознами по полі лягають, то знову засвічуються й на не чисті стежки зводять? Або чим він випроситься перед усіми богинями, що на луках мід розливають, або гірчицю по зерні засівають, чи врешті на стежках, кудюю худібка на пасовище піде, розгублюють тваринні пошести й пастухові боління... Що гірше, ті самі, що ропухою до стайні закрадаються молоко забрати... Білими рядками злизати росу з сіножатті, весь достаток... З груші білий цвіт чорним котом поздряпувати... Білі камінчики на річці наникати, щоб полотенець не білилося... Крильцем чорного жайворона майнути по лиці дитини, як воно в кудилах на межі спить, щоб сон дитині відняти... Або криво оком глипнути на стадо веселих овець, щоб зараза їх четвертувала... (Далі буде).

Мр. Володимир Кліш.

Розбудувуймо наше господарське життя.

Працюй і щадй — не зазнаеш біди.

(Продовження).

Ми далеко лишилися позаді інших народів, а без грошей не зможемо їм ніколи дорівняти. **Ощадність є отже не то що потрібна, але для нас конечна.**

Хто має щадити: багатий, чи бідний, та в який спосіб належить щадити? Всі повинні щадити! Але бідніші люди повинні дбати в першу чергу про якнайбільше поширення ощадности. Багатший господар може все в біді дати собі раду. Він має поле, худобу, хату, в кожній порі дістане позичку; йому ні каса, ні інші люди не бояться позичити грошей. Він має теж багатих свояків, які не дозволять йому в біді гинути. — Зате бідний господар може спиратися тільки на свої власні сили. Тому він мусить постійно дбати про зібрання бодай невеличкої квоти, що могла б йому стати в кожній пригоді. Менше заможні господарі мусять подбати, щоб по селах і містах існували каси з запасом гроша, які поглиб уділювати біднішим газдам позички на невисокий відсоток. Бідніші в першій мірі мусять подбати про це все, бо тільки в зорганізованому житті можуть вони поправити свій добробут.

З чого маємо щадити? Дехто може сказати, що ми не маємо ніодного зайвого сотика, та що ми не маємо змоги відкладати хочби навіть найменшої квоти. — Але це не правда! — По наших селах є багато зложеного гроша, який безвартісно лежить у сховках своїх власників та принадує злодіїв. Багато гроша лежить теж без ужитку в касах Церков, освітніх та господарських Установ. — По наших селах видають ще багато люди на непотрібні, або навіть шкідливі речі. В нас є надто ще багато видатків на горівку та тютюн. — Обчислено, що в селі, в якому 100 курців видає на курення по 10 грошів щодня — прокурюється продовж одного року три й пів тисяча злотих (3.500 зл.), продовж 5 років — 17.500 зл. Один з пропагаторів дрібної ощадности підносить слушно, якщо дехто хотів би спалити такі гроші на очах села, то певно не вийшов би живий із рук людей. — На горівку видається в нас ще більше. В бідному селі, де є около 100 хат — якщо приймемо, що в одній хаті пропивають продовж одного року тільки 5 зл. — то річно марнується тільки в однім селі! квота 4.000 зл., а за 5 років — 20.000 зл. — А це дуже великі гроші, за які в короткому часі міг би цілком переменитися вигляд нашого села. — Може теж дехто сказати, що такі видатки є непотрібні, але не кожний може без них обійтися, бо при звичаївся до курення та пиття. Така людина мусить пам'ятати, що бодай частину з тих своїх видатків треба віддати на ощадність. Кого стати на непотрібні видатки, той повинен їх обмежувати та ощаджений гріш зложити на конечні потреби для свого народу. — По наших селах, головно в зимі, збувають люди час зовсім безкорисно. Замість зійтися до Читальні, або Кружка, прочитати книжку та часопис, подумати про способи поправи свого добробуту — вони говорять про дурнички, або взагалі пересиджують мовчки цілі го-

дини. Не менше часу проходить по різних ярмарках та торгах. — Час цей, зужиткований в якихсь варстатах праці, або на господарських та інших курсах — приніс би дуже багато користи, збільшив би приходи громади та поправив би загальний добробут. І цей спосіб ощадности є для нас можливий та при добрій волі легкий до переведення. — Окремий рід ощадности — це справжня ощадність, яка спирається на відкладанні частини, хочби навіть дуже малої, зі своїх зарібків на т. зв. дрібну ощадність. А цю частину зарібків відкладається, хочби навіть коштом незаспокоєння конечних потреб. Відкладається тому, що це річ конечна та пожиточна, бо вона приносить користь і загалові й одиниці. Тому кожний з нас мусить відкладати якнайбільшу частину своїх зарібків; це наш національний обов'язок, такий самий, як обов'язковий дар „Просвіті“ та „Рідній Школі“, як дбання про письменність та культурне піднесення нашого життя.

На яких основах повинна спиратися наша ощадність, щоб вона могла принести якнайбільші користи? — Перше, що належить тут підчеркнути — це масовість та поголовність ощадности. Отже **щадити мусимо всі.** Ніхто не сміє говорити, що не має з чого відкладати. Кожний повинен відложити що місяця як уже не злого або більше, то бодай 50 або 10 грошів. Ніхто теж не повинен сумніватися, чи така ощадність принесе бажані користи, бо стан у других народів вказує нам, що в такий спосіб творяться великі капітали. — Ось деякі приміри на це: „Новий Час“ (український щоденник, що виходить у Львові) призначив для „РШ“ тільки **один грош** від кожного проданого примірника цієї газети. За 1937 рік виплачено „Рідній Школі“ около 8.000 зл. Кожний скаже, що це велика квота, а чей же вона зібралася зі сотиків. — Другий примір з нашого кооперативного „Промислового Банку“ у Львові. Цей банк розпочав організацію ощадности в липні 1936 р. головно на терені Львова, пізніше переніс цю акцію на села. Ощадність збирано серед купців, головно робітників та урядовців наших українських підприємств, отже серед таких людей, які не мають великих зарібків, а виследи цієї акції — є незвичайні. До кінця вересня 1937 р. отже за 16 місяців, зібрано 94.000 зл., з того вибрано 42.000 зл., осталося в касі 51.000 зл. Є це дуже поважна сума, яку зібрано з дуже невеликих, але точних, ощадностевих вкладок. — Ще один цікавий приклад. В одній з наших газет поміщено з початком 1937 р. таку вістку: Жидівська організація в Америці Джоїнт надіслала для жидів у Польщі 300.000 доларів, а рішила зібрати ще й надіслати 2,400.000 дол. — Це не є видумка, а треба признати, що обі суми такі великі, про які ми ледви чи можемо мріяти. А прецінь тих сум не подарував один або двох людей, але зібрано їх напевно з найменших збірок. Громада це велика сила й вона незвичайно багато може зробити. — Недаром каже народня приповідка: Громада по нитці, бідному сорочка.

А хіба мало таких цікавих прикладів у нашому, кожному українському селі? Ось хочби перший з черги. Нещастя хотіло, що в Івана згоріли всі господарські забудування. Тоді добрі сусіди звезли йому даром дерево з ліса, навезли каміння з ріки, майстри вигородили хату під покриття, з кожної хати дали по два-три сніпки соломки — та Іван уже зимує в новій хаті. Або про-

пала в Євки корова. Петро сусід дав пів золотого, інші по пів златого, бідніші по 10—20 грошів і вдова Євка купила собі теличку на виховок. І т. д. і т. д.

Друга засада, на якій повинна спиратися дрібна ощадність — це віра в успіх наших змагань. Мусимо вірити, що через ощадність зберемо потрібні нам капітали та мусимо цього хотіти. — Хто з недовірям ставиться до цієї праці — той шкодить собі, другим й громадянству. — На жаль бувають деколи такі, що зачнуть щадити, принесуть одну, дві або три вкладки до щадниці, а пізніше махнуть на все рукою, кажучи, „що я там назбираю, чи що я там поможу?“ І дійсно вони ніколи нічого не назбирають та не допоможуть другим. Навпаки вони в цілому громадянстві могли б своєю нерозумною роботою викликати таке переконання, що ощадність — це така собі видумка, яка не принесе нікому користи. Можуть також бути люди, які скажуть, „тамтой та інший щадив, а прецінь не доробився нічого й та щадниця, до якої складав він гроші, нічого надзвичайного не зробила“.

Але такий не подумає, що це не була правдива ощадність, що це було більше говорення, як самої діяльності. Ощадність все таки найбільша сила, яка в других більше солідарних народів дала вже немалі міліони. — Є теж люди, що кажуть інакше: будемо щадити, віддавати гроші до кас, а прийде девальюація, або яка інша зміна гроша й за наші зложені тисячі — візьмемо кілька чи кільканадцять злотих, а тільки каса збагатіє. Ці люди забувають, що коли би мали гроші зложені у себе — то тоді з тих грошей лишилася би також купа паперу без більшої вартости. Хіба мало ще є австрійських паперових двадцятко по сільських скринях? І то тільки через те, що нарід боявся віддати свої ощадности до каси, або заснувати свої щадничі кооперативи. А війни завжди не буде!... Забувають також, що й каса на них не збогатіла, бо хоч і держала гроші в себе, то осталися з них знову стоси безвартісного паперу; а коли ж каса розпозичила гроші людям — то вони віддали її також не тисячі, але кілька або кільканадцять злотих. — Впрочім девальюація та депреціяція грошей — це явища виїмкові, незвичайно рідкі й тому не належить звертати на них великої уваги. Врешті мали б ми перестати щадити тому, що гріш міг би з незалежних від нас причин стратити свою вартість? — Чи маємо перестати їздити поїздом та фірою тому, що деколи трапиться катастрофа, та люди позабиваються? — Треба пам'ятати також, що щадити — не значить віддавати ціле своє майно в чужі руки, але віддавати стало хочби найменшу частину своїх зарібків у свої рідні інституції. — Мусимо пам'ятати, що ті люди, які щадили перед війною та хоч і стратили свої ощадности, не потратили через це своїх маєтків, бо вони другим та й собі помогли дуже багато. Навчилися шанувати гріш, а це в житті людини та народу дуже багато означає. Французи мали перед війною найбільше ощадностей, а ощадности ці були ульоківані в російських касах. У повоєнних часах стратили вони очевидно всі свої заощаджені гроші, а мимо того сьогодні стоять вони під тим оглядом на одному з перших місць. А жиди навіщо скуповують американські долари? Хоч ніхто не дає запоруки, чи й долар колись не втратить своєї вартости!

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ“ — ДО ВОСКРЕСЕННЯ! СТАВАЙМО ПІД ПРАПОР „ПРОСВІТИ“! НЕ ЖАЛІЙМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Часто на Лемківщині, головню по селах побіч Сянока, можна стрінутися з поглядом, що вже сяницький русский „Бескид“ навчив людей добре щадити, що не один вложив там гроші, але вже більше їх не бачив. — Мало є вже людей, що пам'ятають початковий розвиток „Бескиду“, працю й старання між інш. о. Константиновича, що був першим із основників „Бескиду“. Тоді ніхто не жалувався на діяльність цієї каси, противно не один в ній поратувався. — Але прийшла війна, а опісля нові господарі „Бескиду“. Їх господарка загально відома. — То, що перші господарі придбали — це пізніше щезло. Йшли в жидівські руки камениця за каменицею, зникав в якийсь дивний спосіб склеп, з року на рік росли довги. — Всі, принайменше старші селяни доволучи громад знають про це все дуже добре. — І в якийсь дивний спосіб переносять це недовіря, яке мають до „Бескиду“ на наші кредитові кооперативи. — З тими поглядами належить раз на все зірвати! Не по всіх кооперативах є однакова господарка й наше господарське життя не повинно терпіти через недовіря до „Бескиду“. — Ми повинні мати довіря до своїх кас, а щоб його мати — повинні ми пильно стежити за їх розвитком, бути їх членами, брати участь у загальних зборах, пильнувати, щоб вони були правильно ведені, бо вони є майном нас всіх. Не байдужність до нашого господарського життя, але активна у ньому участь може причинитися до порави нашого добробуту.

Третя засада, яку мусимо також перестерігати, якщо хочемо, щоб ощадність принесла нам якнайбільші користи — це складання грошей до щадниць з певним призначенням. Той, хто віддає гроші до каси, мусить згори сказати, на що ці гроші підуть. У цей спосіб каса може передбачити час, у якому гроші мають бути звернені. — Звичайно так буває, що назбирається в щадницю якась більша квота, тоді складаючий домагається звороту своїх грошей дуже несподівано. Щадниця страється ці гроші звернути, але часом вона зробити цього не може. Щадниця не держить грошей в себе, але випозичає їх іншим людям, бо гріш повинен бути вічно в обороті. Якщо каса не може звернути несподівано виповіджених вкладок — тоді в людей зраджується якесь невдоволення й дає причину до нарікання. Мусимо витворити в собі переконання, що гроші зложені в щадницю не повинні з неї виходити, доки не назбирається їх більша квота й доки не трапиться нагода їх пожиточного зужитковання. А чей треба пам'ятати, що гроші вложені до якогось торговельного або промислового підприємства, причиняються в цей спосіб до піднесення нашого господарського життя. Вони нам не можуть пропасти, бо кожна каса щороку устійнює своє майно в білянсі, який провірюють ревізори та який подається до публичного відома в газетах. (Докінчення буде).

„КАТОЛИЦЬКІ ЧИТАННЯ“

Кожну книжечку читається цікаво, мов яку повість!

Досі появилися отсі книжечки:

1. І буде одно стадо і один пастир	Ціна 5 гр.
2. „Радуйся Благодатная“	„ 5 „
4. Поза Церквою нема спасення	„ 5 „
5. Поєднання	„ 5 „
6. „Не бороніть дітям приходити до мене“	„ 5 „
7. В церквах благословіть Господа	„ 5 „
8-9. „Радуйся живиносний Хресте“	„ 5 „
10-11. Сектанти	„ 10 „
12-13. З темряви до світла	„ 15 „

Особливу увагу звертаємо на останнє число „Католицьких Читань“ під загол. „З ТЕМРЯВИ ДО СВІТЛА“, яке на днях вийшло.

Боронім св. віру перед ворогами! Але наперед — знаймо її добре!

Пишіть на адресу: Видавництва Чина св. Василя В. в Жовкві.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Іван Кушнір, Франція: Гарзд, листа ми одержали й Вашу адресу змінили. Просимо не забути про передплату. Щирий привіт.

Вп. Ірина Копка в Терривіль Ко: Вашого листа одержали, заплачено по кінець 1938 р. Щири поздоровлення з рідних сторін.

Вп. І. Лукавиченко: ред. Т був тяжко хорий і не міг читати присланих матеріялів. Рукопис „Козачка“ захований. „Пісню“ (5 пр.) вислано Вам. Привіт.

Замовляйте книжки

„Бібліотека Лемківщини“. Гроші слаи по р. переказом ч. 141.

ХОРИСТИ В РОЛІ АПОСТОЛІВ ПИЯНСТВА.

Недавно якісь „руські виродки“ зі села Красна (Ванівка) приїхали до Вороблика „давати концерт“ гарячо поручені в церкві „ексцеленцією Йоаном“. Вже перед полуднем на Службі Божій так „гарно“ себе зареклямували, що люди почали виходити із церкви з обуренням, або ледви стримуючися від сміху.

Щойно після полудня справа виявилася. Хористи від сьбиду до пізнього послуддя заливалися бодкою в Унгера на залізнич. станції, а повернувши назад викликали під церквою між собою авантажу закроплювану московськими підкими прокламаціями. Через це концерт відложено до дев'ятої.

Ганьба вам рекламатори з його шкідливим, деморалізаторським впливом п'яцької шайки на душу!

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодиноке число коштує 20 гр. —

Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Зі слів бесідника на ошадностевій анкеті Пром-банку:

Наш наймолодший збирач має 9 років. Однак запалом перевищає він і досвідчених збирачів. Ось недавно приніс він 412 зл. ошадностей. За кілька днів за його мамовою одна пані принесла більшу суму грошей..

шкільної дитвори, якій ви поручали участь брати на такому концерті!!!

А тобі, триколірова молоде з Красної не сором? Ваші свідомі односельчани побудували такий величавий Народній Дім, під котрим якісь водкопийці не соромилися ямки гребати... Тепер ідете зі своїм гусячим іспом пропалагувати п'яцьку культуру.

Схаменіться, будьте люди,

Бо лихо вам буде...

Так кликав своїм віщим голосом наш Великий Геній Тарас.

—0—

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!

УВАГА!

уже вийшла з друку перша народня пєса з лемківського життя з часів панщини на 3 дії, зі співами й танцями

* Пісня Бєскиду *

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича

з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволем львів. Староства до вистав. Ціна для точних передплатників 60 гр., для всіх інших 1.50 зл. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.

Завдяки запалові ідейних збирачів ростуть оборотові фонди

ПРОМ-БАНКУ

Львів, Гродзських 1. і, п.
тел. 292-15 і 200-15.

тільки
тільки
тільки

ПАСТА
ЕЛЕГАНТ

Наш Лемко

РІК V.

Ч. 12 (108)

Львів, 15. червня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1:80 зол., Чвертьрічно 1 зол.

ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Ой, верше, мій верше, мій дзелений верше, Ей юж мі так не буде, як мі било перше.

На світлині бачимо обряд лемківського весілля, що його наші Сестри і Брати в Америці вивели незвичайно талановито на сцені в місті Сиракузи. Учасники весілля — зправа сидять: Анна Гіба, Павлина Гусак, Анна Сосняк, Анна Патала, Параска Мурин, Марія Войчишин, Михайло Масляк, Юрко Дашкевич; стоять зліва: Олекса Процаник, Іван Кіянка, Іван Войчишин, Анна Мурин, Катерина Журавенська, М. Мурин, К. Гоцек, Д. Оришин, М. Мацко, Теодор Гнатко, Іван Чебиняк і М. Данько. Ці наші Дорогі Сестри і брати родом з березівського повіту зі села Кінське й з Ліщини. Світлинку прислав наш точний передплатник Володимир Карбовничак.

До наших Кулців, Промисловців і Ремісників на Лемківщині!

По жнивях завітає під Ваші стріхи „Господарський Календар“ присвячений потребам можливості господарського розвитку на Лемківщині. Календар цей буде розісланий не лише передплатникам „Нашого Лемка“, але будемо його кольпортувати по всім усюдам нашої землі.

Відомо, що на Лемківщині є багато метких підприємців, що беруться й за торгівлю й за промисл, що є там дуже спосібні ремісники, цікаві є лемківські деревляні вироби, та щоб ширший світ заінтересався тими виробами, щоб наші

лемківські підприємці могли здобути ширші ринки збуту, а зокрема, щоб могли свої прегарні вироби висилати у далекий світ, за границю, — треба, щоб ті підприємці самі про це подбали! Треба, щоб світ знав, що ми продукуємо.

Тут стане вам у пригоді наш „Господарський Календар“ для Лемківщини, бо кожний підприємець, що живе на Лемківщині, може помістити в нашому календарі своє оголошення. Тарифа рекламних оголошень по календарях є звичайно висока, але ми поміщуватимемо всім нашим підпри-

ємцям їхні адреси та оголошення по цінах дуже низьких, а саме: по 3 зол. за адреси звичайним друком, а по 5 зол. товстим друком.

В окремій статті напишемо вам, як розбудувати наш рідний промисл, та ви подбайте про те, щоб вашої адреси не бракувало в нашому календарі на 1939 р. Посилаючи вашу адресу wraz з готівкою 3—5 зл. ви можете щось більше про вашу фірму написати, а ми те помістимо в „Господарський Календар“ на 1939 р. Замовлення й готівку шліть на адресу: „Наш Лемко, Львів, Новий Світ 22.“

ШЛЯХИ НАЛЕЖНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.

Докінчення.

Насувається питання, як належить виховати наше молоде покоління, щоб з його вирости добрі, та надійні діти для родичів — і побожні та ревні християни - католики для Церкви, — і чесні, працьовиті та свідомі громадяни - Українці для свого народу?... Відповідь коротка й ясна: — Треба виховати старанно та дбайливо діти на всіх тих областях, на котрі виховання молодого покоління розтягається. Тут належить першза- все:

Виховна праця в родинному кружку.

В родинному гнізді міститься корінь, основа і початок усякого, розумного, доцільного й корисного виховання дітей. Родичі, а в першій мірі матір, держать у своїх руках ключ - доступ до серця дитини. Для якихже позитивних цінностей повинні та мають родичі тим своїм ключем отвірвати податне на всякі впливи ніжне та невинне серце своєї дитини?...

В першій мірі для молитви та для систематичного пізнання й щирої любови Бога, Творця й Дателя всіх річей. Це має бути перший, вступний промінь і початок правдивого виховання... промінь, що його треба доконче впустити в серце, поняття й ум малої, підрастаючої дитини.

Для послуху й довжної пошани для родичів. Тих чеснот треба дитину розумно вчити, та їх безумовно від неї домагатися. І то не тільки словом, але головню добрим і будуєчим приміром самих родичів.

Для любови та привязання до родичів. Ті духові цінности отримує вправді дитина вже з самої природи. Одначе їх треба ще доповнювати й удосконалювати, а це через вщиплювання дитині свідомости, що найбільшими її добродіями по Бозі є родичі. З другої знову сторони слід теж і родичам оказувати належну любов і старання для дітей. Родичам слід пам'ятати, що через холод і недбалство, або через пересадну, невластиву строгість у каранні, хочби навіть і за дійсно поповнені провини, не вдається їм ніколи розположити серця дитини до любови та привязання зглядом себе самих, як родичів.

Для поважання й пошани старших. Над засвоєнням тих чеснот через дитину мають рівнож перші

працювати родичі. Послух і привязання у відношенні до родичів, та поважання й пошана для старших — це методи - дорога, при помочі котрих можна й належить виробити в молодім поколінні зародки й початки так потрібної нам в нинішніх часах пошани для кожного часного, правдивого, слухного та конечного, своенаціонального авторитету.. Цеї пошани, без якої не зможе рішучо розвинути, ані навіть остоятися ніяке, раціонально й доцільно зорганізоване, національне життя.

Прочі чинности релігійно - морального та суспільно - громадянського й національного виховання дітей, повинні родичі виконувати — розуміється — першзавсе при помочі та під проводом Церкви, а відтак враз зі школою й добродійними, церковно й національно-суспільними, виховними інституціями й організаціями.

ВИХОВНА АКЦІЯ ЦЕРКВИ ТА ШКОЛИ.

Дальшими чинниками, які також мають свої завдання й обов'язки в області виховання дітей, то Церква та школа. Церква виконує своє виховне діло у відношенні до дітей християнських родичів головню в такий потрібний спосіб, а саме через: **Духовні науки й катехізації**, котрих вона уділює дітям так підчас Богослужень в церкві, як теж і в шкільних, навчальних заведеннях; **Через заохочування та притягання дітей до участі в церковних Богослуженнях** і прилюдних молитвах церкви, виробляючи таким чином у дітей набожість, привязання до релігійного культу й церковних справ; **Через уділювання дітям св. Тайн**, як середників подавання надприродної ласки, помножування духовного життя, та утверджування християнських душ у вірі й в християнських чеснотах.

З черги школа подає дітям **науку світських предметів, виробляє в них почуття й силу горожанських чеснот, та засвоює їм теоретичні засади, як конечно підготування до практичного життя.** Одначе на справжніх, пожиточних горожан і добрих патріотів, себто на свідомих членів і любителів свого народу, потрапить виховати дітей тільки католицька та своенаціональна школа, себто така, що є ведена в католицькому та своєрідному, національному дусі. Кож-

на школа, якщо вона має сповнити своє завдання — в позитивному — цього слова зміслі й розумінні,— мусить першзавсе вчити дітей **їхньої рідної, матірної мови** та в тій мові подавати їм усі наукові дисципліни. **Вона теж повинна розбуджувати й вирабляти в дітей любов і привязання до своєї рідної Церкви, до свого рідного народу та до свого рідного минулого.**

Одначе цього діла не довершить ніколи чужа, навчальна інституція, хочби навіть не було в ній виразних винародовлюючих тенденцій у відношенні до чужонаціональної дитвори.. Цього діла може довершити виключно своя рідна школа, себто така, в котрій подавав би науку свій власний вчитель, в котрій належито шановано й поправно виучувано би рідну мову дітей та в котрій вкінці вщиплювано би дітям любов, пошану та привязання, а не холод, рівнодушність і байдужність, а то й отверту ворожість і ненависть до їхнього власного рідного народу!... У виду цього ясний висновок, що ніякі з большевицькою закраскою „Пломки“ і „Пломички“, ніякі, кринчанські букварі й читанки, ніякі риманівсько - кацапські, етимольогічні пережитки й архаїзми, ніколи не вироблять, ані не виховують, ніколи не вишколять у позитивному, релігійно - національному дусі й напрямі нашої лемківської, української дитини!!!... А в якому напрямі й дусі вони її „вивчать“, це кожному відоме й ясне!...

Вкінці завершення й утвердження доброго виховання дітей повинні перебрати на себе дотичні:

ЦЕРКОВНІ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКІ, СУСПІЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Тут належать такі клітини суспільно - громадянської дисципліни, науки й виховання, як:

Захоронки, котрі мають за завдання опікуватися дошкільною, дитячою молоддю та під релігійно-моральним, так і під суспільно-громадянським оглядом доповнювати її домашнє, дошкільне, зглядно передшкільне виховання. На Лемківщині є такі захоронки майже незнані. Крім Залужа - Військового нема їх ані в одному лемківському селі!...

Дитячі садки, які розтягають опіку й догляд над дитячою молоддю літом, у жнива, себто в часі пільних робіт та так, як і захорон-

ки, дають її релігійне, національне та суспільне виховання.

Марійські дружини, в яких належить гуртувати молодь у шкільному й позашкільному віці. Вони мають на цілі виробити, заправити й утривалити молодь у релігійних, національних і громадянських чеснотах.

Луги, Соколи, Спортові Клуби, а зокрема Церковні Брацтва, національні, культурно - освітні й економічні товариства та інші суспільно - економічні й просвітні організації й установи, в яких молодь повинна знайти заняття і працю — відповідно до свого віку та своїх особистих і суспільних уздібень.

Крім цього обов'язком нашої

суспільности є старатися, **щоби Лемківщина мала як найбільше своєї власної, національно свідомої й суспільно виробленої інтелігенції.** Тому здібнішу молодь з Лемківщини треба приймати по зниженій оплаті на утримання до наших бурс, виховних і всяких інших інституцій і заведень, дати їй підпору й поміч для набуття середньої й вищої, фахової освіти і знання. Тоді така молодь — після свого повороту до дому, а також і на освітних своїх становищах буде ширити освіту й культуру у своїх рідних сторонах, які особливо до часу світової війни були під тим оглядом дуже упосліджені й занедбані.

Богдан Лемківський.

Івани зі ступою.

В невичерпаній криниці української народної мудрости від давен-давня зберігається казка про одного Івана та його ступу. Кудиб — каже казка — був отой Іван не рущився, що де не робив би, все та всюди таскав зі собою свою ступу. Ходив він з тією ступою, немов Марко Проклятий зі своєю торбою, й по ярмарках і по відпустях, волік її зі собою навіть і тоді, як ішов до церкви... І хоч люди кпили собі з нього, лаяли, та нераз і прочуханом його частували, — дарма. Іван був як осел упертий і не відірвався своєї ступи ціле своє життя, аж одного гарного дня „взяв“ і помер на цій ступі... Чому він так робив, Бог його святий знає, але найпевніше робив він так тому, що був **дурний.**

Від кількох десятків років на нашім не своїм галицькім загімніку існує й діє так звана партія українських **соціалістів - радикалів** зі своїм партійним органом „Громадський Голос“. Коли добре приглянутися роботі тієї партії, то в дечому вона пригадує нам героя вище наведеної народної казки. Особливо її провідники своєю тупою впертістю пригадують нам ціле клубовище отих казкових Іванів зі ступами. Бо так, як Іван ступи, таксамо й вони чепилися старого, туманно - облудного соціалізму й вовтузяться з ним оце вже п'яту десятку років! І не дивляться оці Івани на те, що сталося зі соціалізмом у Німеччині, в Італії, Австрії, Іспанії, не можуть, чи не хочуть бачити того, що за параваною якогонебудь соціалізму чи де-

мократизму скриваються сьогодні передусім **жиди**, але цупко, як сліпий плота, держаться свого.

Та ба! Впертість казкового Івана - дурачка й його ступа — як каже казка — нікому не пошкодила, але **соціалізм** — це вже кожний сьогодні знає — був і є для української нації найбільшим її внутрішнім ворогом, був і є отим її розкладовим бакцилем, був, урешті, гробокопателем її найвищих державницьких стремлень! Але галицьких радикальних Іванів зі соціалістичною ступою годі в цьому переконати. Годі переконати їх у цій найочевиднішій правді, що ніхто інший, тільки саме всякої шерсти соціалісти (Скрипники, Винниченки, Христюки, Феденки) причинилися до упадку Української Держави над Дніпром, що тільки через їхню роботу запанував в Україні в 1917—21 рр. московський більшовизм. Сдначе оте страшне обвинувачення соціалістів рідною історією не промовляє до розуму й совісти львівських соціалістів-радикалів, не обходить їх, що після програної війни вони, тільки вони, виплодили цілий легіон національної зради (Твердохліб, Янків, Лаврук, Курах, Шикерик і „імже ність числа...“), не застановляються над тим, чому саме на об'ягнатих їхніми впливами теренах (Покуття) найбільше панювався селоро - комунізм в 1928—33 р., а тепер гуляє тут хруніяда, чому за п'ять десятків років не створили вони нічого позитивного, а тільки кожний дорібок намагались нищити, — ніщо ніколи їх не обходило

й не обходить і вони спокійно продовжують далі свою погубну та ганебну роботу!

Що так воно є, вистарчить переглянути перше з ряду число „Гром. Голосу“. Ординарна критика „Просвіти“, „Рідної Школи“, кооперації, лайка й нагінка на всіх „фашистівських“ передових діячів, напастливі дописи збанкротованих радикальних „діячів“ на невідгидних їх громадян, постійне захвалявання червоної міжнародної голоти, через яку кривавиться Іспанія — ось той „бігос“, яким раз-у-раз заповнені гашальти партійної радикальської газетки. А вже щонайгірше — це постійне цькування й вимішування з болотом Українського Духовенства. На цьому конику радикальська партія оперла, здається, ціле своє існування, бо без „протипопівських“ вигуків, прерізних очернювань, наклепів та напастей радикальські редактори забилиб зуби в стіну і — гинь - забийся — не мали би про що писати.

Але йдім до висновків. Начитавшись різних соціалістичних кличів, різних мудрувань про „громадівство“ чи „народоправство“ та проковтнувши кілька порцій вгорі змальованого „бігосу“, некритичний сільський читач зразу набирає переконання, що „эле — мовляв — діється, що львівські пани дусять радикального хлопа“, що „жсьонзди не допускають його до освіти“, що зупиняють „поступ“, що... що...

І тоді отой „переосвічений“ соціалістами - радикалами чоловік починає шукати плями на сонці, йому здається, що ніхто так як він не любить Україну, що ніхто до нього не терпів і не гинув за Неї, — всюди бачить уроену кривду від своїх, нікому й нічому не довіряє й одного дня дивись: Ще вчора взирцево зорганізоване село завтра піднімає знечевя крик проти дотеперішніх своїх провідників, розпалюється завзята і затяжна боротьба, яка кінець кінців розбиває ціле життя в селі. А на це тільки ждуть затаєні архисоціалістичні, бо комуністичні агенти, які й починають збирати свої жнива!

Ми й не згадувалиб ніколи про партію соціалістів - радикалів та не тратилиб стільки дорогого місця в нашому часописі, якщо б не те, що останніми часами оті радикальські соціалісти силоміць намагаються поширити свою газетку „Громадський Голос“ і по селах

Лемківщини. З якою метою вони добираються до душі Лемка, читач сам бачить: сіяння взаємного недовіря, захитування повагою національних діячів, підкопування авторитету Матері - Церкви та відривання від Неї вірних, сіяння ненависти та розпалювання партійної боротьби, з якої кінець - кінців користають найбільші вороги Української Нації й Церкви — комуністи, ось з чим хочуть львівські соціалісти - радикали розпочати свій марш на Лемківщину.

І тому кожний свідомий націо-

нально Лемко повинен з обуренням відкинути підступні залицяння радикальських Іванів зі соціалістичною ступою та твердо їм сказати: — Хіба доволі маємо вже москвофільства та безперервного наступу інших „приятелів“! Хочемо за всяку ціну зберегти з таким вусиллям здобуте наше культурно-освітнє й господарське надбання, а всяким руйнікам дамо по пальцях! Зокрема, напишемо до наших братів за океаном, щоб ані кводри більше не посилали радикалам на їхню негідну роботу!

Величавий здвиг.

Вже давно не бачила площа Сокола - Батька такого величавого народного здвигу, як підчас Великого Свята Рідношкільної Молоді, в неділю 1-го червня ц. р.

Свято, що розпочалося, як звичайно дуже точно, започаткувала величава дефіляда захоронок і шкіл Рідної Школи зі Львова і з краю. Попереду несли малесенькі хорунжі рідношкільний прапор. Прегарну молитву в рухах до слів „Боже Великий Єдиний“ виконала старша рідношкільна дівтора. Відтак підчас перерви учні купецької гімназії Р. Ш. зі Львова виконали руханкові образи.

В другій частині програми масовий хор дівтори відспівав при участі оркестри історичні пісні, відтак учениці школи ім. Бориса Грінченка виконали дуже оригі-

нальну гру живими шахами в прегарних костюмах у жовтоблакитних красках. Свято закінчилося спортовими змаганнями молоді у відбиванці й кошиківці. До вправ пригравала трубна оркестра під проводом дир. В. Манька, хором диригував проф. Приневецький. Керманічем вправ був проф. Білостоцький. Організація свята була дуже справна, хоч впорядчики з трудом давали собі раду з напливаючими без кінця масами гостей. Погода була прекрасна.

На Свято загостив у своїм авті Ексц. Митрополит Андрей, якого многотисячні маси народу і зібрана на площі молодь привітали рясними оплесками і невгаваючими окликами „Слава“. Ексц. Митрополит залишився на Святі майже до кінця.

Щира подяка.

Видів Читальні „Просвіти“ в селі Раковій, пов. Сянік, та всі громадяни села Ракової складаємо оцим щиро та сердечну подяку за прислану прошеву допомогу, яку зложили Дорогі Наші Земляки емігранти в Америці на будову домівки українських установ в селі Раковій коло Тиряви Волоської.

Жертви зложили: в місті **Порт-Амбою** Сетник Василь з Ракової 25 дол. (щире Спаси-Біг); по 5 дол. Слюсарчик Розалія з Р. і Дякун Андрій, по 2 дол.: Сетник Іван, Макар Дмитро, Шевчик Гриць, Капцево Ілько, Капцево Стеф.; по 1 дол.: Рогальчик Данило, Сетник Михайло, Соболяк Ст., Марусяк Степан, Макар Бартко, Шевчик Андрій, Печінка Гриць, Боднар Іван, усі з Ракової, Лишик Іван, Терепенко Йосиф, Терепенко Сопрон, Терепенко Гриць ст., Терепенко Гриць

мол.; по 50 цт.: Лишик Петро, Романко Михайло, Ляхевич Стах, всі з Пашової п. Лісько, Гірняк Михайло, Семушова п. Сянік 1 дол. Зельвах Михайло з Тиряви Вол. 1 дол., Волошин Микола 1 дол., Романець Микола 50 цт., Пиріг Павло, Лукове п. Сянік 50 цт., Барилецький Матій 50 цт. Жилка Розалія 1 дол. Масопуст Генрик 50 цт. Ілик Стефан 50 цт. Гураль Степан пов. Бібрка 1 дол. Макар Петро Хашів пов. Турка 1 дол. Хомин Василь Мізунь пов. Долина 1 дол. Гавриш Теодор Вишатичі п. Перемисьль 1 дол.

В **Чикаго** зібрав М. Литвин з Ракової 2 дол., Андрусечко Кость, Голучків 1 дол., Гусейко Роз. Тирява Вол. 1 дол., Харовський Йос. Семушова 1 дол., Скочипець Йос. Війське 1 дол., Михалко Гриць, Голучків 1 дол., Томашівський Фр.,

Цілий край в поклоні.

Ювілей 70-ліття „Просвіти“, подуманий так велично й вродливо прийняв скромні форми з причини заборони владою влаштувати свято так, як це проєктував Ювил. Комітет. Одначе треба признати, що духово велич свята нічого не стратила на забороні. Тисячі листів з краю й закордону вказують, що кожне українське серце духом — як говорив у своїй промові о. пралат Куницький у Львові в часі посвячування прапору „Просвіти“, — брало участь у цьому святі. І тепер напливають до Товариства „Просвіти“ у Львові безчисленні телеграми та привітні письма. Наша Лемківщина теж не забула прислати „Просвіті“ свій привіт. — Лемківська просвітянська вітка кланяється низько прапорові свого серця Краєвої Централі. Нехай вічно має над українськими горами й долами твій прапор Ненько. Філія „Просвіти“ Сянік.

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодиноке число коштує 20 гр. — Річна передплата в краю 2 зол. Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Гол. 1 дол., Гусейко Осиф, Тирява Вол. 1 дол., Чупільовська Анна 1 дол., Гнат Михайло 1 дол., Старух Емілія 1 дол., Пудик Мих. пов. Коросно 2 дол., Пудик Анна 1 дол., Жеребняк Ів., Душатин п. Лісько 1 дол., Витичак Петро 50 цт., Коциловський Павло, Ялин п. Сянік 50 цт., Дюржевич Ст., Добра п. Сянік 50 цт., Кріль Петро 25 цт., Курац П., Бірча 25 цт., Максимюк Тома з Буковини 1 дол. Разом 89 долярів.

Всім П. Т. Жертводавцям і Збірщикам щире Спаси-Біг.

З Просвітнім Привітом

За Виділ:

ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТА“ в Раковій, пов. Сянік

Сорока Мих. Чупільовський Мих. голова секретар.

—о—

3 організаційного життя УНДО.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА УНДО В ЛІСЬКУ.

Дня 24. травня 1938 р. відбулась політична нарада в Ліську, скликана заходами Повітового Комітету УНДО в Ліську. На нараду приїхав пос. др. Степан Баран.

На нараді прийнятих було около 200 селян і невеличкий гурт духовної та світської інтелігенції з 27 громад. Багато селян, щр прибули на нараду, мусили відійти, бо невеличка селя місцевої Читальні не могла всіх помістити.

Нараду відкрив голова Повітового Народного Комітету інж. Олександр Гладішовський, а до Президії нарад запросив о. совітника В. Кончила, Андрія Буня господаря з Волі Постолювої і Михайла Куземчака господаря з Беріски. Секретарював інтелігентний молодий селянин Остап Терещевський.

Реферат про наше політичне положення та про діяльність Української Парляментарної Репрезентації виголосив пос. др. Степан Баран. Опісля відчитано декларацію та резолюції Центрального Комітету УНДО з дня 7. травня ц. р. і на світло послідні відрадні спроби консолідації партії й нашого громадянства, що викликало серед присутніх щире захоплення.

По оживленій дискусії прийнято одноголосно предложені резолюції:

1) признання для Української Парляментарної Репрезентації та Проводу партії;

й) висказано однозгідність з занятим становищем Центрального Комітету УНДО, виявленим в деклярації та резолюціях з дня 7. травня ц. р.;

3) з вдоволенням прийнято до відома резолюцію Центрального Комітету УНДО з дня 21. травня ц. р. силою якої знято з порядку нарад справу розділу Проводу партії від Проводу Парляментарної Репрезентації в одних руках Голови пос. Василя Мудрого.

Відтак пос. др. Степан Баран відповідав на численні запити селян, а саме про обмеження купна землі в прикордонній полосі, про утрату громадянства через наших емігрантів, про недомагання нашої волосної адміністрації, про „лемківський буквар“, про віддоджені закони і т. п.

На прикінці о. декан Стеранка підніс переважну справу поширення доброї преси та інші організаційні питання.

Відспіванням національного гимну закінчено ділові наради, що тривали поверх 4 години.

День Матері.

(Допис з Америки).

Щороку обходимо різні церковні й народні свята з приводу таких подій, які для нас є дорогі, цінні та повчаючі. В другу неділю в місяці травні припадає „День Матері“. Це свято було започатковане американкою Анною Джарвис у Філадельфії в 1910 році. Причина заведення свята „День Матері“ була та, що згадана американка була вражена загальною невдячністю до матерей, як збоку самих дітей, так і цілого громадянства. Бажаючи направити це зло, в Анни Джарвис виринула думка піднести матерям прилюдну подяку та пошану в спеціально назначеному дні.

Думка святкування „Дня Матері“ скоро поширилася і в короткому часі зорганізовалося міжнародне товариство з ціллю поширення того звичаю по всіх краях. „День Матері“ обходиться торжественно так в Європі, як і тут на американ-

ській землі. Це свято обходять концертом, або сходинами, де вitano матерей відповідними промовама та обдаровують їх цвітами.

Так перший раз у нашій громаді було це свято відсвятковане в Бостоні в 1935 р., котре влаштував „Союз Українок“ 44. відділ при допомозі Всеч. о. Йосифа Желехівського і так від того часу щороку святкуємо день мамів.

Отже цього року „Союз Українок“ відсвяткував цей день 8. травня на Церковній Галі 136 Арлінгтон Ст. Бостон Масс концертом. Хор співав прегарно вязанку пісень під проводом Всч. о. Л. О. Кушніра, так само відчитала дуже гарно реферат пані А. Шафранська. Грала наша молода орхестра під проводом Анни Івашко.

В додаток відграно дуже гарну виставку „Два Домики, Одна фіртка“, де всі аматори дуже добре пописалися, а саме наша молода, всім знана дуже добре, панна Ма-

ПОВНЕ ДОВІРЯ

добуло собі якістю мило
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

„ЯК ПОСІЄШ, ТАК ЗБЕРЕШ!“

„Як посієш, так збереш“. В цій народній приповідці міститься глибока життєва мудрість. Зміст її взятий з головної праці нашого народу, себто з хліборобства, бо наш народ у величезній більшості займається хліборобством: сіє зерно і збирає жнива. Але цю правду можна легко і правдиво покласти до всіх поступків людини взагалі. Бо вона обіймає не тільки сівбу в полі, але і всяку іншу „сівбу“. Так кожний наш поступок, кожне діло і кожне слово — це посів, який дає добрі або злі наслідки, залежно від того, що і як ми „посіяли“. Розумний господар - хлібороб знає, що від того, яке зерно і як і коли він посіє, залежить, які жнива і скільки і коли прийдеться зібрати. Посієв добре зерно, посієв у добрий час, не за пізно і розумно, згідно з наукою і досвідом, то може сподіватися скорих і багатих жнив. Як сівба в полі змагає до збагачення, до добробуту, так і всі наші почини повинні до того змагати, щоб чесно себе збагатити, собі і загалом на користь. Найкращим способом на таке збагачення і забезпечення себе від усякої нужди є — крім доброго посіву в полі — розумна ошадність у всьому, а головне розумне щадження гроша. Найрозумніше щадження — то складання в рідних банках, бо тільки таке щадження це посів, який збагачує і щадника і рідний загаль. Щадім же всі без винятку в рідних банках, виявляймо і доказуймо так свою національну і громадську свідомість! Тоді не тільки наші жнива — будуть найкращі — і пропаде лиха година!

(Ю. Ш.)

рійка Музика, що мала ролю Терені. Крім її брали участь: М. Мороз, А. Бербелицька, Д. Бортанк, М. Попович, П. Гриценко, Л. Пашак і О. Січкоріз.

Так само щира подяка панові Н. Давискіба, що займався виставкою і трудився, щоб усе якнайгарніше було. І тим усім, що співали в хорі, також гарно-щира подяка Слава Українській Матері!

За Уряд „Союзу Українок“ 44. Відділу в Бостоні: Юстина Смарш, писарка С. У. А.

Провідницею була Ольга Чабанівна з Долини.—При допомозі провідниці й курсанток дали в місцевій Читальні цілий ряд імпрез, а саме: „Святий Миколай“, „Геть з темнотою, п'янством і лихвою“, „Мати наймичка“, просфору та чайний вечір.

3) Курс у Варі

тривав від 22. XI. 1937 р. до 21. I. 1938 р., приміщений у домівці „Церковного дому“. Учасниць було 10 і всі вони покінчили цей курс. Мале число учасниць вияснене тихою агітацією „невдомих чинників“ проти курсу, обітницями „невдомих осіб“, що вневдовзі буде зорганізований безплатний курс трикотарства. Дуже вбоге населення очікувало сповнення цих обітниць і ставилося до курсу байдуже. Провідниця курсу Анна Сіривна зі Сянока. — Курс удержували учисниці оплатами, а крім цього уладжено „Свят Вечір Св. Николая“ для дітей і виставу „Свекруха“.

4) Курс у Глудні

тривав від 20. XI. 1937 р. до 29. I. 1938 р., а відбувався в місцевій домівці Читальні „Просвіти“. Домівка була вповні відповідна. Учасниць вписалося 32, правильно ходило та покінчило курс 27; — перестали ходити переважно замужні жінки. — Провідниця вчила не тільки трикотарства, але поза курсом давала деякі інформації з ділянки куховарства, крою, вишивок і т. д. — Провідницею була Ліда Ванчицька зі Сянока. — На закінчення курсу, яке відбулося 28. I. 1938 р., уладжено концерт.

5) Курс у Володзі

тривав від 22. XI. 1937 р. до 21. I. 1938 р., був приміщений в салі громадського дому. Учасниць, які правильно ходили на курс, було 17. Провідниця курсу Марія Терепенко з Долини. — Старанням курсанток і провідниці уладжено виставку: „Св. Миколай“, а на закінчення курсу театральна - пописовий вечір.

6) Курс у Яблоніці Руській

тривав від 23. XI. 1937 р. до 7. I. 1938 р., приміщений в приватному домі Івана Чарника. — Учасників курсу було 26, переважно дівчата, але було також кількох хлопців. Всі ходили правильно.— Курс розв'язало передчасно староство з Березова, подаючи як причину невідповідне приміщення. Мимо зміни приміщення зглядно його побільшення — не вдалося вже курсу на ново відкрити. — Провідниця курсу Анна Кліш зі Сянока. — Для

УСМУТКУ ЧИ ПРИ ПРАЦІ РОЗРАДА ЄДИНА

ЗАКУРИТИ ПАПІРОСКУ
З ПАПЕРЦІВ КАЛИНА

збільшення фондів, призначених на курс — уладжено „Андріївський вечір“ та „Ялинку“.

Наука на всіх курсах відбувалася переважно від год. 9. до 13., а попол. переважно по 3 год. в ріжній по окремих курсах порі. — Науку переривали провідниці чверть чи півгодинними відпочинками, в часі яких учасники вправляли руханку, або вислухували цікавих оповідань провідниці. — Багато помічі моральної й матеріальної в переведенні курсів пожертвували Впр. О. Духовні. Дуже часто давали вони цілковите або частинне удержання та помешкання для провідниці. Давали це саме Впр.: о. Дек. Іван Жарський в Глудні, о. Дмитро Німилович в Яблоніці Руській, о. Кан. Копистянський Орест у Лубній, о. Малярчик Олександр у Карликові, о. Кан. Калужняцький Орест в Іздебках.

Трикотарські курси по селах Лемківщини сповнили подвійне завдання. Навчили людей зужитковувати корисно зимовий час на роблення ріжного рода трикотажів, оживили також культурне життя по селах, бо звичайно провідниці присвячували — поза обов'язковими годинами курсу — багато часу освітній праці в Кружках чи Читальнях.

Та нема кращої над каву

„ПРАЖІНЬ“

її п'ють всі, що шанують
своє здоров'я.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

РАКОВА ПОВ. СЯНІК (коло Тиряви Волоської).

Наше село знаходиться на межі повітів: Сяницького, Ліського та Добромильського; до 1937 року не мало ніодного українського товариства. Хоч майже всі мешканці є українці греко-католики. В селі є вселюдна школа та давніше було дві коршми, які тепер уже не шинкують. Невеличка гр.-кат. церквця під покровом св. Отця Николая. Населення назагал спокійне, село вбоге, тому багато людей виїмігровало в перед і повоєнних часах до Америки, Канади, Аргентини та Франції.

В половині 1937 р. старанням філії „Просвіти“ в Сяноці засновано Читальню „Просвіти“ ім. Мих. Грушевського. Майже всі мешканці, а зокрема молодь кинулася зі запалом до праці; з огляду на пекучий брак власної домівки — читальня міститься покищо в приватній хаті, постановлено вибудувати домівку. Придбано вже трохи будівельного матеріалу та Виділ збирає фонди на будову. В минулому році уряджено фестин зі забавою, з якого дохід призначено на будову домівки та поправу церкви.

Громадяни Раківці! Як досі, так і надалі держіться кріпко своєї католицької віри і церкви та жийте в згоді між собою. Своє любіть, а чуже шануйте. Тоді побачите, що ніяка зла сила вас не розєднає ані не повалить. Де любов і згода, там Господь Бог мешкає. Згода будує, а незгода руйнує.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

В Румунії засудили на 10 літ тюрми провідника скрайних націоналістів Корнелія Кодреану. Йому доказали, що хотів викликати в Румунії революцію при допомозі чужих держав.

Туреччина розписала внутрішню позичку на побільшення збройних сил.

В Злучених Державах в Дітройт прийшло до кровавих галабурд між страйкуючими робітниками й поліцією. У сутичці ранено 11 поліцаїв та 80 робітників. До робітничих розрухів дійшло також по інших містах.

В Польщі різні політичні групи, від католицьких починаючи й на соціалістах та ендеках кінчаючи, розпочали велику акцію проти політики міністра Бека. Виступають дуже гостро проти його співпраці з Німеччиною. Говорять, що коли прийде до зміни уряду, то мін. Бек відійде від влади.

НОВИНКИ

Увага Аматорські Гуртки! Оказійно до набуття козацька бандура — музичний інструмент до пригривки при співі — через адміністрацію „Н. Л.“ Новий такий інструмент коштує 150 зл. — Оферована бандура за третину ціни, в доброму стані.

Просимо ввічливо відновити передплату на другий піврік. Хто ще не вислав нашої належності за обрані книжки, хай вишле проші разом з передплатою. Ми дбаємо про те, щоб постійно наш часопис виходив у збільшеному обемі, а Ви подбайте тільки про те, щоб у кожній хаті на Лемківщині читали „Нашого Лемка“.

Градова буря пройшла над північною частиною Сянїччини, спричинюючи величезні втрати у вісьмох громадах гміни Мриголод.

Злодії по грабежі випили молоко й малиновий сок. У Римаївській Завадці, коло Дуклі, якісь невідомі напасники вибили шибу у вікні й влізли до мешкання Рифки Поппер, де під загрозою вжиття зброї заграбили 200 зл., два перстені, а на відхідному напилися молока й малинового соку; відтак повтікали.

Евхаристичний Конгрес у Будапешті. Дня 25. травня ц. р. зачався

в Будапешті (столиця Мадярщини) Евхаристичний Конгрес. У хвилині відкриття Конгресу в Будапешті було 70 прогульок паломників із закордону. На майдані Героїв відчитали папську буллу в приявності 15 кардиналів, 40 архієпископів і 200 єпископів. Зі Львова виїхало українське паломництво з Галичини в числі 62 особи під проводом Впр. о. Іриней Назарка ЧСВВ. Львівський Єпископ Впреосв. Кир Іван Бучко виїхав один день скорше, щоб узяти участь в привітанні Папського Легата Й. Е. Кардинала Паченніа. Для українського паломництва призначено в Будапешті в самій середині міста костел на Богослуження. Прибули теж на Конгрес Українці з Закарпаття. З українських журналістів брали участь у Конгресі Впр. о. П. Хомин, редактор „Ниви“, мр. Юліян Костюк, редактор „Українського Бескиду“ та редактор „Нової Зорі“. Загально, як подає преса, брало понад 200 тисяч осіб участь у цьому величавому Евхаристичному Конгресі. Наша Редакція одержала привіт з Конгресу від наших Українських Священників, який оцею дорогою пересилаємо нашим Сестрам і Братам, що живуть на Лемківщині й закордоном.

Папа зачав 82-ий рік життя. Пій XI-ий одержав тисячі депеш з побажаннями з нагоди 82-их своїх народин.

—оОо—

ВБИТО ПОЛКОВНИКА ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ.

В Голандії, в місті Роттердамі в полудне 23. травня згинув б. полковник українських Січових Стрільців Євген Коновалець. Якийсь чоловік, як здогадуються, большевицький агент Валюх передав, йому пакет, у котрім була годинникова бомба т. зв. „пекольна машина“. Бомба вибухла та розірвала його на кусні. За словлення замаховця назначила голандська поліція високу нагороду. Та вбивник мабуть уже втік із Голандії і то здається совітським кораблем „Меншинський“, котрий на другий день після вбивства відплив з роттердамської пристані до Ленінграду. Тіло полк. Коновальця похоронив католицький священник. На похороні була його жена, двох Українців з Німеччини, представник голандської влади та литовський посол, бо покійний мав литовське горожанство.

Від 1922 року був полк. Коновалець постійно на еміграції та кермував відомою нелегальною Організацією Українських Націоналістів (ОУН). Діяльність тої організації була спрямована також проти Совітів, а тому що большевики звичайно в подібний спосіб згладжують своїх противників, тож не диво, що підозріння паде тепер на них. Зрештою слідство, що ведеться дуже енергійно, може небаром висвітлить цей таємний, огидний злочин.

Нечистий пляц.

— Миковай, Миковай! Вей та подже гев кроцетнику кроцетний!... Чомже нейдеш?...

— Што ксеш? Што ся стало, же ся дреш як гстекла?

— Вей та не видиш што ся стало сьлепий то смот: ялівка здува-ся як бубен, што мало ей не розсадит...
Йой як ся хтовди не зробит на Миковайовим обисьцю гармідер і рейвах:

— Катувьку до писка... катувьку!... По полю ньом преганяти... по полю!... Горня... горня... „глини“... „глини“... води... води!... мішалися на Миковайовім подвірю „ратункови гласи“ Миковай, його жени, і його бамбенят.

Та штож там з того цілого галасу, кет... І катувьком ялівку заховзнали, і по полю преганяли, і „глину“ розмішали з водом до писка ляли, але шитко на дармо роби-

ли, бо ялівка бевхла собом о горбок і харчит.

Взрів Миковай же ялівці приходить остатня минута, то гіпнув до сінюх по обіручний ножиско но, і, хоц муся серце зо жалю за ялівком краяло, то мусів ей чимскорше захехвати.

Того вечора велася медже Миковайом та його женом „премиле-ном“ отака інтересна дискусія:

— Кільо раз юж ем ті повідава, же тото што: кін окулят, кури поздыхають, пацятко ці телятко змарніе, капуста г діжці стратит смак, вода го студни зопсуеся, а гнеска мусіла й ялівка одийти, то тото шитко нич інще нее, лем то сут знаки, котрима ся душички з того ґрунту, пребивають г чистилищи на покуті, о поміч опоминаються. І, повідам ті, будуться опоминати дотля, докля їм обід не справиме.

— Гей, колеро, бо то так обід зробити як язиком ляпнути. Преця знаш, же на обід тря не мало

ґрайдарів а откаль же їх возму?... А до того іщи кеби то лем на тот обід трея било, а то: трея мі воза, трея мі саний, трея ґаздівских знарядів, трея жужлі, трея коничу, трея на преднівки, трея на сікірацію, податки, вирувнатки, складки, і інчи датки, а де на тото, шитко, ґрайдариків набрати?... А о собі самим, о тим же спідний і верхний „мундюор“ мам такий якби дакий бараба, а до того іщи по рубцях того мого „уніформу“ „наши“ швармлінії розтігають...
Дальши Миковайови жалі-болі пребила його жена прелюбена:

— Ід, бортаку, о тим не бесідуйме, але о тим, якби то тот обід зробити... М'ясо би юж, з ялівки, било...

— Ет штож там зо самого м'яса, кет на обід трея не лем м'яса, але і хліба, і мачала, і хлипала, а найголовніше то трея палюнечки або винця. А на тото шитко трея, хоц, найменше, зо стівочку. Знаш што,

Перейшли на гр.-катол. обряд. У нашім краю є багато людей, що говорять нашою мовою та почувають себе Українцями, хоч є вони латинського обряду та ходять до костела. Цими днями в селі Чижиківі коло Львова перейшло 39 латинників на греко-католицький обряд. Вони зробили це тому, бо поляки докучали їм, не розуміючи, що можна бути рівночасно римокатоликом і Українцем. Бо чейже Мадяри, Німці, Чехи, Французи і т. д. є римокатоликами, та не є Поляками. Чейже самі Поляки пишуть, що є в нас Поляки греко-католики й навіть виходить така польська газета, що зветься „Поляк - Грекокатолик“. Отже чому не може бути Українець - римокатолик? Та видно „то що іннего“. Довідуємося, що чижиківські Українці зголосили своє виступлення в старостві, а більшість із них внесла прохання до Апостольського Нунція в Варшаві.

Повітове староство в Березові розв'язало одну з найстарших наших читалень на Лемківщині над Сяном, у Володзі. Про це село наші читачі вже нераз мали нагоду почути, як про свідоме і зразкове українське село на далекому заході наших земель. Тепер найстарша установа „Просвіта“ тут розв'язана. Рівночасно староство розв'язало місцевий кружок „Відродження“.

Учитель бичував дітей. В одній вселюдній школі у рівенському повіті, учитель карав учнів бичуван-

ням. Цей вчитель називається Маріян Калат. За побиття учня засудили його на місяць арешту та припинили у виконанні учительських обов'язків.

Дитина з 4-ма очима. В Трапезунті, Туреччина, прийшло на світ немовля з чотирьома очима. Одна пара очей знаходиться над бровами, друга нормально під бровами. Дитина жие.

Смерть на залізничному переїзді. На залізничному переїзді коло Рави Руської поїзд наїхав на фіру й розбив її, вбиваючи візника та коня. Жінка, що їхала фірою, важко ранена.

Як білимо господарські будинки. Особливо важне є білення будинків тепер, коли стоїмо під загрозою страшної пошести прищиді. Білення хоронить наші господарські тварини перед всякими недугами й шкідниками. Заки приступимо до білення, треба всі щілини й шпари добре позамашувати. До вапна дається ще й креоліни й товченого алуна. (На відро вапна 10 дк. алуна й ложка-дві креоліни). Білити треба не тільки стіни знадвору і в середині, але й стелю, ясла, жолоби, банти. Таке білення нищить зародки недуг і яєчка насікомих галапасів, не дає їм поширюватися. Курники й хліви треба білити що 2 тижні, стайні принайменше двічі в рік, то є на весні й восени. Дуже добре надається до білення хлівів оприскувач, що йо-

Легко можна навчитися ощаджувати при допомозі премійної книжечки Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно вкладку від 5 зл. в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зл., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

го уживають до овочевих дерев. Добре вимішане вапно, яким оприскуємо раз коло разу хлів чи курник, добре заходить у всі щілини.

Бідному вітер в очі віє. Буря з градом, величини волоського горіха перйшла в суботу 28. травня над селом Семущова й Семущова-Пила. Град знищив усі озимі та ярі засіви так, що люди мусіли озимину покосити. Шкоди великі, а по тяжкім переднівку нема на що надіятися, бо до нового хліба ще далеко. (Ч. М.)

Вийхали до Лотви деякі наші безробітні з кількох сіл Горлицького повіту.

На Господне Вознесення посвятили нову церкву в Гладішеві. Знимку цієї церкви помістили ми в 4 (100) нашому числі.

Пишуть нам, що на Лемківщині заповідається цього року гарний врожай; тільки щоб Господь захоронив перед зливами та градом.

якби волів дати, за тима душичками, дана, сами, дві - три Служби Божі, і крест бим волів на їх гробах поставити, бо, то, сама видиш, як тоти наши гроби виглядають...

— Ей што ти там знаш... Сама Служба Божа не є така важна як обід.. Знаш што, Яцканиха достава з Франції грайцари то може би нам пожичила...

— Га, як єс ся юж так страшні на тот обід хперла то ід спрібуй пожичити... Як ті пожичит, то юж робме...

Як урадили так і зробили. Яцканиха грайцарів пожичила і Миковай накупив шитко, што на обід трея било накупити. Зас погодившки, залагодивши іщи справунки, поспрошував на тот обід шитких, котрих там уважав, рабов і рабинь божих но і готово.

По барз красні, за душами з Миковайого ґрунту, одправлений в церкві Службі Божій, — зачалася тота властива обідова „програма“.

Зараз по перших вступних церемоніях поусадовляно поза столи, поспрошуваних рабов і рабинь божих, і, по відповідних припрошуваніях „взяшася до сербанія, кушанія, і мачанія даров“, а рівночасно, „пустиша во колесо фляшки со чаровливою „русскою водицею“, без котрої темному чоловікови, при таких і подібних оказіях — язик стоїть в роті шторцом, а він сам є такий якисий, якби не свій, а тота „водица чаровливая“, заміст освіти, розв'язує йому, в таких припадках тот його язик, а хтовді він, чи она, і співаша і гуляша, і язиком, як бубном меляша, а часами то аж, як ся гтрафило, і на похороні „многая літа“ співаша. — Так і на тим то Миковайовим обіді, до самого смеркновенія, обідаша.

Як смерклося, хтовди єдни з рабов і рабинь, вопіюще, розійдишася по своїх халупах, а вторие такої у Миковая денебудь... лягоша.

Минув од того обідового часу

ціліцький рік а душички не престали, далій, о своє опоминатися.

А ту ніг з чого другий обід справляша, бо іщи тамти, пожичени, шустки не возвратиша.

— І што ту робити — смутится Миковай зо своїм женом премиленом. Но, але што Миколайова жена мала главу не на дручку, але на „количиску“ то і дораз гтрафила на рихт:

— Знаш ти што — рече она — то нич інче не є, лем ту на тим пляцу, покутує якиса барз грїшна душа і не є інчого виходу лем пребудувати шитки будинки з того нечистого пляцу на інче місце.

— Може бити — признав своій жені прелюблений отурчаний Миковай і справа зостала, єдногласно, ухвалена: ціле обисьця трея, з того нечистого пляцу пребудувати на чистий пляц.

Рихт! Я тіж так самісько гварю: не чистий пляц, але де? — Певні г бабській макітрі...

В. І.

—оОо—

Мр. Володимир Кліш.

Розбудувуймо наше господарське життя.

Чергова засада є для нас дуже важна. Дрібні ощадности мають бути зложені до наших щадниць. Та хоч деколи чужі каси дають більші відсотки, або зворот капіталу є там можливий в кожній хвилині, та гроші там зложені мали б бути певніші — одначе ці гроші для розвитку нашого рідного господарства, промислу та торгівлі — безвартісні. Можна сміло сказати, що Українцєві дістати кредит у чужій установі є дуже тяжко, або зовсім неможливо. Кожний дбає в першій мірі про себе. Тож мусимо й ми створити власні капітали, з яких могли б користати наші рільники, купці та промисловці.

Вкінці ще одна важна справа. В поширюванні ідеї дрібної ощадности та в її практичному переведенні повинні співпрацювати всі установи, а зокрема кооперативи для загального закупу і збуту та Райснєві Молочарні. Ні в одній з Читалень, Кружків, Кооператив, Соколів, Лугів — не повинно бракувати читкого напису: „Складайте масово дрібні ощадности!“ Кожний кооператор та інший громадський діяч повинен при всяких нагодах звертати увагу на цей наш обовязок складання дрібних ощадностей та збіркою їх зайнятися. Кожна молочарня повинна подбати, щоб при виплатах за молоко люди всетаки частину свого зарібку віддати на дрібну ощадність. Кожна освітна й господарська установа повинна складати свою зайву готівку безоглядно й виключно в українській кредитовій кооперативі.

Збираючи всі ці засади та прикмети ощадности — належить ще раз підчеркнути: Дрібна ощадність буде корисна тільки тоді, якщо вона буде загально поширена та тривала; коли будемо мати віру в її значіння, якщо вперто будемо переводити її в життя, коли будемо поміщувати наші ощадности в українських щадницях і будемо ставитися до них з довірям та коли акцією дрібної ощадности будуть займатися також усі наші освітні та господарські установи. При тому всему мусимо памятати, що дорєга щадничих вкладок є для нас покищо одиноким способом придбання потрібних капіталів для розумного кредиту та до оживлення господарського життя.

Наприкінці слід пізнати, як виглядає акція дрібної ощадности у світі та серед нашого громадянства. Культурні народи — головно європейські — пізнали скоро по закінченні світової війни, що треба їм добути якнайбільше власних капіталів, бо без них господарська відбудова краю зовсім неможлива. Вони зрозуміли також, що одним з важних способів придбання власного капіталу — це ощадність. Зачалася тому сильна агітація, реферати, відчити, зїзди та наради. Вислід такої акції подають слідуєчі числа: Бельгія мала дрібної ощадности у фр. бел. у 1930 р. — 7.768 мільонів, у 1935 р. — 10.573 мільонів, Франція у фр. фр. у 1930 р. — 38.000 міль., у 1935 р. — 62.000 міль., Німеччина в марках у 1930 р. — 10.000 мільонів, у 1935 р. — 13.000 міль. — У Польщі було в 1930 р. 1.934 міль. зл., у 1935 р. — 2.000 міль. зл. — Ще одно цікаве зіставлення: у Франції населення від-

дає до кас, як щадничі вкладки, 23% свого доходу, в Англії — 26%, в Швайцарії — 39%, у Польщі всього 2½%. Цікаво, як виглядає ощадність серед Українців. Щадничі вклади в українських касах дали в 1936 р. 6.970.000 зл., у 1937 р. 8.830.274 зл. Зріст вкладок продовж від 1930 до 1936 років є дуже незначний, зріст продовж 1937 року дещо більший. Число вкладчиків у 1936 р. виносило — 63.522, а в 1937 р. — 77.864. В порівнанні з числом Українців у Польщі — можна сказати, що тільки 1/75 до 1/80 частина нашого народу складає свої ощадности до своїх установ, решта складає їх у чужих касах, або зовсім не щадить. Отже мимо поступу в 1937 р., ми не зробили дотепер майже ніякого кроку, щоб дорівнати народам Європи.

Обговорюючи справу ощадности — належить ще згадати про дві справи: про т. зв. дні ощадности та ощадність серед дітей.

Дні ощадности — це одно з тих явищ, які є властиві нашим часам. Сьгоднішнє життя незвичайно рухливе, воно приносить зі собою багато змін; тому ми не можемо присвячувати більше часу одній і тій самій справі — тож присвячується їй тільки один день або тиждень у році, але тоді присвячується їй всеціло. У такому дні відбуваються реферати, вистави, збірки і т. д. Цей день має залишити спогад на цілий рік, має нас заохотити до вказаного ділання, має поширити намічену ідею. Такі імпрези уладжується також з огляду на ощадність. У 1924 р. відбувся в Медіолянї конгрєс ощадности. Цей конгрєс постановив щорічно переводити торжественний день ощадности в останньому дні жовтня. У цьому дні всі культурні народи світа уладжують богослуження, віча, зїзди. Часописи поміщують передові статті про ощадність. Видавництва видають книжки та брошури, що вказують на користи з ощадности. В цей спосіб ідея ощадности стає щораз більше поширена й дає кращі вислїди. Дні ощадности є знані теж і між українським населенням. І по наших селах, але культурних і рухливих, громадаються люди в своїх читальняних та кооперативних домівках, слухають рефератів, обмінюються думками та обдумують пляни на будуче. Відчитують тоді також відозви, які видає українське щадничє товариство „Ощадність“ у Львові. Одначе по деяких селах в тому часі тихо, спокійно. Може навіть дехто й не знає, що деякі наші східні села утверджують у тих днях свій добробут. Ідея ощадности є в нас знана, але вона ще недоцінювана, не має ще серед населення Лемківщини належного зрозуміння. Цей стан повинен основно змінитися. Торжественні дні ощадности повинні також по всіх наших селах статися щорічним явищем і конечною потребою.

Крім тих пропагандивних імпрез і днів велике значіння для поширення ощадности має ощадність серед дітей. Якщо хочемо, щоб наш нарід став дійсно економічно сильний — мусимо не тільки самі щадити, але в першу чергу мусимо також у тому дусі виховувати наших дітей. Зрозуміли це рівнож у першій мірі чужі народи. Бельгійці дали в себе початок. Старанням бельгійського вченого Франса Ляврєнта — шкільні діти в Бельгії зачали складати гроші до рук профєсорів. Коли дитина наскладала 1 франка — віддавав директор цю квоту до публичної щадници,

а ученик діставав книжочку. Ці книжочки перешовувано в директора школи, а щойно по закінченні школи видавано їх ученикам. Ця ідея ощадності ширилася щораз більше між молоддю в Бельгії та в цей спосіб збирано рік-річно багато грошей. В 1923 р. на таких книжочках було в Бельгії 16 мільонів бел. франків. З Бельгії ця ідея поширилася на Англію й тут дала ще більші висліди. У 1924 р. в Англії на шкільних книжочках було 104 мільони фунтів штерлінгів (1 фунт = 5 дол.). У Франції крім таких щадничих збірок — введено ще окремі лекції про ощадність.

Поширення ощадності між дітей має дуже велике значіння. Воно дає великий капітал з малих вкладок, учить дітей ощадності та в цей спосіб виховує їх на добрих громадян, які свідомі вартости грошей, вкінці починається до того, що гроші не йдуть на дурнички, але на творення великих національних капіталів. У нас акція дрібної ощадності серед дітей щойно започаткована, дрібні ощадності збирається саме в школах, що їх удержує „Рідна Школа“. Серед шкільних дітей на селі дрібна ощадність майже незнана. Про дітей селяни зрештою мало в нас дбають й діти звичайно ховаються самі. Цей стан повинен змінитися, та в парі з цією зміною мусимо звернути увагу також на поширення діточої ощадності. Буде це й корисне та принесе дітям багато радості, коли будуть могли за свої власні гроші купити собі дещо пожиточного, або допомогти своїм родичам.

Організувати дрібну ощадність можна в подвійний спосіб. Можна творити окремі каси, т. зв. Райфайзенки, які побіч своїх звичайних завдань можуть зайнятися збиранням дрібних ощадностей, або можна також творити окремі збірничі дрібних ощадностей.

Райфайзенки — це звичайні кредитові кооперативи. Їх метою є збирати гроші в першій мірі від рільників та розпочати ці гроші рівнож рільникам. Щонайменше 100 осіб мусить зложити уділи по 5 злотих і зібрати в цей спосіб 500 зл. закладового капіталу. Рівночасно належить подбати про зібрання на ощадність також около 500 зл. Щойно тоді така нова кооператива може одержати згоду на евентуальне зареєстрування. По зареєструванні зачинає кооператива свою діяльність та організує на своїй території дрібну ощадність. Вона ділить село на райони, визначає збірщиків, яким віддає поодинокі райони. Збірщики що неділі переходять у своїм районі від хати до хати та збирають вкладки. Очевидно, що немає тут ніякого примусу. Вкладки вплачують тільки ті, що розуміють потребу ощадності. В цей спосіб збирається в Райфайзенках капітал, з якого можна уділювати позички на господарські потреби населення. З оснужуванням Райфайзенок належить бути обережним, бо не кожне село зможе одержати дозвіл на оснужування кредитової кооперативи. Крім Райфайзенок є ще звичайно в повітових містах більші каси, які називаємо Українбанками. Звичайно мають вони більші засоби капіталу та уділюють більших та на довший термін позичок. Українбанки та Райфайзенки є об'єднані в Ревізійному Союзі Українських Кооператив у Львові, який висилає своїх ревизорів до провірення стану тих кас та дає різні інструкції. Найбільшою нашою кооперативно-кредитовою установою є Центробанк у Львові. Є він центральним банком усіх кооператив. В ньому складають кооперативи свою зайву готівку, як також своє поготівля, це значить гроші, які хоче мати кооператива до диспозиції в кожній хвилині. Центробанк уділює позичок кооперативам, що мають за мало грошей, уділює рівнож позичок на якісь більше загальні цілі, приміром на закуп ґрунту, розбудову якоїсь фабрики і т. д. Щоб мати на ті цілі потрібні капітали, Центробанк збирає через дрібну ощадність так званий „фонд господарської розбудови“. Другим рівнож дуже поважним кооперативним банком є „Дністер“. Не має він такого зверхнього становища над кооперативами як Центробанк, веде свою діяльність головно з приватними одиницями, а не з кооперативами, уділює саме позички, приймає щадничі вклади й розвиває іншу господарську діяльність. Є отже тільки українським банком, але найбільшим. Капітали, якими „Дністер“ обертає виносили з кінцем 1937 р. 3.640.345 зл. Інші поважніші львівські банки є: Промисловий Кооперативний Банк, Земельний Банк Гіпотечний (спілка), Миська Кредитова Кооператива, зорганізована при Союзі Українських Приватних Службовиків у Львові і т. д. У нашому господарському житті є 543 Райфайзенки, 113 Українбанків та 11 миських кредитових кооператив. Це стан з кінця 1937 р. щодо кооператив, які підпадають під Р. С. У. К. Назагал це ще дуже небагато, якщо згадати, що в інших народів — приміром в Англії — майже кожне село має свою касу та майже кожний господар має в ній свої гроші, своє конто. Ми Українці теж не повинні стояти на сірому кінці.

Зокрема Лемківщина вимагає більшого поширення кредитових кооператив, бо на лемківських землях є цих кооператив дуже мало. Таких, що належать до Ревізійного Союзу Українських Кооператив є щойно 4, є це „Сян“ у Сяноці, що стремить до переміни на Українбанк, „Ослава“ в Загірю та українські Райфайзенки в Добрій Шляхоцькій й Бонарівці. Організується також Райфайзенка в Загутині коло Сянока. Зновжеж в деяких селах, або містечках, де нема виглядів на оснужування окремої каси, або де окрема каса була би недоцільна — мусить кілька ідейних і без закиду чесних одиниць повести відповідну агітацію й освідомити населення щодо вартости дрібної ощадності. Коли в селі є вже гурт громадян, які пізнали вартість дрібної ощадності — тоді приступається до її практичного переведення. Вибирається 1 касієра та 4 до 6 збірщиків. Касієр і збірщики мусять бути дуже чесні та солідні люди, до того звичайно вимагається, щоб вони мали деяке майно. Вони дістають з найближчої кредитової кооперативи, яка обіймає своєю діяльністю відносне село, приміром з кооп. „Сян“ у Сяноці, відповідні легітимації, що уповажнюють їх до збирання грошей без окремого дозволу староства та іншої влади. Кооператива, яка дає відповідні легітимації, мусить бути членом товариства „Ощадність“ у Львові, бо тільки така кооператива може давати легітимації на збірку ощадності. По вибранні збірщиків ділиться село на райони й кожному збірщикові приділюється один район.

(Докінчення разом з цілістю буде в окремій книжці).

З ощадностевого бюлетену Пром-банку: Правдивий збирач - піонер не розстається з бльочками. Ось один працює в трьох збірницях: між своїми сусідами — в їхніх мешканнях, у варстаті, — де працює — та у становім товаристві, до якого належить. Він знає, що його праця — це громадський труд, його віра промінює на щадників.

І дрібні сотики,
складані тисячами щадників
В ПРОМ-БАНКУ
ЛЬВІВ, ГРОДЗИЦЬКИХ 1. I, п.
тел. 292-15 і 200-15.
причиняться до розбудови
рідного промислу.

ПАСТА ЕЛЕГАНТ

УКРАЇНСКІ СЕЛЯНИ

ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український
СКІРЯНИЙ БАЗАР
У Сяноці, Ринок 11.

порукає всілякі шкіри на взуття
й упряж найліпшої якості по кон-
курентційних цінах.

Маємо на складі та робимо всіля-
кого рода на замовлення й готове
взуття.

Знижка цін!

ПОСМІЙТЕСЯ КАПКУ.

Господар іде дорогою та стрічає по-
лісмена.

— Гей, ви — каже полісмен — ваш
пес не має на паску значка.

— То не мій пес — відповів селянин.
І пішов далше, пес за ним, і полісмен
також.

— Якже ж ви можете говорити, що
пес не ваш, коли він іде за вами?

— І ви йдете за мною, а ви не є мій
пес! — відтвся господар.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Микола Тиньо, Торонто: листа з 13/V ц. р. одержали, за бажання щиро дякуємо; часопис заплачений 26 I по кінець 1938 р. Привіт.

Вп. Юстина Смарж у Бостоні: допис поміщуємо, щиро дякуємо за пам'ять. Просимо ще написати. Привіт.

Багато людей просить нас, щоб їм вислати оказове число „Українського Бескиду“. Цим подаємо точну адресу тижневика: „Український Бескид“ Перемисьль, ул. Костюшка 5, II. (Нар. Дім).

Вп. Ш. А.: похибки повстають через те, що машина, яка вибиває рядки, поперекладає окремі букви. На питання, чи є примус належати до таких „звйонзків“ — такого примусу нема таксамо, як належати до якогонебудь т-ва може кожний добровільно. Але як є „бортаки“ — то що з таким вдіеш. Це теж брехня, що пише криничак; у прочім нема чому дивуватися, „наймит“ мусить так писати. Гаррад.

НОВІ КНИЖКИ.

Католицька Акція — Вістник Генерального Інституту Католицької Акції Гр.-Кат. Гал. Церк. Провінції, Ріж V. Львів, квітень - червень 1938 ч. 2 (15).

Богословія, тримісячник видає Богословське Наукове Товариство, Львів 1938. кн. 1.

Рідна Мова, науково - популярний місячник, присвячений визченню української мови. Жовква ч. 5.

Наша Батьківщина, орган Українського Краєзнавче - Туристичного Т-ва „Плай“ у Львові ч. 11.

СОБИТА СВОЇМ РІДНИМ
приготовляете добрі жнива, складаючи ощадности в
ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ
ул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11)